SPECIALE I KRIMINOLOGI

NÅR UNGE DØMMES EFTER STRAFFELOVENS § 235

EN INDHOLDSANALYSE AF UNGES INVOLVERING I SEKSUELT MATERIALE MED PERSONER UNDER 18 ÅR

Melissa Kristensen
Sara Anta Sow Pilehave

Titelblad

Titel: Når unge dømmes efter straffelovens § 235: En indholdsanalyse af unges involvering i seksuelt materiale med personer under 18 år

Kandidatspeciale i Kriminologi
4. semester
Projektgruppe: 25

Forfattere:
Melissa Kristensen
Sara Anta Sow Pilehave

Vejleder:
Annick Prieur

Afleveringsdato: 01.06.2026
Antal anslag: 184.191

AI erklæring

Generativ AI er anvendt til korrekturlæsning, sproglig forbedring og som sparringsværktøj i forhold til opgavens struktur og argumentation. Primo Research Assistant, som benytter generativ AI til at foreslå relevant litteratur, er anvendt til litteratursøgning. AI er herudover anvendt til udarbejdelse af forsidens illustration.

Abstract

In recent years, the number of convictions of 15- to 17-year-olds for sexual offences against children has more than doubled in Denmark. A substantial part of this increase is attributable to offences under section 235 of the Danish Criminal Code, which criminalises the distribution and possession of sexual material depicting individuals under the age of 18. Existing research on juveniles' involvement in such material is divided across separate research fields. While studies on Child Sexual Abuse Material (CSAM) often emphasise sexual and digital curiosity, and deliberate involvement, research on image-based sexual abuse (IBSA) among juveniles increasingly highlights peer relations, digital youth cultures and gendered dynamics. The literature therefore suggests that such cases must be analysed in relation to the type of material, the relationship between the parties, the motivation behind the act and the broader social context in which it occurs.

In response to this, the thesis adopts a developmental and context-sensitive analytical framework, drawing on Terrie Moffitt's life-course theory and Situational Action Theory. The developmental perspective makes it possible to examine whether the acts appear to be linked to adolescence-specific conditions, or whether they indicate more persistent patterns of offending. The context-sensitive perspective is used to analyse how social and digital environments may facilitate and reinforce the young person's actions by shaping perceived motivations, normalising certain behaviours and making the distribution or possession of sexual material appear possible, acceptable or socially rewarding.

Drawing on a qualitative content analysis of court judgments (n=51) concerning 15- to 17-year-olds convicted under section 235 of the Danish Criminal Code, this thesis finds five distinct types of behaviour: 1) status-driven distribution, 2) sexually violating positioning, 3) entertainment-driven distribution, 4) isolated possession, and 5) coercive acquisition. The types can be placed on a continuum ranging from adolescence-limited behaviour to more persistent patterns of offending, and they vary in terms of motivation, modes of conduct and degree of repetition. The thesis argues that this variation is only partly reflected in the legal consequences. While sentencing allows for individual assessment, registration on the Danish Child Protection Certificate follows automatically and may therefore unduly label some juveniles as posing a risk to children, even where the behaviour does not indicate such risk. The thesis recommends a differentiated model, in which registration for juveniles convicted under section 235 is based on an individual assessment of whether the case indicates a risk relevant to the certificate's protective purpose.

Forord

Vi vil gerne benytte dette forord til at rette en stor tak til ph.d.-stipendiat ved Juridisk Institut, Aalborg Universitet, Kasper Jørgensen, for værdifuld faglig sparring og støtte gennem processen. Din hjælp med anmodninger om aktindsigt har været afgørende for indhentelse af de domme, der udgør specialets empiriske materiale. Dommene indgår som en del af et større forskningsprojekt godkendt af Forskningsetisk Komité ved Aalborg Universitet.

En særlig tak skal også rettes til vores vejleder, Annick Prieur, for konstruktiv og kyndig vejledning. Du har udfordret vores faglige antagelser, hjulpet os med at skærpe specialets analytiske retning og bidraget med vigtige perspektiver gennem hele skriveprocessen.

Specialet er udarbejdet som led i et samarbejde med Red Barnet, der har stillet faglig sparring til rådighed. En særlig tak rettes til Amalie Bang, Senior Børnerettighedsjurist i Red Barnet, for dit motiverende engagement og dine værdifulde faglige bidrag. Vi har sat stor pris på din oprigtige interesse for specialet og din tiltro til dets potentiale.

God læselyst.

”Children who display harmful and abusive sexual behaviours should not lose their right to be treated, first and foremost, as children.

– Hackett, 2025

Indhold

1. Indledning **8**

2. Problemfelt **9**

2.1 Problemformulering *12*

2.2 Specialets opbygning *13*

3. Retlig ramme **15**

3.1 Udvikling i bestemmelsens beskyttelseshensyn *16*

3.1.1 Seksuelt materiale 17

3.2 Hensynet til unges seksualitet *20*

4. Litteraturreview **22**

4.1 Begrebsforståelse *22*

4.1.1 Ulovlig billeddeling 23

4.1.2 Overgrebsmateriale 24

4.2 Unge med seksuelt krænkende adfærd *26*

4.3 Når unge straffes *28*

4.4 Specialets bidrag *31*

5. Teori **32**

5.1 Et udviklingssensitivt perspektiv: Livsforløbsteori *32*

5.2 Et kontekstsensitivt perspektiv: Situational Action Theory *34*

5.3 Straffeteori *37*

6. Metode **39**

6.1 Specialets empiri *39*

6.1.1 Dataindsamling 39

6.2 Dokumentanalyse *41*

6.2.1 Dokumenternes kvalitet 41

6.2.2 Selektionsbias 46

6.2.3 Etiske overvejelser 47

6.3 Analysestrategi *48*

7. Analyse 53

7.1 Deskriptiv analyse 53

7.1.1 Omfang og karakteren af det seksuelle materiale 53

7.1.2 Køns- og aldersfordeling 59

7.1.3 Straffastsættelse 64

7.1.4 Dømtes personlige forhold 66

7.1.5 Opsummering 69

7.2 Indholdsanalyse 69

7.2.1 Motivationer 70

7.2.1.1 Social status 71

7.2.1.2 Seksuel positionering 72

7.2.1.3 Social underholdning 73

7.2.1.4 Seksuel tilfredsstillelse 74

7.2.2 Fysiske ungdomsmiljøer 77

7.2.2.1 Miljøets forstærkende funktion 78

7.2.2.2 Kontrol 79

7.2.3 Digitale miljøer 80

7.2.3.1 Miljøets faciliterende funktion 81

7.2.3.2 Kontrol 82

7.2.4 Opsummering 83

7.3 Typologi 84

7.3.1 Statusorienteret udbredelse 85

7.3.2 Krænkende seksuel positionering 86

7.3.3 Underholdningsorienteret udbredelse 87

7.3.4 Isoleret besiddelse 88

7.3.5 Tvangsbaseret fremskaffelse 89

8. Diskussion 90

9. Konklusion 96

10. Litteraturliste 99

1. Indledning

Udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale med personer under 18 år anses i Danmark som en alvorlig forbrydelse. Det skyldes blandt andet, at krænkelsen ikke nødvendigvis ophører ved den oprindelige fremstilling eller udbredelse af materialet. Når seksuelt materiale først er blevet delt digitalt, kan det gemmes, videredeles og cirkulere i nye sammenhænge, hvor det kan være vanskeligt, hvis ikke umuligt, at fjerne materialet helt. For den afbildede kan dette indebære en vedvarende krænkelse. Det er på denne baggrund, at Justitsministeriet i forbindelse med den kommende strafreform har fremhævet behovet for en skærpet strafferetlig reaktion på overtrædelser af straffelovens § 235.[1]

Samtidig er der siden 2017 sket en markant stigning i antallet af unge, der dømmes for overtrædelse af § 235 (Sandberg & Jung, 2025). Unges udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale er dermed i stigende grad blevet et strafferetligt anliggende. I den offentlige debat har forskere og praktikere peget på, at der i en dansk kontekst fortsat er begrænset viden om, hvordan kriminalitetsbilledet konkret ser ud, og hvorfor unge begår disse handlinger (Sandberg & Jung, 2025). Den eksisterende forskning har desuden i vidt omfang været orienteret mod offerperspektiver, mens viden om unge gerningspersoners motivationer og karakteristika fortsat er begrænset (Henry & Beard, 2024:3981). Det betyder, at den aktuelle strafferetlige skærpelse retter sig mod et område, hvor der fortsat mangler viden om hvilke handlinger, relationer og kontekster der kendetegner de sager, hvor unge dømmes.

Indeværende speciale anlægger på den baggrund et udviklings- og kontekstsensitivt perspektiv på unge, der dømmes for overtrædelse af straffelovens § 235. Udgangspunkter er, at unge ikke uden videre kan forstås gennem de samme kategorier, som typisk anvendes i vurderingen af voksne gerningspersoner. Unge befinder sig i en udviklingsfase, hvor seksualitet, sociale relationer og digital adfærd fortsat formes (Moffitt, 1993; Hackett, 2025). En undersøgelse af unges udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale må derfor forstås i lyset af både sagernes konkrete kontekst og de unges udviklingsmæssige situation.

[1] LFF nr. 83 af 27. november 2025, pkt. 2.8.2.

2. Problemfelt

I Danmark er der i de senere år sket en betydelig stigning i antallet af børn og unge, der begår seksualforbrydelser mod andre børn og unge (Sandberg & Jung, 2025). Registerdata fra Rigsadvokaten viser, at antallet af strafferetlige afgørelser for seksualforbrydelser begået af 15-17-årige er mere end fordoblet fra 95 afgørelser i 2015 til 238 afgørelser i 2025 (Sandberg & Jung, 2025). Stigningen kan i væsentlig grad tilskrives en markant vækst i sager om udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale med personer under 18 år, jf. § 235, stk. 1 og 2, hvor antallet af afgørelser er steget fra under 20 årligt i perioden 2015-2017 til over 100 i de efterfølgende år (Jørgensen, 2025:3).

Figur 1

Antal personer i alderen 15-17 år, mod hvem der er truffet fældende afgørelse for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1 eller 2

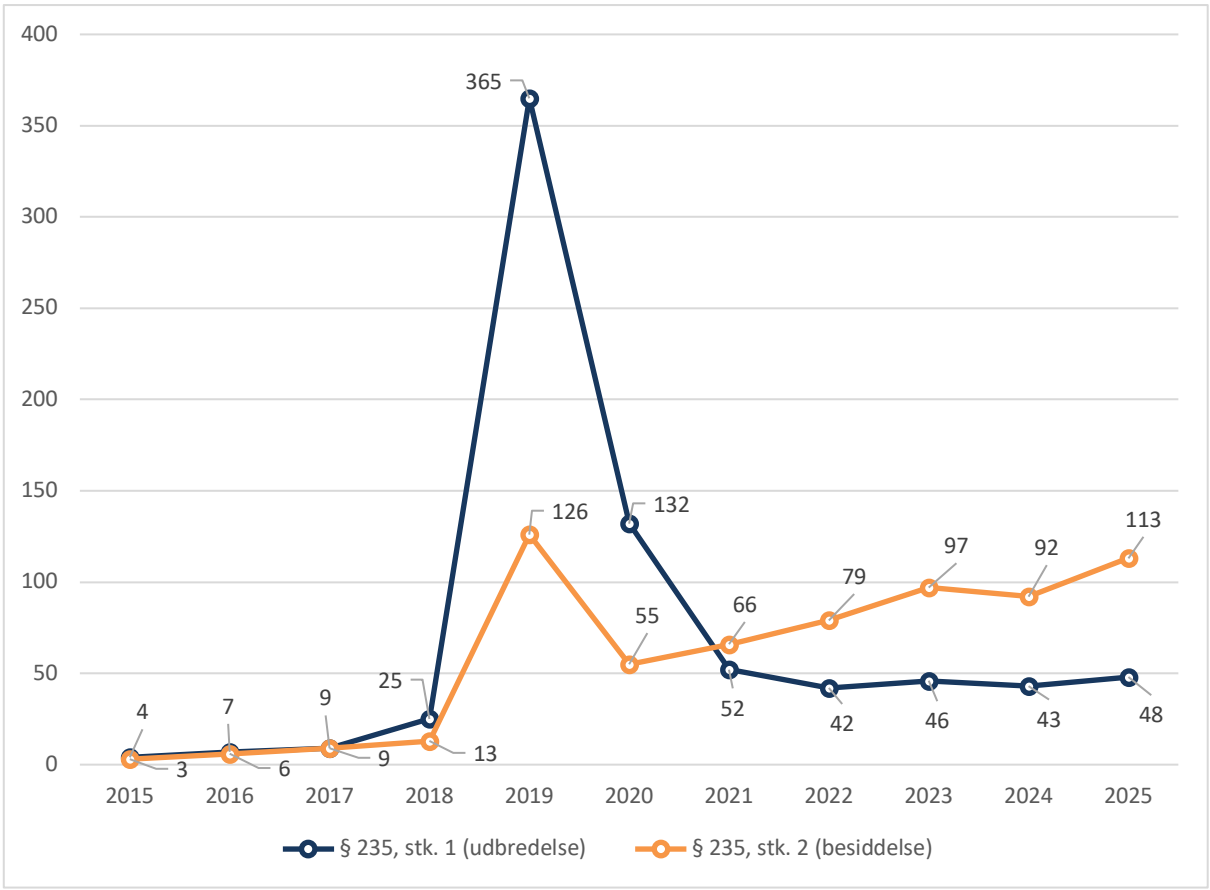

Kilde: Registerdata fra Rigsadvokaten.[2]

[2] Data er modtaget via aktindsigt hos Rigsadvokaten den. 16. januar 2025.

Note: Opgørelserne er baseret på data fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS) og er derfor behæftet med en vis usikkerhed, idet systemet er et journaliserings- og sagsstyringssystem snarere end et egentligt statistiksystem. Opgørelserne angiver antal unikke personer, der er truffet strafferetlig afgørelse mod. Den samme person fremgår således kun én gang pr. år og registreres alene efter sagens hovedforhold. Opgørelserne er endvidere baseret på dynamiske data og er således ikke endelige, idet de opgøres efter seneste registrerede afgørelse og kan ændre sig afhængigt af tidspunktet for dataudtræk, f.eks. som følge af efterregistreringer eller anker. Endelig bemærker Rigsadvokaten, at bestemmelsens gerningsindhold i den omfattede periode er blevet udvidet. Data er baseret på oplysninger fra Københavns Politi, Nordsjællands Politi, Københavns Vestegns Politi, Østjyllands Politi og Nordjyllands Politi. Opgørelserne omfatter alene registrerede forhold og afspejler derfor ikke nødvendigvis den faktiske forekomst af seksualforbrydelser begået af børn og unge, idet der må antages at være et vist mørketal.

Mens antallet af afgørelser vedrørende udbredelse af seksuelt materiale med personer under 18 år, jf. § 235, stk. 1, har været relativt stabilt siden 2021, ses der derimod en fortsat markant stigning i antallet af afgørelser for besiddelse af sådant materiale, jf. § 235, stk. 2. I perioden 2020-2025 er antallet af strafferetlige afgørelser for besiddelse således næsten fordoblet. Udover en stigning i denne type sager, ses en aldersmæssig fordeling, hvor 17-årige er den aldersgruppe, der oftest er registreret i sager om udbredelse efter § 235, stk. 1, mens det i sager om besiddelse, jf. § 235, stk. 2, oftest er 15-årige.[3] Der er desuden en tydelig overvægt af drenge i sager om både udbredelse og besiddelse.[4]

Den hyppigst anvendte afgørelsesform i sager, hvor unge dømmes for overtrædelse af straffelovens § 235, er betingede domme. Registerdata viser, at unge idømmes betinget fængsel i omkring syv ud ti tilfælde[5]. Delvist betingede domme[6] samt kombinationer af betinget fængsel og bøde[7] forekommer derimod kun i begrænset omfang. Ubetinget fængsel anvendes ligeledes sjældent og udgør kun en meget lille andel af afgørelserne.[8]

Udviklingen i antallet af fældende afgørelser mod 15-17-årige over tid peger på, at der ikke er tale om et midlertidigt udsving, men om en mere vedvarende stigning (se figur 1). Særligt kan den mediedækkede Umbrella-sag i 2017 forklare det ekstraordinært høje antal afgørelser i perioden 2018-2020 (Jørgensen, 2025:3). Sagen vedrørte to 15-årige, som blev filmet, mens de

[3] Registerdata fra Rigsadvokaten: § 235, stk. 1: 17-årige 36,1%; § 235, stk. 2: 15-årige 36,9%.

[4] ibid.: § 235, stk. 1: 628 drenge og 125 piger; 235, stk. 2: 589 drenge og 56 piger.

[5] ibid.: Betinget fængsel: § 235, stk. 1: 72,6%; § 235, stk. 2: 71,6%.

[6] ibid.: Delvist betinget fængsel: § 235, stk. 1: 0,5%; § 235, stk. 2: 0,3%.

[7] ibid.: Betinget fængsel + bøde: § 235, stk. 1: 0,8%; § 235, stk. 2: 1,4%.

[8] ibid.: Ubetinget fængsel: § 235, stk. 1: 3,0%; § 235, stk. 2: 2,6%.

havde samleje, hvorefter optagelserne blev delt mellem tusindvis af andre. Politiet sigtede mere end 1.000 personer, og der er siden faldet flere hundrede domme som følge af sagen.

Umbrella-sagen gav samtidig anledning til principielle spørgsmål om rækkevidden af det strafferetlige ansvar, som blev prøvet ved Højesteret i 2019 (U.2019.1232). I sagen havde tiltalte, en 17-årig dreng, over en periode på en måned i fem tilfælde videresendt det seksuelle videomateriale i lukkede chatgrupper til ikke under 35 personer, der for hovedpartens vedkommende var jævnaldrende med tiltalte selv.[9] Hovedspørgsmålene for Højesteret var, *om* der forelå materiel atypicitet[10], således at de forhold, tiltalte var fundet skyldig i, ikke var omfattet af straffelovens § 235, stk. 1, og *om* tiltalte havde haft det fornødne forsæt til at kunne dømmes efter den nævnte bestemmelse. Højesteret lagde ved vurdering af spørgsmålet om materiel atypicitet vægt på, at bestemmelsens sigte er at værne mod, at "unge under 18 år misbruges til børnepornografi og at undgå den selvstændige krænkelse, der består i, at det pornografiske materiale udbredes i en videre og eventuelt ubestemt kreds."[11] Højesteret vurderede, at tiltaltes videresendelse af videomaterialet udgjorde en sådan selvstændig krænkelse og at der derfor ikke forelå materiel atypicitet. Ved spørgsmålet om forsæt vurderede højesteret, i lighed med landsretten, at tiltalte ved delinger måtte have indset det som overvejende sandsynligt, at de forurettede var under 18 år, og at tiltalte derfor havde haft det fornødne forsæt og gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1.[12]

Tiltalte havde til støtte for påstanden om frifindelse anført, at straffelovens § 235, stk. 1, ikke fandt anvendelse i sagens forhold, idet han mente at deling mellem jævnaldrende faldt uden for bestemmelsens kerneområde, som er at beskytte børn mod pædofiles udbredelse og besiddelse af børneporno. Det blev yderligere anført, at deling af tilfældige videosekvenser af andre unge ikke kan sidestilles hermed, og at tiltalte i øvrigt ikke var pædofil, men at han med en dom efter straffelovens § 235 ville blive behandlet som sådan.[13] Højesteret afviste imidlertid

[9] U.2019.1232 H s. 1245.

[10] Materiel atypicitet foreligger, når gerningsindholdet er opfyldt med den fornødne tilregnelse, men hvor handlingen i sin karakter falder uden for det, som lovgiver tilsigtede at kriminalisere med den pågældende bestemmelse. I sådanne tilfælde anses handlingen ikke for strabar efter bestemmelsen.

[11] U.2019.1232 H s. 1245.

[12] ibid. s. 1245–1246.

[13] ibid. s. 1241.

dette anbringende, og fastslog dermed, at straffelovens § 235, stk. 1 også finder anvendelse ved udbredelse af seksuelt materiale af unge mellem jævnaldrende.

Med den kommende strafreform fordobles strafferammen for overtrædelse af straffelovens § 235 pr. 1. januar 2027[14], ligesom bestemmelsens anvendelsesområde er blevet udvidet til også at omfatte såkaldte poseringsbilleder og -videoer.[15] Disse ændringer indebærer en skærpet kriminalisering af seksuelt materiale med personer under 18 år og dermed en bredere afgrænsning af de situationer, hvor unge kan ifalde strafansvar. Denne udvikling aktualiserer en bevægelse mod, at unge i stigende grad mødes af et strafferetligt system, der i sin grundstruktur er udviklet til voksne (Jørgensen et al., 2023:276). Det kan indebære utilsigtede følgevirkninger, som traditionelt knytter sig til voksenstraffe (Jørgensen et al., 2023:286), og samtidig påvirke forståelsen af de unges handlinger, hvor kategorien *seksualforbryder* i nogle tilfælde kan præge vurderingen af unge, der begår seksuelle krænkelser (Ilea, 2018:358). Problemfeltet tager således afsæt i en strafferetlig og samfundsmæssig udvikling, hvor straffelovens § 235 i stigende grad anvendes over for unge, samtidig med at bestemmelsens anvendelsesområde udvides og strafferammen skærpes.

2.1 Problemformulering

Med afsæt i ovenstående problemfelt belyser specialet følgende problemformulering:

Hvad kendetegner sager om unges udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale efter straffelovens § 235, og hvilke typer af adfærd kan identificeres blandt unge? Hvor hensigtsmæssige er de strafferetlige reaktioner set i lyset af disse forskellige typer af adfærd?

Problemformuleringen besvares i to sammenhængende led. I det første led undersøges, hvad der kendetegner de sager, hvor unge dømmes for udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale med personer under 18 år. Specialet bygger på en deskriptiv analyse og en kvalitativ indholdsanalyse af 51 domme vedrørende unge mellem 15 og 17 år, der er dømt for

[14] L nr. 263 af 11. februar 2026.

[15] LFF nr. 184 af 28. marts 2025, pkt. 2.1.3.

overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1 og/eller stk. 2. Hertil inddrages relevante retskilder som udgør specialets retlige ramme og er med til at belyse bestemmelsens underliggende logikker og lovgivers hensigt med straffelovens § 235. På baggrund af analysen udvikles en typologi over adfærd. Begrebet adfærd anvendes i specialet som en analytisk betegnelse for de handlinger og handlingsmønstre, der kan udledes af domsmaterialet. Det dækker over de konkrete måder, hvorpå udbredelse, besiddelse eller fremskaffelse af seksuelt materiale kommer til udtryk i sagerne. Begrebet omfatter blandt andet materialetype, motivation, fremgangsmåde, relationer, digitale platforme, gentagelsesmønstre og den sociale kontekst omkring handlingen. Når specialet undersøger typer af adfærd, er formålet således at typologisere den adfærd, som kan udledes af domsmaterialet. Typologien anvendes herefter som grundlag for besvarelsen af specialets andet led.

I det andet led vurderes det om de strafferetlige reaktioner fremstår hensigtsmæssige i lyset af de forskellige adfærdstyper, herunder navnlig notering på børneattesten. Typologien præsenteres som et kontinuum over adfærd fra ungdomsbegrænset til mere vedvarende normbrydende adfærd, og anvendes som grundlag for at vurdere, om de strafferetlige reaktioner i tilstrækkelig grad afspejler variationen i de identificerede adfærdstyper.

Specialets teoretiske ramme bygger på to komplementære perspektiver: et udviklingssensitivt og kontekstsensitivt. Det udviklingssensitive, der tager afsæt i Terrie Moffitts livsforløbsteori, anvendes i forståelsen af, om den identificerede adfærd fremstår som udtryk for ungdomsbegrænset eller vedvarende adfærd. Det kontekstsensitive perspektiv, der tager afsæt i Situational Action Theory, anvendes til at analysere, hvordan forskellige miljøer kan facilitere, forstærke eller normalisere de unges motivationer og adfærd.

2.2 Specialets opbygning

Specialet er struktureret efter problemformuleringens to led. Specialets opbygning illustreres nedenfor:

Figur 2
Illustration af specialets opbygning.

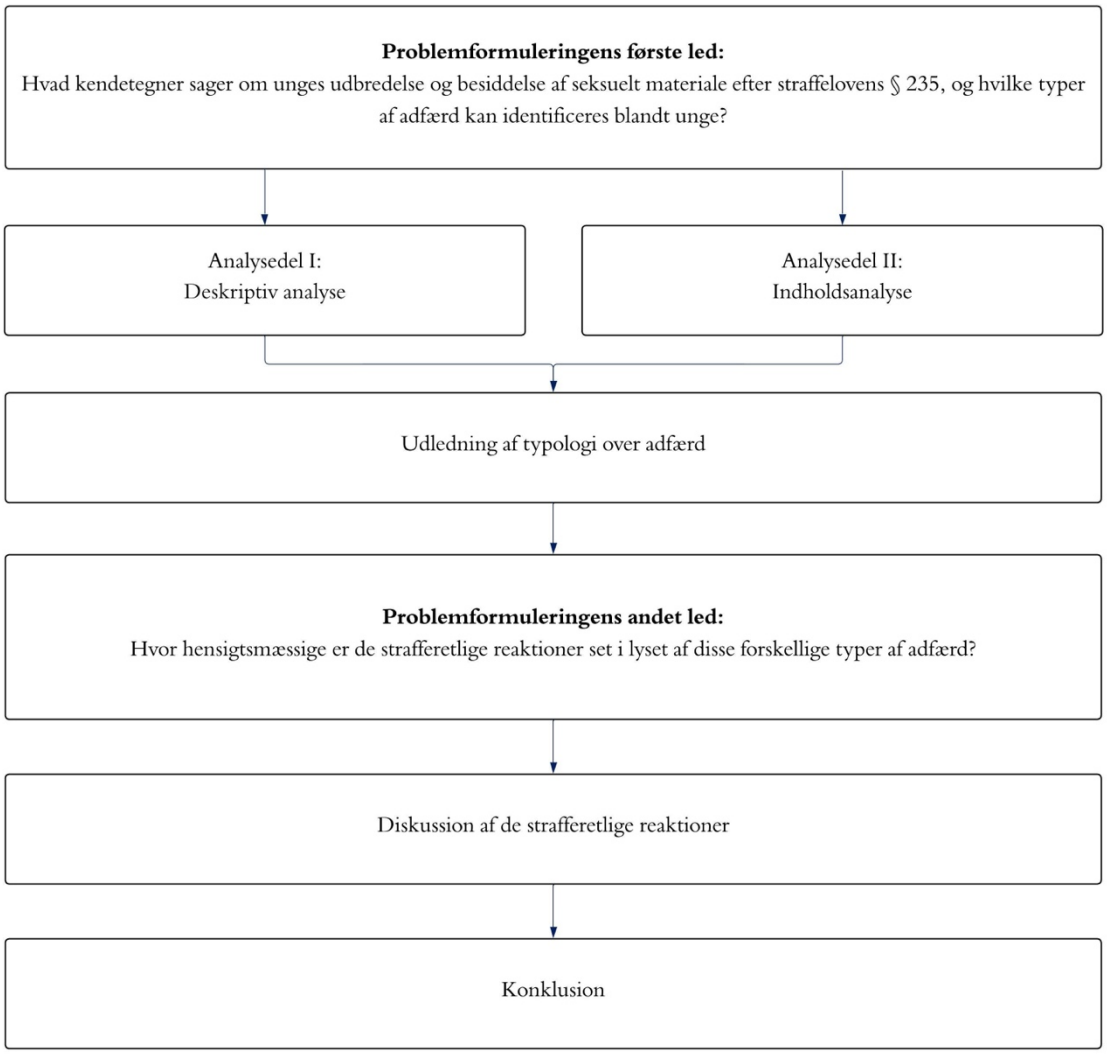

Figuren illustrerer, hvordan specialets problemformulering behandles gennem to sammenhængende analysedele, som tilsammen danner grundlag for udledningen af en typologi over adfærd. Typologien fungerer som specialets analytiske syntese, idet den samler de mønstre, der identificeres i domsmaterialet, og gør det muligt at sammenholde forskellige sagstyper. På den baggrund behandles problemformuleringens andet led i diskussionen, hvor de strafferetlige reaktioner vurderes i lyset af de identificerede typer af adfærd.

3. Retlig ramme

Seksualforbrydelser mod børn reguleres i straffelovens kapitel 24 om seksualforbrydelser. I dette speciale er den centrale bestemmelse straffelovens § 235, der kriminaliserer udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale med personer under 18 år. Dette afsnit redegør for bestemmelsens indhold, udvikling og de hensyn, der ligger til grund for reguleringen. Afsnittet udgør dermed specialets retlige ramme.

> ***§ 235.*** *Den, som udbreder seksuelt materiale såsom fotografier, film, andre visuelle gengivelser el.lign. af personer under 18 år eller materiale, som må ligestilles hermed, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter.*
> *Stk. 2. Den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med seksuelt materiale såsom fotografier, film, andre visuelle gengivelser el.lign. af personer under 18 år eller materiale, som må ligestilles hermed, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.*
> *Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af materiale af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen.*

Straffelovens § 235 kriminaliserer udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale med personer under 18 år. Bestemmelsen sondrer mellem udbredelse i stk. 1 og besiddelse i stk. 2, mens stk. 3 indeholder en begrænset undtagelse for besiddelse af materiale af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker til besiddelsen. Udbredelse forstås bredt og omfatter enhver form for videregivelse eller tilgængeliggørelse af materialet, herunder via digitale medier. Besiddelse forudsætter, at materialet lagres hos den pågældende, eksempelvis på en computer eller telefon. Det er imidlertid også strafbart at gøre sig bekendt med seksuelt materiale med børn. Situationer, hvor en person ved et tilfælde tilgår en hjemmeside med sådant materiale, er dog ikke omfattet af bestemmelsen, hvis den pågældende herefter straks forlader hjemmesiden. Rigspolitiet har i den forbindelse oplyst, at det i praksis er vanskeligt at få adgang til sådant materiale uden forsæt. Hjemmesider med seksuelt materiale med børn er typisk ikke tilgængelige via almindelige søgninger, men kræver enten betaling eller forudgående kendskab til specifikke adresser, som deles i lukkede netværk.[16] Denne forståelse udfordres imidlertid af

[16] LFF nr. 86 af 10. december 2008, pkt. 4.2.2.

nutidens digitale platforme, hvor medier som Discord kritiseres for at eksponere dens brugere for overgrebsmateriale med børn (Kelly, 2022; Ellis, 2017).

Overtrædelse af § 235, stk. 1 straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år og under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Overtrædelse af stk. 2 straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år. Som led i en nyere strafreform vedtaget i februar 2026 forhøjes strafferammerne med virkning fra 1. januar 2027. Herefter vil strafferammen for udbredelse være fængsel indtil 4 år og for besiddelse fængsel indtil 2 år.[17]

3.1 Udvikling i bestemmelsens beskyttelseshensyn

Bestemmelsen kan dateres tilbage til indsættelse i straffeloven ved L 1980 253 og omfattede oprindeligt erhvervsmæssig udbredelse samt fremstilling med henblik på udbredelse af utugtige fotografier, film eller lignende af personer under 15 år. Forinden indsættelsen af straffelovens § 235 i 1980 var udbredelse og produktion af såkaldt børnepornografisk materiale som udgangspunkt ikke strafbart i dansk ret. Fra afkriminaliseringen af pornografi i 1969 og frem til 1980 fandtes alene et forbud mod salg af sådant materiale til personer under 16 år, jf. straffelovens § 234.[18] På dette tidspunkt var hensynet bag kriminaliseringen navnlig at modvirke de fysiske seksuelle overgreb mod børn, som kunne ligge til grund for fremstillingen af materialet. Selvom virkningen af et forbud mod udbredelse blev opfattet som usikker, lagde Justitsministeriet overvejende vægt på hensynet til at beskytte børn mod strafbart misbrug i forbindelse med optagelse af det seksuelle materiale.[19]

Besiddelse af seksuelt materiale med børn blev først kriminaliseret ved L 1994 1100. Hensynet bag kriminaliseringen af besiddelse var fortsat at modvirke seksuelle overgreb mod børn. Ved fremsættelsen af lovforslaget var det imidlertid et centralt spørgsmål, om dette hensyn bedst blev varetaget ved at kriminalisere besiddelse af såkaldt børnepornografisk materiale eller ved

[17] L nr. 263 af 11. februar 2026.

[18] LFF nr. 89 af 20. december 1979, pkt. 2.

[19] LFF nr. 89 af 20. december 1979, pkt. 5.

at opretholde den hidtidige retstilstand ud fra den betragtning, at materialet muligvis kunne afholde nogle fra at begå sædelighedsforbrydelser mod børn.[20]

Dele af denne tankegang videreførtes med den daværende nykriminalisering af besiddelse, da *mindre grove tilfælde* ikke var omfattet. Justitsministeriet beskrev disse tilfælde som *"billeder af børn, der ikke deltager i kønsligt forhold, dvs. samleje eller tilsvarende intim seksuel kontakt med andre".*[21] Heller ikke hverken udbredelse eller besiddelse af såkaldte *"almindelige nøgenbilleder af børn"* var strafbar.[22] Denne afgrænsning betragtedes som en *afbalanceret løsning* som kunne sikre en samlet begrænsning af antallet af seksuelle overgreb mod børn.[23] Formålet var altså i høj grad at gribe ind over for markedet af overgrebsmateriale, som var med til at understøtte produktionen af sådant materiale og dermed til de seksuelle overgreb mod børn, som blev begået i forbindelse hermed. Hensynet var altså alene rettet mod fysiske overgreb mod børn snarere end krænkelsen af barnet ved selve besiddelse og udbredelse af materialet.

Med internettets udbredelse er der i stigende grad kommet fokus på den selvstændige krænkelse af barnet, der ligger i selve eksistensen og udbredelsen af materialet.[24] Denne opfattelse kan navnlig ses i en digital kontekst, hvor materialet kan kopieres og spredes gentagne gange, og hvor den afbildede person kan risikere en vedvarende krænkelse, idet materialet kan være vanskeligt, hvis ikke umuligt, at fjerne fuldstændigt fra internettet.

3.1.1 Seksuelt materiale

Straffelovens § 235 indeholder ikke en udtømmende definition af, hvad der nærmere forstås ved seksuelt materiale. Bestemmelsens anvendelsesområde er imidlertid blevet præciseret og udvidet gennem både sproglige moderniseringer og ændringer i forståelsen af, hvilken type materiale, der er omfattet. Som led i en sproglig modernisering blev betegnelsen »utugtigt materiale« ændret til »pornografisk materiale« i 2013[25], som senere blev ændret til »seksuelt

[20] LFF nr. 38 af 2. november 1994, pkt. 6.1.

[21] ibid.

[22] ibid.

[23] ibid.

[24] LFF nr. 281 af 27. april 2000, pkt. 6.6.

[25] L nr. 633 af 12. juni 2013.

materiale« i 2023[26], uden at der var tilsigtet en ændring af bestemmelsens anvendelsesområde. Ændringen fra »pornografisk materiale« begrundes med en overvejelse om, at betegnelsen i almindelighed forudsætter voksne, der frivilligt medvirker i seksuelle fotografier eller film. Anvendelsen af betegnelsen i relation til materiale med børn risikerer derfor at bagatellisere alvoren af materialet, der fremstiller seksuelle overgreb mod børn og/eller seksualisering af børn, og kan desuden være med til at insinuere, at de seksuelle overgreb er sket efter barnets samtykke. Med indførelsen af betegnelsen »seksuelt materiale« søges der således etableret en mere præcis terminologi, der i højere grad afspejler materialets karakter.[27]

Ved vurderingen af strafbare forhold efter § 235 tillægges materialets karakter og grovhed betydning. Rigsadvokaten har i en meddelelse af 16. april 2018 fastlagt retningslinjer for kategorisering af seksuelt materiale med børn efter materialets grovhed.[28] Materialet opdeles i tre overordnede kategorier: fremstillinger uden seksuel aktivitet med andre personer, herunder billeder med fokus på kønsdele eller egen seksuel berøring uden for kønsåbninger (kategori 1), fremstillinger med seksuel aktivitet mellem to eller flere personer, herunder samleje og anden seksuel aktivitet, jf. straffelovens §§ 216, stk. 2, 222 eller 225 (kategori 2) samt fremstillinger af særligt grove seksuelle forhold, herunder tilfælde med vold, tvang eller hvor den seksuelle aktivitet involverer et barn, der fremstår som mellem 0-3 år (kategori 3). Kategoriseringen har betydning for straffastsættelsen.[29]

Det er politiet, der i sager, hvor der rejses sigtelse for overtrædelse af straffelovens § 235, skal foretage en optælling af antallet af billeder og/eller film, så det fremgår, hvor mange fremstillinger der er omfattet af de tre kategorier. Materiale, der falder ind under kategori 2, spænder imidlertid bredt. Kategorien omfatter både fremstillinger af samleje mellem jævnaldrende unge over 15 år, hvor begge har samtykket heri samt materiale hvor der begås voldtægt mod et barn under 12 år, jf. straffelovens § 216, stk. 2. Kategorien omfatter således meget forskellige situationer fra frivillige seksuelle relationer mellem jævnaldrende unge til grove overgreb mod mindre børn.

---

[26] L nr. 741 af 13. juni 2023.

[27] LFF nr. 50 af 22. februar 2023, pkt. 2.5.2.

[28] CIR1H nr. 9378 af 15. februar 2026, pkt. 2.2.

[29] CIR1H nr. 9378 af 15. februar 2026, pkt. 2.2.

Forarbejderne til den sproglige modernisering i 2023, hvor pornografisk materiale blev ændret til at hedde seksuelt materiale, sondrer i den forbindelse mellem forskellige typer af materiale afhængigt af den afbildede persons alder. Hvis materialet forestiller en person under 15 år, vil der under alle omstændigheder være tale om seksuelt overgrebsmateriale. Hvis materialet forestiller en person, som er fyldt 15 år, men er under 18 år, vil materialet ikke nødvendigvis kunne karakteriseres som overgrebsmateriale, da personen kan have givet gyldigt samtykke til den seksuelle handling. I tilfælde hvor der foreligger et gyldigt samtykke er det forudsat ved L 2023 741, at materialet benævnes seksuelt materiale fremfor overgrebsmateriale. Den terminologiske sondring mellem materialetyper synliggør, at bestemmelsen omfatter meget forskellige typer af materiale. Der foretages samtidig en aldersmæssig differentiering, hvor personer under 15 år betegnes »børn«, mens personer, der er fyldt 15 år betegnes »unge«.[30]

I de senere år er der kommet et stigende fokus på, at børn også kan blive seksualiseret gennem billeder eller videoer, der ikke nødvendigvis viser seksuelle handlinger eller nøgenhed, men som indgår i en seksualiserende kontekst. Denne problemstilling er blandt andet fremhævet af Red Barnet, der problematiserer at almindelige hverdagsbilleder af børn bliver anvendt i seksualiserende sammenhænge på internettet. Red Barnet fremhæver i den forbindelse, at seksualiseringen af sådanne billeder indebærer, at barnet gøres til genstand for *voksnes* seksualisering, selv om billederne ikke i sig selv er seksuelle (Pedersen et al., 2020:11). Organisationen peger samtidig på, at seksualiseringen i sig selv kan udgøre en krænkelse af barnet, uanset om barnet er bekendt med anvendelsen af materialet eller ej (ibid.:4-5).

På denne baggrund blev bestemmelsen ændret i 2025, hvor formuleringen »eller materiale, som må ligestilles hermed« blev indsat i § 235, stk. 1 og stk. 2. Med denne ændring er såkaldte poseringsbilleder og -videoer, der tydeligt fremstiller personer under 18 år på en seksualiserende måde, for eksempel ved at være iført lingeri eller at holde seksualiserende rekvisitter, nu også omfattet af anvendelsesområdet for straffelovens § 235.[31] Justitsministeriet fremhæver, at optagelse, udbredelse og besiddelse af sådant materiale udgør en grov krænkelse af barnet.[32] Det er i forbindelse med ændringen tydeliggjort i bemærkningerne, at

[30] LFF nr. 50 af 22. februar 2023, pkt. 1.

[31] LFF nr. 184 af 28. marts 2025, pkt. 2.1.3.

[32] LFF nr. 184 af 28. marts 2025, pkt. 2.1.2.

computergenereret seksuelt materiale også vil være omfattet af bestemmelsen, hvis materialet fremstår realistisk, også selv om det kan ses, at materialet er computergenereret.[33]

3.2 Hensynet til unges seksualitet

Kriminaliseringen af seksuelt materiale med personer under 18 år indeholder en afvejning mellem hensynet til beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og hensynet til unges mulighed for at udforske deres seksualitet. Ved L 2003 228 blev beskyttelsesområdet i § 235 udvidet, idet aldersgrænsen blev hævet fra 15 år til 18 år. Bestemmelsen følger dermed ikke den seksuelle lavalder, som er 15 år, jf. straffelovens § 222. Ændringen af aldersgrænsen skulle gennemføre tillægsprotokollen til FN's Børnekonvention og EU-rammeafgørelsen om bekæmpelse af seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi, som begge anvender aldersgrænsen som definition på et barn.[34] Udvidelsen af beskyttelsesområdet indebærer imidlertid, at bestemmelsen også kan omfatte materiale, der fremstiller situationer, hvor unge over den seksuelle lavalder, men under 18 år, frivilligt deltager i seksuelle relationer.

Samtidig med udvidelsen af beskyttelsesområdet blev der indsat en undtagelsesbestemmelse i § 235, stk. 3. Efter denne er besiddelse af seksuelt materiale af en person, der er fyldt 15 år, ikke strafbar, hvis den pågældende har samtykket til besiddelsen. Undtagelsen tager navnlig sigte på situationer, hvor unge mellem 15 og 17 år som led i udforskningen af deres seksualitet ønsker at lade sig fotografere i en seksuel situation til eget og typisk en jævnaldrende partners personlige brug, men den er ikke begrænset hertil.[35][36] Hensynet er således at sikre proportionalitet i kriminaliseringen og undgå at kriminalisere privat seksuel udforskning mellem unge personer. Samtykke medfører imidlertid alene straffrihed for besiddelse og ikke for udbredelse. Et samtykke til besiddelse efter stk. 3 kan til enhver tid tilbagekaldes, hvorefter forsat besiddelse vil være omfattet af forbuddet i straffelovens § 235, stk. 2. Hvis materialet videregives til andre, vil dette som udgangspunkt være strafbart efter bestemmelsens stk. 1, uanset om materialet oprindeligt blev fremstillet og besiddet med samtykke fra den afbildede person.

---

[33] LFF nr. 184 af 28. marts 2025, pkt. 2.2.3.

[34] LFF nr. 117 af 10. december 2002, pkt. 2.5.3.1.

[35] LFF nr. 117 af 10. december 2002, pkt. 2.5.3.1.

[36] Se i øvrigt Justitsministeriet 2012, side 642.

Bestemmelsen afspejler således et forsøg på at balancere hensynet til beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse med hensynet til ikke at kriminalisere unges private seksuelle udforskning. Gerningsindholdet og anvendelsesområdet i straffelovens § 235 om udbredelse, jf. stk. 1 og besiddelse, jf. stk. 2, af seksuelt materiale med personer under 18 år er blevet ændret og moderniseret ad flere omgange. Disse ændringer har overvejende haft til formål at styrke beskyttelsen mod seksuelle overgreb mod børn begået af voksne. Derimod synes lovgiver i mindre grad at have taget højde for de situationer, hvor gerningspersonen selv er et barn eller en ung. Dette på trods af, at man ved indførelsen af samtykkebestemmelsen, jf. stk. 3, i 2003 var opmærksom på, at besiddelse af seksuelt materiale også forekommer blandt jævnaldrende. Lovgiver undlod imidlertid at forholde sig nærmere til tilfælde ud over sådanne situationer.

4. Litteraturreview

For at få en dybere forståelse af unge, der udbreder og/eller besidder seksuelt materiale med personer under 18 år, er der udarbejdet et litteraturreview. Litteratursøgningen er gennemført via Criminal Justice Database, Sage Journals, Science Direct, Springer Nature, Aalborg Universitets søgeportal Primo samt Google Scholar. De primære anvendte søgeord er: *digitale krænkelser, digitale billeder, unge og pædofili* samt *unge og straf*, suppleret med relaterede begreber som *Child Sexual Abuse Material (CSAM), Image Based Sexual Abuse (IBSA), juveniles* og *adolescents*. Litteraturgrundlaget er desuden udvidet gennem kædesøgning i referencer fra relevante publikationer. Litteraturreviewet bygger således på 26 studier – 16 internationale og 10 nationale studier, herunder to metastudier. Afsnittet er inddelt i tre overordnede temaer: 1) begrebsforståelse, 2) unge med seksuelt krænkende adfærd og 3) når unge straffes.

4.1 Begrebsforståelse

Seksuelt materiale af børn, som i mange jurisdiktioner fortsat benævnes ”børnepornografi”, betegnes i forskningen som Child Sexual Abuse Material (CSAM). Begrebet markerer en teoretisk og analytisk forskydning ved at understrege, at materialet typisk er resultatet af dokumenterede fysiske seksuelle overgreb med henblik på senere genbesøg og eventuel profit. Samtidig tager det afstand fra den eufemistiske forståelse i betegnelsen ”pornografi” og afspejler en bredere erkendelse af, at sådant materiale fungerer som en vedvarende krænkelse af de afbildede børn gennem dets fortsatte cirkulation (Finkelhor et al., 2026:338; Westfal, 2025:2).

Nyere forskning peger imidlertid på et markant skifte i karakteren af seksuelt materiale med personer under 18 år, hvor unge i stigende grad selv producerer og deler seksuelt materiale (Finkelhor et al., 2026:338). Dette selv- og peer-produceret materiale, forstået som seksuelt materiale produceret af unge, opstår inden for et bredt spektrum af sociale kontekster, der spænder fra samtykkebaserede interaktioner til situationer præget af gruppepres, mobning og tvang. Samtidig viser forskning, at en væsentlig del af selv- og peer-produceret materiale produceres og deles i kontekster, som gør dem skadelige af grunde, der rækker udover den seksuelle fremstilling (Finkelhor et al., 2026:338). Skaden kan således ikke alene forstås ud fra materialets indhold, men må ses i lyset af den sociale kontekst hvori det produceres og deles.

Dette omfatter blandt andet praksisser som hemmelig optagelse af jævnaldrende, eksempelvis i situationer hvor de sover, er berusede eller indgår i seksuelle handlinger, samt produktion og udbredelse med henblik på at intimidere, ydmyge eller afpresse. Dertil kommer tilfælde, hvor oprindeligt frivilligt delt materiale efterfølgende deles uden samtykke, hvorved dets karakter og skadespotentiale ændres væsentligt (Finkelhor et al., 2026:338).

I lyset af dette har forskere foretrukket betegnelsen Image-Based Sexual Abuse (IBSA), til at indfange dette bredere spektrum af praksisser, herunder ikke-samtykkebaseret optagelse, fremstilling og distribution af materiale, samt trusler om distribution, som rækker ud over det, der traditionelt har været forbundet med CSAM (Finkelhor et al., 2026:338). Forskningen er således i høj grad opdelt efter handlingernes alvor og karakter, hvor CSAM[37] og IBSA[38] sjældent undersøges inden for samme studie (Henry & Beard, 2024:3982). I forlængelse heraf gennemgås relevant litteratur særskilt for at nuancere denne sondring.

4.1.1 Ulovlig billeddeling

Et amerikansk studie baseret på selvrapporterede sager fra ofre viser, at langt størstedelen af billedbaserede krænkelser blandt unge vedrører ulovlig billeddeling (88%), mens kun en mindre andel involverer overgrebsmateriale (12%) (Finkelhor et al., 2023:1,7). Gerningspersonerne er i vidt omfang jævnaldrende med ofrene, ofte med en forudgående relation til ofret, herunder intime partnere (35%) eller venner og bekendte (60%). Hovedparten af ofrene befinder sig i aldersgruppen 12–17 år (ibid.:6). Et opfølgende studie, ligeledes baseret på selvrapporterede sager fra ofre, finder tilsvarende, at hovedparten af materialet (86%) er produceret af unge selv, mens under 8% er produceret af voksne (Finkelhor et al., 2026:337).

I en dansk kontekst viser Rasmussen (2024:88), at ulovlig billeddeling indgår i komplekse sociale og kønnede forhandlinger, hvor materialet ofte fungerer som en form for social valuta i relationer mellem jævnaldrende. Baseret på blandt andet selvrapporterede cases viser studiet, at materialet i mange tilfælde anvendes til at opnå status og anerkendelse i sociale fællesskaber snarere end til at forfølge seksuelle længsler. Rasmussen fremhæver samtidig, at praksisserne er relationelle og situerede i digitale kontekster, hvor grænsen mellem ungdomskulturelle

[37] Herefter: Overgrebsmateriale.

[38] Herefter: Ulovlig billeddeling.

praksisser og kriminaliserede handlinger kan være flydende (Rasmussen, 2024:96). Hun peger i samme omgang på behovet for mere kontekstsensitive tilgange, der kan indfange de praksisser, som unge både producerer og er produceret gennem (Rasmussen, 2024:95-96).

Disse dynamikker forstærkes af, at digitale teknologier skaber nye diskursive betingelser for forhandlinger af køn, status og tilhørsforhold i ungdomsfællesskaber, hvor seksuelt materiale indgår i komplekse sociale dynamikker, der væver rygter og konflikter sammen med digitale repræsentationer og kønnede normer. Pigers kroppe bliver ofte genstand for sociale evalueringer, mens drenges udbredelse af billeder kan fungere som en måde at opnå status i homosociale fællesskaber (ibid.:97). Seksualiserede billeder kan således fungere som en social valuta, der cirkulerer i kønnede og relationelle hierarkier (ibid.:98).

I tråd hermed finder lignende studier, at ulovlig billeddeling ofte normaliseres i homosociale maskuline fællesskaber, hvor lækket materiale kan blive opfattet som humoristisk og derfor forbindes med en lav grad af stigmatisering og relativt få negative konsekvenser (Henry et al., 2026:1572; Ringrose et al., 2022:15). Tilsvarende beskriver Januscentret (2019:54) "digital blamering" som en form for sladder, der indgår i sociale udvekslinger mellem unge, motiveret af blandt andet anerkendelse eller ydmygelse.

En del af forskningen om ulovlig billeddeling er baseret på offercentrerede selvrapporteringer (Henry & Beard, 2024:3994).[39] Dertil kommer, at kun få studier har undersøgt gerningspersoners motivationer og karakteristika, og endnu færre har analyseret disse samlet (ibid.:3991, 3993). Ulovlig billeddeling forstås i den tilgængelige litteratur som en socialt forankret praksis i jævnaldrende relationer, hvilket adskiller sig fra den type materiale, der behandles i litteraturen om overgrebsmateriale.

4.1.2 Overgrebsmateriale

Et retspsykiatrisk studie fra Tyrkiet finder, at unges involvering i overgrebsmateriale i overvejende grad vedrører udbredelse i digitale fællesskaber (97,1%), mens egentlig produktion er sjælden (2,9%) (Erdim & Bas, 2025:1). Studiet omfatter 35 unge, som på baggrund af indberetninger om CSAM-relaterede forhold fra den amerikanske organisation

[39] Se også: Hanson, 2022; Clancy et al., 2019.

NCMEC[40] blev henvist til en national retspsykiatrisk instans. Sagerne udsprang af indberetninger om overgrebsmateriale på digitale platforme, herunder Instagram (14,3%), Discord (8,6%), Facebook (8,6%) og WhatsApp (5,7%), mens platformen i en betydelig andel af sagerne var ukendt (62,9%). I 97% af tilfældene var materialet blevet udbredt, mens der i 34% af sagerne også forekom besiddelse (Erdim & Bas, 2025:1).

Det identificerede materiale afbildede i 94,3% af tilfældene præpubertære børn, og ingen sager involverede selv- eller peer-produceret materiale. De henviste unge (n=35) var overvejende drenge med en gennemsnitsalder på 14 år, uden hverken psykiatrisk historik (80%), stofbrug (94%) eller tidligere erfaring med seksuel viktimisering (97%). Studiet finder, at de unges involvering ofte var knyttet til faktorer som manglende viden om materialets ulovlighed, peer-påvirkning og seksuel eller digital nysgerrighed, hvilket er i tråd med lignende studier, der viser, at nysgerrighed og tilfældig eksponering ofte går forud for mere intentionel involvering i overgrebsmateriale (Erdim & Bas, 2025:7; Moultrie, 2006:169-170). Dette indikerer, at adfærden må forstås i et socialt og udviklingsmæssigt perspektiv frem for som udtryk for vedvarende seksuel afvigelse (Erdim & Bas, 2025:8). Endelig fremhæver Erdim og Bas (2025:2), med henvisning til tværnational forskning, at unges involvering kan komme til udtryk forskelligt på tværs af kulturelle kontekster, hvor normer omkring seksualitet, stigma og rapporteringstendenser kan være med til at forme deres online adfærd.

Dog viser forskning på området, at ikke al overgrebsmateriale udspringer af tilfældig eksponering eller digital nysgerrighed. Der ses også tilfælde, hvor den unges involvering fremstår mere intentionel. Westfal (2025) finder i et studie af selvrapporterede unge under 18 år (n=117), at de udviste signifikant lavere psykisk trivsel end populationsnormen samt en svagt forhøjet, dog ikke statistisk signifikant, tendens til problematisk adfærd involverende børn. Omtrent halvdelen af de unge rapporterede hebefile[41] seksuelle præferencer, og det hyppigst anvendte materiale omfattede ”fokus på kønsorganer, balder eller bryster” (44%), ”seksuelle handlinger mellem børn og voksne” (41%) samt ”seksuel berøring involverende voksne” (40,2%). Westfal (2025:206) konkluderer, at den undersøgte gruppe har problematiske brugsmønstre samt består af individer med et behandlingsbehov. Adfærden kan, ifølge Westfal

[40] National Center for Missing & Exploited Children.

[41] Hebefili betegner en seksuel interesse i tidligt pubescente børn.

(2025:190), ikke anses for værende normativ, idet den omfatter konsumering af seksuelt eksplicit materiale, der afbilder børn væsentlig yngre end de unge selv. Dette indikerer, at brugen i visse tilfælde kan være forbundet med en mere individuel seksuel motivation.

Ydermere finder studiet, at 94% af de unge ikke tidligere var dømt for en lovovertrædelse, hvilket er i overensstemmelse med fund fra Biedermann et al. (2023), som ligeledes finder, at mindreårige mistænkt for CSAM-relaterede lovovertrædelser sjældent har begået forudgående kriminalitet. Tilsvarende dokumenterer et af de eneste longitudinelle recidivstudier af unge CSAM-forbrydere en lav redicivrate i forhold til seksualforbrydelser, hvor 1 ud af 54 unge (1,9%) recidiverede inden for en periode på knap 3 år (Aebi et al., 2014:380, 383; Erdim & Bas, 2025:8).

Samlet set tegner litteraturgennemgangen af henholdsvis ulovlig billeddeling og overgrebsmateriale et billede af en differentieret forståelse af unge, der involverer sig i seksuelt materiale med personer under 18 år. Overgrebsmateriale og ulovlig billeddeling af børn behandles typisk adskilt fra ulovlig billeddeling af unge, hvilket skyldes, at krænkende adfærd mod børn ofte forbindes med særskilte patologiske profiler samt distinkte retlige og sociale konsekvenser (Henry & Beard, 2024:3982).

4.2 Unge med seksuelt krænkende adfærd

Forskning i unge med seksuelt krænkende adfærd har i vid udstrækning været baseret på undersøgelser af unge, som selv rapporterer bekymrende seksuelle tanker eller adfærd (se fx Westfal, 2025; Red Barnet, 2026) eller studier af unge, der begår fysiske seksuelle overgreb (se fx Kongstad, 2007; Strange, 2002). En del af forskningen i unge, der begår fysiske overgreb, har samtidig været tæt knyttet til studier af voksne seksualforbrydere. Denne kobling mellem forskning i unge og voksne med seksuelt krænkende adfærd udspringer blandt andet af undersøgelser, der viser, at mange voksne seksualforbrydere påbegynder deres afvigende seksuelle aktiviteter i ungdommen (Kongstad, 2007:1-3; Steen, 2001:335; Strange, 2002:13). På den baggrund er unges seksuelle krænkelser i dele af litteraturen blevet forstået som tidlige indikatorer på mere vedvarende seksuel afvigelse. I denne forståelse betragtes seksualforbrydelser ofte som udtryk for en underliggende patologi, hvor unges seksuelle krænkelser anses som et tidligt symptom herpå (Steen, 2001:334). Steen fremhæver i den forbindelse tre implicitte antagelser, der ofte ligger til grund for denne forståelse: at unges

overgreb vil eskalere i alvor, hvis de ikke stoppes; at adfærden vil fortsætte ind i voksenalderen uden behandling; og at de unge ikke fuldt ud forstår deres handlinger og derfor vil fortsætte, indtil de konfronteres med og erkender dem (Steen, 2001:335).

Denne tilgang er imidlertid blevet kritiseret for ukritisk at overføre viden fra forskning i voksne til unge (Strange, 2002:13). Kritikken retter sig blandt andet mod, at sådanne overførsler i utilstrækkelig grad tager højde for udviklingspsykologiske forhold, der er centrale for forståelsen af unges adfærd. Samtidig peger flere studier på, at krænkende adfærd blandt unge ofte har stået på i kortere tid end hos voksne og derfor i mindre grad kan tolkes og behandles som et stabilt adfærdsmønster (Kongstad, 2007:21; Strange, 2002:13; Westfal, 2025:4).

Et centralt begreb i denne diskussion er den kliniske diagnose pædofili (Strange, 2002:27). Strange understreger, at pædofili forudsætter en vedvarende og stabil seksuel præference for præpubertære børn og ikke blot enkeltstående handlinger. Diagnosen knytter sig således til en relativt stabil seksuel orientering. Dette er væsentligt, fordi begrebet i praksis ofte anvendes i diskussioner om unge med seksuelt krænkende adfærd, selvom de kliniske kriterier i mange tilfælde ikke er opfyldt (ibid.:28). Ifølge *the Diagnostic and Statistical Manuel of Mental Disorders* er pædofili karakteriseret ved tilbagevendende og intense fantasier, impulser eller adfærd over en periode på mindst seks måneder, rettet mod præpubertære børn (Westfal, 2025:4). Diagnosen forudsætter desuden, at personen er mindst 16 år gammel og mindst fem år ældre end det barn, som fantasierne eller adfærden retter sig imod. Der er dermed tale om en snævert afgrænset klinisk kategori, som ikke uden videre kan anvendes på unge med seksuelt krænkende adfærd. Relationer mellem unge med mindre aldersforskel vil i mange tilfælde falde uden for dette diagnosesæt og kan ikke i sig selv betragtes som udtryk for en patologisk tilstand, selvom de i øvrigt møder kriterierne (Strange, 2002:27-28; Westfal, 2025:4).

Dette udelukker dog ikke, at unge kan udvise seksuelt krænkende adfærd, hvor der i konkrete situationer kan være asymmetrier i magtforhold, modenhed og/eller alder mellem de involverede parter (Socialstyrelsen, 2023:15). Forskningen operationaliserer denne adfærd gennem begrebet harmful sexual behaviour, som omfatter seksuelle handlinger begået af børn og unge under 18 år, der udviklingsmæssigt er uhensigtsmæssige og potentielt skadelige for dem selv eller andre (Hackett et al., 2019:13). Harmful sexual behaviour forstås ud fra en kontinuumforståelse, hvor adfærden spænder fra udviklingsmæssigt forventelig til alvorligt

krænkende adfærd (Hackett, 2025:12). Begrebet udvider forståelsen fra alene at omfatte kriminaliserede handlinger til også at inkludere adfærd, hvor skade kan opstå uden nødvendigvis at være ulovlig (Hackett, 2025:8). Inden for denne forståelsesramme anvendes 'peer on peer abuse' til at beskrive seksuelt krænkende adfærd mellem unge i jævnaldrende relationer (ibid.:9). Forskning peger endvidere på technology-assisted harmful sexual behaviour i digitale miljøer, herunder udbredelse, besiddelse og produktion af seksuelt materiale, men der er fortsat relativt begrænset forskning i forekomst, karakteristika og motivationer blandt unge, der udviser denne type adfærd (ibid.:22).

Forskningen fremhæver samtidig, at unge med denne type adfærd ikke udgør en homogen gruppe, men varierer betydeligt med hensyn til baggrund, sociale forhold og motivation (Hackett, 2025:8; Kongstad, 2007:22; Strange, 2002:56). Alligevel kan forestillinger om farlige *voksne* seksualforbrydere komme til at præge vurderingen af børn og unge, der begår seksuelle krænkelser. Steen peger i den forbindelse på, at fokus i sådanne forståelser gradvist flyttes fra handlingen til personen. Den unge bliver dermed ikke blot forstået som en person, der har begået en krænkelse, men som en særlig type person – en seksualforbryder (Steen, 2001:347). Ilea fremhæver tilsvarende, at kategorien seksualforbryder ikke alene beskriver en strafbar handling, men også konstruerer en bestemt type person, der antages at udgøre en vedvarende risiko (Ilea, 2018:358). Denne kategorisering kan få betydning langt ud over den konkrete handling, idet betegnelsen fungerer som en social og institutionel etiket, der kan følge individet langt ud over den strafferetlige proces (Hackett, 2025:8). Samtidig kan sammenblandingen af juridiske kategorier og kliniske diagnoser bidrage til at stabilisere forestillingen om den unge som en vedvarende risikoperson (Harris & Socia, 2016:661,677; Ilea, 2018:358; Strange, 2002:57).

4.3 Når unge straffes

På trods af, at FN's Børnekonvention artikel 40 foreskriver en alders- og udviklingstilpasset behandling af børn og unge i konflikt med loven, peger flere analyser på, at unge i Danmark i vid udstrækning mødes af et strafferetligt system, der i sin grundstruktur er udviklet til voksne (Jørgensen et al., 2023:276; Kongstad, 2007:2). Analyser af udviklingen i sanktionspraksis fra 1980 til 2020 viser, at klassiske strafferetlige sanktioner som betingede og ubetingede frihedsstraffe fylder markant mere i sanktionsbilledet, mens diversionstiltag som tiltalefrafald

i mindre grad anvendes (Jørgensen et al., 2023:286). Jørgensen et al. (2023:290) fremhæver, at denne udvikling kan indebære, at børn i stigende grad rammes af de utilsigtede følgevirkninger, som traditionelt knytter sig til voksenstraffe, herunder lange sagsforløb, sagsomkostninger og noteringer.

En central problematik i denne sammenhæng vedrører notering på børneattesten (Holst, 2018:162-164). Siden 2005 har arbejdsgivere og organisationer med ansvar for aktiviteter for børn været forpligtet til at indhente børneattester på personer, der arbejder med eller har regelmæssig kontakt med børn under 15 år (Sørensen et al., 2021:19-20). En ordning, der ifølge forskningen primært afspejler en regulering rettet mod voksne gerningspersoner (ibid.). I relation til ulovlig billeddeling mellem jævnaldrende kan der imidlertid opstå et særligt spændingsfelt. Mens de fleste seksualforbrydelser, i straffeloven, rettet særskilt mod børn og unge, forudsætter, at offeret er under 15 år, er aldersgrænsen i straffelovens § 235 sat til personer under 18 år. Det betyder, at unge i alderen 15–17 år kan dømmes for udbredelse af seksuelt materiale med jævnaldrende og samtidig få en notering på deres børneattest. I praksis kan dette føre til situationer, hvor en 16-årig, der deler et nøgenbillede af en 17-årig, kan få en dom for udbredelse af seksuelt materiale med børn og dermed en notering på sin børneattest, selvom en tilsvarende notering ikke nødvendigvis ville følge af visse andre seksualforbrydelser, såsom voldtægt, der forudsætter, at forurettede er under 15 år (Normann & Rosado, 2021:45; Sørensen et al., 2021:19-20). Eksemplet illustrerer dermed, hvordan de forskellige aldersgrænser kan gøre det uklart, hvornår unge retligt forstås som jævnaldrende, og hvornår relationen i stedet konstrueres som et forhold mellem en seksualforbryder og et barn (Normann & Rosado, 2021:45).

Denne problematik blev blandt andet tydelig i den såkaldte Umbrella-sag, hvor hundredvis af unge blev dømt for udbredelse af seksuelt materiale (Holst, 2018:159-161; Normann & Rosado, 2021:45; Sørensen et al., 2021:19-20). I alle tilfælde, hvor der blev afsagt fældende dom for overtrædelse af § 235, medførte dommene ikke blot straf, men også en notering på børneattesten. Da oplysninger om lovovertrædelsen fremgår af børneattesten i mindst 10 år regnet fra dommen, løsladelsen eller bødens betaling, kan en sådan notering få betydelige konsekvenser for fremtidige uddannelses- og erhvervsmuligheder (Holst, 2018:163-164). Det kan ligeledes medføre indrejseforbud i lande som USA (Sørensen et al., 2021:19-20). Samtidig er børneattestordningen blevet kritiseret for alene at angive, hvilke bestemmelser der er

overtrådt, uden oplysninger om de konkrete omstændigheder i sagen (Holst, 2018:164). Arbejdsgivere får dermed ikke mulighed for at foretage en vurdering på et oplyst grundlag.

Flere studier peger samtidig på, at en notering på børneattesten i praksis kan medføre, at den unge kategoriseres som seksualforbryder. Det fremhæves, at en sådan notering kan bidrage til en forståelse af den dømte som en person, der udgør en potentiel risiko for børn, hvilket i nogle fremstillinger også kobles til forestillinger om pædofili (Normann & Rosado, 2021:45; Sørensen et al., 2021:20).

På den baggrund har flere analyser peget på behovet for at ændre reglerne for notering på børneattesten i sager, hvor unge dømmes for udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale med jævnaldrende (Sørensen et al., 2021; Holst, 2018; Normann & Rosado). Det er blandt andet blevet foreslået, at domstolene efter en konkret vurdering bør kunne undlade notering i tilfælde, hvor udbredelsen vurderes at være udtryk for alderssvarende seksualitet (Sørensen et al., 2021:20). Andre forslag har peget på muligheden for at indføre en ordning svarende til den såkaldte betingede notering på den private straffeattest, hvor førstegangsovertrædelser begået af unge i visse tilfælde ikke noteres permanent på børneattesten, medmindre den unge begår ny kriminalitet inden for en nærmere fastsat periode (Holst, 2018:163; Normann & Rosado, 2021:45). Der er desuden peget på en ordning, hvor notering alene sker i tilfælde, hvor lovovertrædelsen er rettet mod børn under 15 år eller mod personer, der er yngre end den dømte (Normann & Rosado, 2021:45). Indtil videre er praksis imidlertid fastholdt.

Forskningen peger dermed på et potentielt misforhold mellem den kontekst, hvori handlingerne finder sted, og den strafferetlige kategorisering og håndtering af dem. Dette understreger samtidig behovet for et bredere vidensgrundlag om de omstændigheder, der gør sig gældende i sager om unge, der er dømt for overtrædelse af straffelovens § 235. Dette er centralt for en kvalificeret diskussion om en hensigtsmæssig anvendelse af ordninger som børneattesten mod unge.

4.4 Specialets bidrag

Den internationale litteratur giver et bredt indblik i unges involvering i seksuelt materiale og viser, at unges handlinger kan spænde fra digital nysgerrighed og peer-påvirkning til mere intentionel involvering i overgrebsmateriale. Samtidig er den internationale forskning ofte opdelt, så overgrebsmateriale og ulovlig billeddeling behandles som adskilte fænomener. Forskning i overgrebsmateriale fremhæver ofte seksuel interesse, digital nysgerrighed og mulig risiko, mens forskning i ulovlig billeddeling i højere grad peger på sociale relationer, status, køn og digitale ungdomskulturer.

Når det kommer til den danske litteratur, er denne mere begrænset til sociale og kønnede praksisser i forbindelse med ulovlig billeddeling, samt unge der begår fysiske overgreb mod børn. En del af litteraturen her behandler unges møde med straffesystemet samt følgerne ved at blive dømt for en seksualforbrydelse.

På den baggrund bidrager dette speciale ved at undersøge, hvilke former for adfærd der bliver genstand for strafferetlig behandling i Danmark. Ved at analysere domsmaterialets beskrivelser af handlinger, relationer, motivationer og kontekster kan specialet identificere forskelle mellem sager, der juridisk behandles under samme bestemmelse, men som kan have forskellig karakter. Dermed søger specialet at kvalificere grundlaget for at vurdere, om de strafferetlige reaktioner afspejler de unges adfærd.

5. Teori

I det følgende afsnit udfoldes specialets teoretiske ramme. Indledningsvist præsenteres livsforløbsteori, der udgør specialets udviklingssensitive linse, og som anvendes til at belyse og behandle de unge som normbrydere. Dernæst præsenteres Situational Action Theory, der tilbyder et kontekstsensitivt perspektiv på de situationer og miljøer, hvori handlingerne opstår. Samlet gør teorierne det muligt at analysere, om handlingerne fremstår som udtryk for ungdomsbegrænsede eller mere vedvarende mønstre. Teorierne anvendes dermed som analytiske redskaber til at undersøge variationerne i domsmaterialet og til senere at vurdere, om de strafferetlige reaktioner afspejler disse variationer.

Afslutningsvist inddrages en kortere præsentation af tre straffeteorier, henholdsvis klassisk-, almenpræventiv- og individualpræventiv straffeteori med henblik på at etablere et teoretisk grundlag for vores vurdering af de strafferetlige reaktioner i specialets diskussion.

5.1 Et udviklingssensitivt perspektiv: Livsforløbsteori

Moffitts (1993) taksonomi skelner mellem *adolescence-limited*[42] og *life-course persistent behaviour*[43]. Sondringen tager udgangspunkt i at ungdomskriminalitet kan dække over forskellige udviklingsforløb. For nogle unge er normbrydende adfærd midlertidig og knyttet til ungdomsperiodens særlige sociale og udviklingsmæssige betingelser, mens den for en mindre gruppe indgår i et mere stabilt og vedvarende mønster (Moffitt, 1993:674). Life-course persistent behaviour oversættes her til vedvarende normbrydende adfærd frem for livsvarig normbrydende adfærd, da specialet alene behandler unge og derfor ikke kan vurdere, om adfærden fortsætter gennem livsforløbet. Begrebet anvendes i stedet som indikationer på vedvarende adfærd.

Moffitts sondring udgør et centralt bidrag til udviklingskriminologien og tager udgangspunkt i observationen af, at alders-kriminalitetskurver ikke er normalt fordelt, idet kriminalitetsrater typisk topper i sen ungdom og falder markant i voksenalderen (Moffitt, 1993:674-677; Wickert, 2019). En betydelig andel af unge udviser i denne periode normbrydende adfærd,

[42] Herefter: ungdomsbegrænset normbrydende adfærd.

[43] Herefter: vedvarende normbrydende adfærd.

hvorefter de ophører i takt med social og biologisk modning. Disse betegnes ungdomsbegrænsede lovovertrædere (Moffitt, 1993:674-677; Wickert, 2019). Teorien er relevant for dette speciale, fordi specialet omhandler unge i en livsfase, hvor normbrydende adfærd ikke nødvendigvis kan tillægges samme betydning som tilsvarende adfærd hos voksne.

I det ungdomsbegrænsede perspektiv forstås kriminalitet som et resultat af et modenhedsgab i ungdomsårene, det vil sige uoverensstemmelsen mellem biologisk og social modenhed (Moffitt, 1993:685). Kriminaliteten kan her fungere som en socialt medieret strategi til at signalere autonomi, status og modenhed, ofte gennem imitation af voksne og jævnaldrende med mere afvigende adfærd (ibid.:685-686). Adfærden er dermed ikke nødvendigvis udtryk for en stabil kriminel disposition, men kan være knyttet til situationer, hvor den vurderes fordelagtig. Den ophører tilsvarende, når prosociale handlemønstre fremstår mere belønnende (ibid.). Adfærden anvendes således instrumentelt i normativt forankrede gruppesammenhænge og er udtryk for en situeret tilpasning til de sociale og strukturelle betingelser, som kendetegner ungdomsperioden. Selvom den ungdomsbegrænsede normbrydende adfærd er midlertidig og situationsbestemt, kan den antage alvorlige former og forekomme ”even to severe levels” (ibid.:677). Når den unge opnår adgang til mere legitime voksenroller og rettigheder, reduceres incitamentet til normbrydende adfærd, hvilket bidrager til at forklare, hvorfor meget ungdomskriminalitet aftager med alderen (ibid.:690; Wickert, 2019).

I kontrast hertil udviser et mindretal vedvarende normbrydende adfærd, hvor antisocial adfærd debuterer tidligere og er mere stabil over tid. Adfærden manifesterer sig allerede i barndommen gennem aggression eller regelbrud, som fortsætter ind i voksenalderen (Moffitt, 1993:674-677; Wickert, 2019). Dette forløb knyttes til en akkumulation af individuelle og strukturelle risikofaktorer, herunder neuropsykologiske vanskeligheder, lav selvkontrol og belastende opvækstvilkår, som over tid stabiliserer en afvigende livsbane (Moffitt, 1993:674, 682-683; Wickert, 2019). Personer med denne adfærd er endvidere disponeret for langvarig social og økonomisk marginalisering (Moffitt, 1993:679).

Den dualistiske forståelse af adfærd understreger, at den samme lovovertrædelse kan have forskellig udviklingsmæssig betydning. En retvisende analyse forudsætter dermed opmærksomhed på forskelle i motivation for og varighed af adfærd (Wickert, 2019). I dette

speciale anvendes Moffitts teori ikke til at klassificere de enkelte unge som henholdsvis ungdomsbegrænsede eller vedvarende lovovertrædere. Teorien anvendes i stedet udviklingssensitivt på den adfærd, der kan identificeres i dommene. Herved bliver det muligt at undersøge, om handlingerne i højere grad fremstår kontekstafhængige og ungdomsbetingede, eller om de indikerer mere vedvarende og bekymrende normbrydende mønstre. Anvendelsen af et udviklingsperspektiv indebærer dermed en tilbageholdenhed i forhold til at forstå de unge som varigt kriminelle. Moffitts teori bidrager således til specialets udviklingssensitive blik på unge dømte. For at forstå de undersøgte handlinger må de også analyseres i lyset af de konkrete situationer og miljøer, hvori de opstår og hvor adfærden synes meningsfuld for den unge. Derfor suppleres Moffitts livsforløbsteori med Situation Action Theory, der understøtter specialets kontekstsensitive perspektiv ved at rette fokus mod samspillet mellem individ og situation.

5.2 Et kontekstsensitivt perspektiv: Situational Action Theory

På den baggrund inddrages Situational Action Theory (SAT) som en del af specialets teoretiske ramme. Teorien gør det muligt at analysere kriminalitet som resultatet af en situationsbestemt proces, hvor samspillet mellem individuelle egenskaber og konkrete miljøer former, hvilke handlingsalternativer der opfattes som mulige og acceptable. Situational Action Theory udspringer af en kritik af, at eksisterende kriminologiske teorier ofte enten fokuserer ensidigt på individ eller struktur, anvender risikofaktorer uden at forklare de bagvedliggende mekanismer, samt mangler en klar teori om handling (Wikström, 2019:260,263). SAT søger at samle disse perspektiver ved at forklare kriminalitet som resultatet af situerede handlingsprocesser, hvor individ og kontekst indgår i et dynamisk samspil.

Inden for SAT opfatter individet mulige handlingsalternativer i lyset af en given motivation (Wikström & Treiber, 2015:459). *Motivation* refererer til en målrettet opmærksomhed, der igangsætter handlingsprocessen, og er afgørende for, hvilke handlingsalternativer der overhovedet træder frem for individet (Wikström, 2019:271; Wikström & Treiber, 2015:459). Motivationen danner grundlag for den såkaldte *perception-choice* proces[44], hvor individet fortolker sine handlingsmuligheder og træffer valg om handling eller ikke-handling (Wikström

[44] Denne proces udfoldes yderligere i figur 3.

& Treiber, 2015:459). Teorien skelner mellem to hovedtyper af motivationer: *fristelser* og *provokationer* (Wikström, 2019:271). Fristelser opstår, når individet oplever en mulighed for at tilfredsstille et ønske eller opfylde en forpligtelse. Provokationer opstår, når en friktion aktiverer sensitivitet, eksempelvis vrede (Wikström, 2019:271). Hvad der motiverer individet i en given situation kan variere. Reaktioner på de fleste fristelser eller provokationer rummer både lovlige og ulovlige handlingsalternativer. Selv hvis alle handlingsalternativer er ulovlige, findes der altid muligheden for ikke at handle på motivationen (ibid.:271). Ifølge SAT vil individet kun handle ulovligt på en motivation, hvis handlingen opleves som acceptabel i situationen, eller hvis individet ikke formår at opretholde sin personlige moral i situationer, hvor de udsættes for ydre pres til at handle anderledes (ibid.:271).

Figur 3

De centrale elementer i 'perception-choice' processen

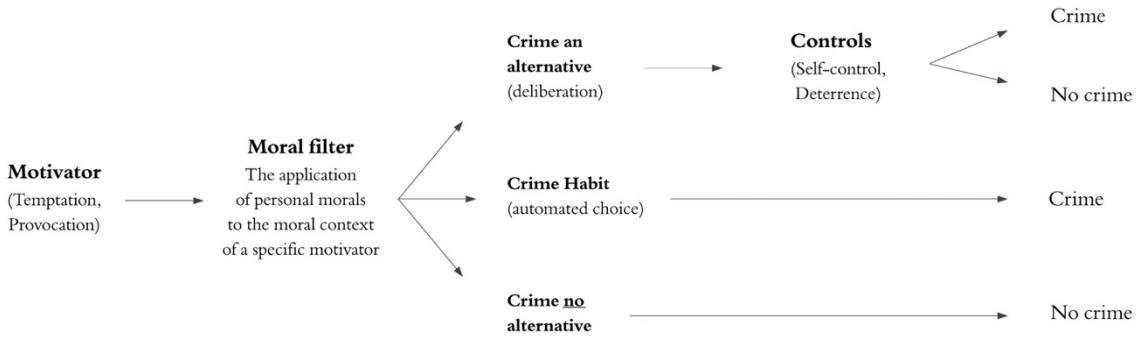

Kilde: Wikström, 2019:271

Handlingsalternativer fortolkes gennem individets *moralske filter*. Det moralske filter betegner den proces, hvor individets personlige moral anvendes på den moralske kontekst. *Personlig moral* forstås her som individets egne værdibaserede og følelsesmæssigt forankrede regler for, hvad der opfattes som rigtigt og forkert i en given situation. Den *moralske kontekst* består af to centrale elementer: 1) de moralske normer, der angiver hvilke handlinger der i det konkrete miljø opfattes som acceptable eller uacceptable, og 2) effektiviteten af normernes håndhævelse, det vil sige, de forventede konsekvenser ved enten at overtræde dem eller ikke at imødekomme dem (ibid.:269). Disse konsekvenser kan både bestå i formelle sanktioner og i uformelle sociale reaktioner, eksempelvis kritik, afvisning eller tab af anerkendelse fra betydningsfulde andre. *Betydningsfulde andre* betegner de personer, hvis vurderinger individet tillægger betydning

eller frygter (Wikström, 2019:270). Disse personer har betydning, fordi deres opbakning til eller fordømmelse af en bestemt norm kan påvirke, om normen opleves som betydningsfuld i situationen.

Handling er dermed et udfald af samspillet mellem personlig moral og den moralske kontekst. Hvis individets personlige moral stemmer overens med de normer, der præger miljøet, vil de handlingsalternativer, som individet opfatter, sandsynligvis være i overensstemmelse med disse normer. Hvis både individets personlige moral og den moralske kontekst understøtter lovlydig handling, er det usandsynligt, at individet vil opfatte lovbrud som et relevant handlingsalternativ (Wikström, 2019:272). Omvendt kan en situation blive kriminogen, hvis individets personlige moral ikke klart udelukker handlingen, eller hvis den moralske kontekst – eksempelvis gennem betydningsfulde andre – normaliserer, bagatelliserer eller tilskynder et lovbrud.

Modstridende regelvejledning mellem individets egen moral og kontekstens normer kan fremme refleksion og bringe kontroller i spil, som påvirker valgprocessen mellem handlingsalternativer. *Kontroller* er påvirkninger, der modvirker én handling til fordel for en anden (ibid.:274). I SAT har kontroller betinget relevans. Det betyder, at kontroller kun er relevante som forklaring på kriminalitet i tilfælde, hvor individet opfatter kriminalitet som et handlingsalternativ, og hvor en kriminel handling ikke begås af vane (ibid.:274). SAT argumenterer for, at individer kun udøver selvkontrol (interne kontroller) og reagerer på afskrækkende signaler (eksterne kontroller), når de overvejer deres handlinger (ibid.:274).

Selvkontrol forstås nærmere som evnen til at handle i overensstemmelse med sin egen personlige moral i situationer, hvor individet udsættes for ydre pres til at handle anderledes. Wikström illustrerer dette med gruppepres. Hvis individets venner forsøger at få vedkommende til at deltage i en handling, der strider mod individets personlige moral, udøver personen selvkontrol ved at modstå presset. Derudover er manglende modstand udtryk for en manglende udøvelse af selvkontrol (ibid.:268-269). *Afskrækkelse* bliver derimod relevant, når individet oplever et indre pres til at handle i strid med en moralsk norm eller lovregel, men hvor oplevede trusler om sanktioner i miljøet får vedkommende til at modstå dette pres.

I nærværende speciale anvendes Situational Action Theory som en teoretisk ramme til at undersøge, hvordan handlinger omfattet af straffelovens § 235 bliver mulige og meningsfulde

for unge i konkrete situationer. Teorien tilbyder et begrebsapparat til at analysere, hvordan forskellige sociale og digitale miljøer former de unges handlingsmuligheder, og hvordan bestemte situationer kan medvirke til, at udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale opfattes som en mulig eller acceptabel handling.

Moffitts livsforløbsteori og Situational Action Theory danner tilsammen grundlag for den teoretiske ramme for specialets videre analyse. Teorierne bidrager med forskellige, men komplementære perspektiver. Moffitt skærper opmærksomheden på unges udviklingsmæssige forhold og på forskellen mellem ungdomsbegrænset og mere vedvarende normbrydende adfærd, mens SAT skærper opmærksomheden på de konkrete situationer og miljøer, hvori motivationer og handlinger opstår. Kombinationen understøtter dermed en udviklings- og kontekstsensitiv analyse, hvor fokus rettes mod hvad der kendetegner de unges adfærd, hvordan den kan forstås, og hvilke variationer de rummer.

5.3 Straffeteori

For at skabe en teoretisk forståelse af de hensyn, der kan begrunde strafferetlige reaktioner ved overtrædelse af straffelovens § 235, inddrages klassisk-, almenpræventiv- og individualpræventiv straffeteori. Straffeteorierne belyser forskellige forståelser af regulering af lov og strafs formål og funktion og danner dermed grundlag for specialets afsluttende diskussion af de strafferetlige reaktioners hensigtsmæssighed.

Den klassiske straffeteori begrunder reaktioner i selve den begåede handling (Hauge, 1996:107). Reaktionen bygger på et princip om, at strafbare handlinger ikke bør forblive ustraffede, hvorfor reaktionen rummer et formål i sig selv. Reaktionen legitimeres gennem den samfundsmæssige opfattelse af lovbruddets alvor og den almindelige retsfølelse (Beccaria, 2021:27-28).

Den almenpræventive straffeteori begrunder reaktioner ud fra deres samfundsmæssige virkning. Teorien omfatter blandt andet afskrækkende, vanedannende og moraldannende effekter (Hauge, 1996:18-19, 295). I dette speciale er det navnlig den moraldannende effekt, der er relevant. Reaktionen forstås her som et middel til at markere, hvilke handlinger der anses for moralsk forkastelige (Hauge, 1996:19, 300-302). Den almenpræventive straffeteori bidrager desuden til en forståelse af, hvilke lovovertrædere reaktionen må forventes at virke

på, hvor indgribende reaktionen skal være for at have den tilsigtede effekt, samt hvordan reaktionen gennem den almene retsbevidsthed understøtter en normativ forståelse af loven (Hauge, 1996:300-302).

Den individualpræventive straffeteori er orienteret mod den enkelte lovovertræder og har til formål at forebygge ny eller ligeartet kriminalitet (Hauge, 1996:18-19, 221). Individualpræventiv straffeteori omfatter flere formål, herunder at lovovertræderen gennem afskrækkelse, resocialisering, behandling eller uskadeliggørelse afstår fra at begå kriminalitet (Hauge, 1996:19). I dette speciale er det navnlig uskadeliggørelse, der er relevant. Dette perspektiv bygger på en antagelse om, at visse lovovertrædere kan identificeres som særligt tilbagefaldstruede, hvorfor selektiv inkapacitering anses som et middel til at forebygge fremtidig kriminalitet (Hauge, 1996:328-330, 332).

Tilsammen danner de inddragne straffeteorier et teoretisk udgangspunkt for diskussionen af strafferetlige reaktioner ved overtrædelse af straffelovens § 235. Teorierne anvendes til at belyse de hensyn, der kan antages at begrunde de strafferetlige reaktioners rækkevidde.

6. Metode

Specialet søger at belyse unge dømt for overtrædelse af straffelovens § 235, og bygger på et empirisk datamateriale bestående af 51 domme. Dette metodeafsnit redegør for specialets empiriske grundlag, materialets indsamling og refleksioner hertil samt den analytiske strategi. Afsnittet indledes med en præsentation af specialets empiri, herunder domme som datakilde og den konkrete proces for indsamling af materialet gennem aktindsigt. Herefter redegøres der for brugen af dokumentanalyse som metodisk tilgang, herunder en vurdering af dommenes kvalitet som dokumenter. Dernæst behandles de metodiske og etiske overvejelser, der knytter sig til arbejdet med følsomt domsmateriale.

6.1 Specialets empiri

I nærværende speciale anvendes domme som empirisk materiale. Datamaterialet omfatter i alt 51 afgørelser, hvor unge er dømt for udbredelse og/eller besiddelse af seksuelt materiale med personer under 18 år, jf. straffelovens § 235, stk. 1 og 2. En dom er et skriftligt dokument, hvoraf det fremgår, hvordan retten har taget stilling til sagen på baggrund af hovedforhandlingen. Domme kan indeholde oplysninger om blandt andet retsinstans, de rejste tiltaleforhold, gerningstidspunkt, anklagemyndighedens og forsvarets påstande, sagens faktiske oplysninger, herunder forklaringer fra tiltalte og vidner, samt rettens begrundelse og afgørelse.[45]

6.1.1 Dataindsamling

Adgang til dommene er opnået gennem anmodning om aktindsigt med bistand fra ph.d.-stipendiat ved Juridisk Institut, Aalborg Universitet, Kasper Jørgensen. Anmodningerne er behandlet efter Retsplejelovens § 41 h om meroffentlighed.[46] Bestemmelsen muliggør, at myndigheder kan give aktindsigt i videre omfang, når der foreligger et sagligt formål, herunder videnskabelig forskning.[47] Da dommene indgår som en del af et større forskningsprojekt[48], der er godkendt af Forskningsetisk Komité på Aalborg Universitet, må projektet anses for at have

[45] jf. LBK nr. 1298 af 7. november 2025, § 218 a.

[46]LBK nr. 1298 af 7. november 2025, § 41 h.

[47] CIR1H nr. 10474 af 20. december 2022, pkt. 4.1.4.

[48] Sagsnr. WZ nr. 2023-505-00155.

væsentlig offentlig interesse.[49] Anmodningen blev fremsendt den 29. januar 2026, og den første aktindsigt blev imødekommet slut februar. Grundet længere sagsbehandlingstid blev det endelige materiale modtaget i begyndelsen af maj 2026. Der blev anmodet om aktindsigt hos fem udvalgte politikredse i sager vedrørende straffelovens § 235. Politikredsene blev udvalgt på baggrund af oplysninger fra Rigsadvokaten om de kredse med flest registrerede sager efter bestemmelsen. For hver politikreds blev der anmodet om de ti seneste afgørelser for overtrædelse af § 235, hvor gerningspersonen var under 18 år på gerningstidspunktet.

Fire ud af fem politikredse imødekom vores anmodning om aktindsigt inden for specialets tidsramme, heraf blev én aktindsigt kun delvist imødekommet (mere herom i afsnit 6.2.1). Der blev herefter rettet henvendelse til Københavns Byret og Retten på Frederiksberg. Ved anmodning om aktindsigt hos byretterne opkræves som udgangspunkt en retsafgift på 150 kr. pr. dom. Denne udgift blev dækket af universitetet i forbindelse med indhentelsen af i alt syv domme.

Det endelige datamateriale består således af 51 domme fordelt på følgende politikredse og byretter: Nordjyllands Politi (21), Syd- og Sønderjyllands Politi (10), Nordsjællands Politi (11), Københavns Politi (1), Københavns Vestegns Politi (1), Retten på Frederiksberg (5), Københavns Byret (2). Den større andel sager fra Nordjyllands Politi afspejler, at kriminologiuddannelsen har et godt samarbejde med politikredsen. Nordjyllands Politi var den første politikreds, der blev anmodet om aktindsigt i, og da de hurtigt imødekom forespørgslen, var det muligt at opnå et større antal sager herfra. De indhentede domme er afsagt i perioden 2021-2025.

Det vides ikke, hvor mange sager der samlet set er afgjort ved dom i perioden. Til sammenligning viser oplysninger fra Rigsadvokaten, at der i samme periode (2021-2025) er registreret 678 fældende afgørelser efter bestemmelsen baseret på oplysninger fra fem politikredse, jf. figur 1. Det bemærkes endvidere, at dommene er opgjort efter den senest registrerede afgørelse. Materialet består derfor primært af byretsdomme, med undtagelse af to landsretsdomme, som i nogle tilfælde kan være anket og dermed ikke nødvendigvis er endelige. Dommenes præjudikatsværdi er derfor begrænset sammenlignet med afgørelser fra højere retsinstanser, idet afgørelsers juridiske betydning generelt øges, jo højere domstolen er placeret i domstolshierarkiet (Blume, 2014:113).

[49] jf. CIR1H nr. 10474 af 20. december 2022, pkt. 4.1.4.

6.2 Dokumentanalyse

I specialet anvendes kvalitativ dokumentanalyse til at undersøge unges overtrædelse af straffelovens § 235. Dokumentanalyse er en systematisk fremgangsmåde til at gennemgå og analysere dokumenter med henblik på at frembringe mening, opnå forståelse og udvikle empirisk viden. Dokumenter adskiller sig fra andre datatyper ved at være ikke-reaktive, hvilket betyder, at de er produceret uafhængigt af forskeren og ikke er påvirket af forskningsprocessen (Bowen, 2009:31).

Domme kan betragtes som primære dokumenter, idet de er produceret tæt på de begivenheder, de beskriver, og med henblik på anvendelse i et afgrænset forum (Lynggard, 2025:165). Domme giver adgang til relativt standardiserede beskrivelser af de forhold, der ligger til grund for de idømte handlinger. Det omfatter blandt andet karakteren af det seksuelle materiale, relationer mellem involverede parter samt de omstændigheder, der indgår i rettens vurdering. Dog varierer informationsniveauet på tværs af de indhentede domme (se tabel 1). Dokumentanalysen muliggør samtidig en diskret adgang til feltet, hvor datamaterialet er produceret uden indgriben fra forskeren. Dette stiller dog krav om metodisk refleksion over, hvilke oplysninger der fremhæves eller udelades i dommene, og hvordan dette kan påvirke analysens resultater (mere herom i afsnit 6.2.1).

Dommene foreligger som pseudonymiserede dokumenter i PDF-format. Pseudonymiseringen er foretaget af politikredsene og byretterne af hensyn til sagens parter og indebærer, at både direkte og indirekte personhenførbare oplysninger, såsom navne og adresser, er erstattet af generiske betegnelser som ”tiltalte”, ”forurettede” og ”adresse”, ofte markeret med sorte blokke (Domstolsstyrelsen, 2026).

6.2.1 Dokumenternes kvalitet

Ifølge Duedahl og Jacobsen (2010:55) må kvaliteten af dokumenter vurderes i relation til den problemstilling, de anvendes til at belyse. Dokumenter kan i den forbindelse vurderes ud fra fire kriterier: autenticitet, troværdighed, betydning og repræsentativitet (Duedahl & Jacobsen, 2010:55). Disse kriterier anvendes i det følgende til at vurdere dommes anvendelighed som empirisk materiale.

Autenticitet vedrører, hvorvidt dokumentet er originalt eller en troværdig kopi, samt dets relevans i forhold til undersøgelsens problemstilling (Duedahl & Jacobsen, 2010:55). Domme er officielle dokumenter udarbejdet af domstolene og kan derfor betragtes som autentiske. Dommene er indhentet ved aktindsigt og foreligger i den forstand i deres oprindelige form, idet der alene er foretaget pseudonymisering af personhenførbare oplysninger om de involverede parter. Det er dog forskelligt alt efter politikreds og byret hvilke oplysninger der vurderes at være personhenførbare, hvorfor pseudonymiseringen varierer. Dette berøres yderligere i vurderingen af dommenes repræsentativitet.

Troværdighed knytter sig til dokumentets indhold og dets pålidelighed i forhold til at gengive hændelsesforløb og relevante oplysninger ud fra en forståelse af at dokumenter er sociale produkter (Duedahl & Jacobsen, 2010:59). Det må i den forbindelse fremhæves, at domme er produceret med henblik på en juridisk vurdering. Indholdet er derfor selekteret og struktureret efter, hvad der er relevant for vurdering af skyldspørgsmålet og strafudmåling, hvilket indebærer, at visse oplysninger udelades, mens andre fremhæves. Degenshein og Leslie (2025:638) formulerer dette præcist, når de skriver, at ”Even at their most putatively transparent, court records are deceptive for all they leave out of frame”. Selvom domme kan tages til indtægt for vurdering af sandheden i bevismæssig og juridisk forstand, må retten anskues som en social praksis (Dalberg-Larsen & Kristiansen, 2014:38). Dommene kan således ikke forstås som neutrale gengivelser af hændelsesforløb, men må analyseres som juridisk konstruerede fremstillinger.

Betydning vedrører, hvorvidt dokumentet er tilgængeligt og meningsfuldt at analysere (Duedahl & Jacobsen, 2010:71). I denne sammenhæng knytter det sig særligt til dokumentets sproglige udformning og dets forståelighed for forskeren. Selvom en afgørelses adressat er de personer, som afgørelsen umiddelbart har konsekvenser for, er en dom ofte udformet i et svært tilgængelig sprog med komplekse sætningskonstruktioner og brug af passiver (Blume, 2014:223). For dette speciale vurderes dommenes sproglige udformning som tilstrækkeligt tilgængelig til at muliggøre en systematisk analyse. Selvom enkelte juridiske begreber kræver fortolkning, vurderes sproget ikke at udgøre en væsentlig barriere for analysen. Tværtimod understøtter den standardiserede fremstillingsform en sammenlignelighed på tværs af

dommene, hvilket styrker analysens validitet ved at sikre, at der måles konsistent på de forhold, analysen søger at belyse.

Repræsentativitet vedrører, i hvilken grad et dokument giver et dækkende billede af det undersøgte fænomen (Duedahl & Jacobsen, 2010:67). Der må formodes at forekomme flere sager end dem, der anmeldes, efterforskes og ender med dom (se afsnit 6.2.2). I dette speciale behandles repræsentativitet imidlertid ikke som statistisk generaliserbarhed til alle tilfælde af unges udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale, men som domsmaterialets mulighed for at give analytisk indsigt i de sager, der fører til domfældelse. Informationsniveauet varierer internt i domsmaterialet, hvilket har betydning for, hvordan domsmaterialet kan anvendes analytisk. Mens alle 51 domme indgår i den deskriptive analyse, forudsætter den kvalitative indholdsanalyse et mere detaljeret grundlag for at kunne udlede motivation, adfærd og kontekster. Indholdsanalysen afgrænses derfor til de domme, hvor informationsniveauet muliggør en sådan fortolkning.

Generelt for analysen gælder det, at manglende oplysninger ikke uden videre fortolkes som udtryk for, at et forhold ikke er til stede. I analysen behandles sådanne forhold derfor som uoplyst frem for ikke-forekommende. For at skabe gennemsigtighed i analysen er der udarbejdet en tabel, der giver overblik over informationsniveauet i det samlede datamateriale:

Tabel 1

Informationsniveau i domsmaterialet

Dom	Tk	Ta	Tb	Tts	Tpf	Tf	Fk	Fa	Rel.	Om	Ka	Mt	Ma	Med.	Gt	Straf.
D1	●	●	○	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	○	●
D2	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	●
D3	●	●	●	●	○	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●
D4	●	●	●	○	●	●	●	●	○	●	●	○	●	●	●	●
D5	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
D6	●	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●	●	●	●	●	●
D7	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	○	●
D8	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
D9	●	●	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●
D10	●	●	●	○	●	○	●	●	●	●	●	○	●	●	○	●
D11	●	●	○	○	○	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●
D12	●	●	○	●	●	●	●	●	○	●	●	●	○	●	●	●
D13	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
D14	●	●	●	○	●	●	○	○	●	●	●	●	●	●	●	●
D15	●	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●
D16	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
D17	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	○	○	●	●	●
D18	●	●	○	○	○	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●
D19	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	●	○	●	●	●
D20	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	●	○	○	●	●
D21	●	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	○	●
D22	●	●	○	○	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	●
D23	●	●	○	●	○	○	●	●	●	●	●	●	●	●	○	●
D24	●	●	○	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	●
D25	●	●	●	○	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	●
D26	●	●	○	○	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
D27	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	○	○	○	○	●
D28	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	○	○	●	●	●
D29	●	●	○	○	○	○	●	○	○	●	●	○	○	○	●	●
D30	●	●	○	●	○	○	●	●	●	●	●	○	●	○	●	●
D31	●	●	○	●	○	○	●	●	●	●	●	●	●	○	○	●
D32	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	●	●	●	●	●	●
D33	●	●	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●
D34	●	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	●	●
D35	●	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	○	●
D36	●	●	○	●	○	○	●	●	○	●	●	○	●	●	●	●
D37	●	●	○	●	○	○	●	●	○	●	●	●	●	○	●	●
D38	●	●	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	●	●
D39	●	●	○	●	○	○	●	●	○	●	●	●	●	○	●	●
D40	●	●	○	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●
D41	●	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	●	○	●	●	●
D42	●	●	○	○	○	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●
D43	●	●	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●
D44	●	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●
D45	●	●	○	●	○	●	○	○	○	●	●	●	●	●	●	●
D46	●	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●
D47	●	●	●	●	●	○	○	○	○	●	●	●	○	○	○	●
D48	●	●	●	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●
D49	●	●	●	●	○	●	●	○	○	●	●	○	○	●	●	●
D50	●	●	○	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○	●	○	●
D51	●	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	●	○	○	○	●

Note: Udfyldt cirkel angiver, at oplysningerne fremgår af dommen, mens tom cirkel angiver, at oplysningen ikke fremgår. Forkortelser: Tk = tiltaltes køn, Ta = tiltaltes alder, Tb = tiltaltes beskæftigelse, Tts = tiltalte tidligere straffet, Tpf = tiltaltes personlige forhold, Tf = tiltaltes forklaring, Fk = forurettedes køn, Fa = forurettedes alder, Rel. = relation til forurettede, Om. = omfang af udbredelse og/eller besiddelse, Ka = materialets kategori, Ma = materialet afbilder, Med. = medie for udbredelse og/eller besiddelse, Gt = gerningstidspunkt, Straf = straffastsættelse.

Tabel 1 viser informationsniveauet for de oplysninger, som er særligt relevante for specialet. Datamaterialet varierer især i forhold til oplysninger om hændelsesforløb, relationer og forurettede. Ud over de generelle metodiske begrænsninger, der knytter sig til domme som empirisk materiale, kan variationerne navnlig forklares med tre forhold: 1) forskelle i pseudonymisering på tværs af politikredse og byretter, 2) at tiltaltes forklaring i flere tilfælde er lydoptaget og derfor ikke gengivet skriftligt i dommen, og 3) at syv af de modtagede afgørelser er bødeforlæg.

Pseudonymisering er foretaget internt i den politikreds eller byret, som dommene er modtaget fra, hvorfor oplysninger er udeladt i forskellig grad. For 10 domme var det eksempelvis ikke muligt at få oplyst den præcise alder på tiltalte og forurettede. Med henvisning til en afvejning mellem hensynet til forskningsprojektet og hensynet til de implicerede i sagerne blev anmodningen kun imødekommet delvist. I stedet blev der alene givet oplysninger om de involveredes fødselsår, hvorfra vi kunne udlede at en person enten var eksempelvis 15 eller 16 år. I de sager hvor den præcise alder på gerningstidspunktet ikke kunne fastslås, blev alderen kodet efter en fast koderegel. Ved gerninger begået i første halvår blev den lavest mulige alder kodet, mens der ved gerninger begået i andet halvår blev kodet den højest mulige alder. Reglen blev anvendt konsekvent i alle ti tilfælde for at håndtere den usikkerhed, som pseudonymiseringen medførte.

Endvidere fremgår tiltaltes forklaring ikke i 27 domme. I en del af disse sager er forklaringen fra tiltalte ikke gengivet skriftligt, fordi den er lydoptaget forud for retsdagen. Derudover er syv af de modtagede domme bødeforlæg. Bødeforlæg er generelt kortere end de øvrige domme og indeholder typisk kun få oplysninger om hændelsen, herunder tiltaltes køn og alder, det idømte forhold, omfanget af udbredelse og/eller besiddelse samt materialets tildelte kategori.

Det varierende informationsniveau betyder, at oplysninger om eksempelvis køn, alder, materialetype og straffastsættelse kan sammenlignes mere systematisk på tværs af materialet, mens oplysninger om motivation, relationelle dynamikker og situationel kontekst i højere grad afhænger af, hvor udførligt den enkelte dom gengiver forklaringer og hændelsesforløb. Det indebærer en risiko for, at mere detaljerede domme får større vægt i den kvalitative analyse, og

at de tydeligste mønstre i materialet afspejler, hvad der er bedst belyst i dommene, snarere end hvad der nødvendigvis er mest udbredt på tværs af sagerne.

Samlet set vurderes dommene som et relevant og anvendeligt empirisk grundlag for specialets problemstilling. Dommene er autentiske i kraft af deres status som officielle dokumenter, og deres indhold vurderes som troværdigt inden for den juridiske ramme, hvori de er produceret. Samtidig indebærer denne ramme, at dommene må forstås som selektive fremstillinger, hvor oplysninger er udvalgt og struktureret med henblik på juridisk relevans.

6.2.2 Selektionsbias

Specialets empiriske grundlag er afgrænset til sager om udbredelse eller besiddelse af seksuelt materiale med personer under 18 år, som er blevet retsforfulgt. Det indebærer en metodisk begrænsning, idet materialet alene omfatter de sager, der er blevet anmeldt, efterforsket, retsforfulgt og afsluttet med dom. Dommene giver derfor ikke et fuldstændigt billede af den samlede forekomst af forhold omfattet af straffelovens § 235, men alene af den del af kriminaliteten, som er behandlet ved en domstol.

Denne afgrænsning medfører risiko for selektionsbias. Selektionsbias opstår, når det empiriske materiale, der undersøges, ikke er repræsentativt for det samlede fænomen, men alene afspejler et bestemt udsnit heraf (Degenshein & Leslie, 2025:638). Denne problematik understøttes af Rigsrevisionens beretning fra maj 2026 der viser, at politikredsene har henlagt 456 sager med direkte henvisning til ressourcemangel, herunder sager om besiddelse af *børneporno*[50], som fremgår blandt de kriminalitetstyper, der hyppigst henlægges af denne årsag (Rigsrevisionen, 2026:30). Dette peger på, at også myndighedernes ressourcer og prioriteringer har betydning for, hvilke sager der behandles af domstolene. Det illustreres yderligere af instrukser fra en politikreds, hvor det fremgår, at: ”Sagsbehandling i sager vedrørende sædelighed og overgreb på børn skal ske under hensyntagen til politikredsens budgetregler” (Rigsrevisionen, 2026:32).

På den baggrund må der antages at være et betydeligt mørketal i relation til forhold omfattet af straffelovens § 235. De indsamlede domme kan derfor ikke betragtes som at afspejle det reelle

[50] Børneporno er den betegnelse, der anvendes om gerningsindholdet i § 235 i Rigsrevisionens beretning.

kriminalitetsbillede. Domme repræsenterer alene de sager, der er ført til dom, og udgør dermed et selekteret udsnit af den samlede kriminalitet.

6.2.3 Etiske overvejelser

Dommene må imidlertid også forstås som fremstillinger af oplevede hændelser, med potentielt vidtrækkende konsekvenser for både den dømte, forurettede og pårørende. Det understreger, at håndteringen af materialet forudsætter særlig omtanke. Analysen er derfor tilrettelagt således, at kun oplysninger med relevans for specialets problemstilling inddrages, mens oplysninger uden analytisk betydning udelades. For yderligere at beskytte de involverede i analysen grupperes oplysninger i kategorier. Dommene behandles som et samlet datasæt og analyseres i overensstemmelse hermed, idet analysen fokuserer på at fremstille mønstre frem for enkeltpersoner (Thagaard, 2017:19, 208). I fremstillingen af analysen gengives dommenes indhold derfor på et aggregeret niveau og konkrete sagsdetaljer udelades, hvor de ikke er nødvendige for analysens formål. Dette gælder særligt oplysninger, der i kombination med andre informationer kan medføre indirekte genkendelse af de involverede. Ud fra dette hensyn har vi pseudonymiseret dommenes sagsnumre ved omdøbning af dommene til D1-D51 (se bilag 1). I oversigten optræder der flere pseudonymer end det faktiske antal domme. Det skyldes, at én sag har krævet yderligere pseudonymisering og derfor i enkelte tilfælde benævnes "Da" i analysen. Det fremgår af bilag 1, hvilket af de pseudonymiserede domsnumre "Da" knytter sig til.

Hensynet til at undgå indirekte genkendelse af sagskomplekser er særligt vigtig i nærværende speciale, da dommene vedrører børn og unge og er indhentet uden særskilt samtykke fra de involverede parter. Analysen gengiver derfor ikke mere intime eller belastende oplysninger, end hvad der er nødvendigt for at belyse specialets problemstilling. Dommene er derudover opbevaret sikkert på Aalborg Universitets interne server via Fileshares, og er behandlet i overensstemmelse med gældende databeskyttelsesregler.

I forlængelse heraf er det relevant at reflektere over specialets problemstilling og dens mulige opfattelse hos læsere og berørte parter. Gennem arbejdet med sager om unge, der dømmes efter straffelovens § 235, er vi blevet opmærksomme på det stigma, som omgiver seksualforbrydelser, og som kan præge både forskere og praktikere (Ilea, 2018:358). Analyser af denne gruppe kan derfor risikere at blive misforstået som forsvar for handlingerne. I

modsætning til forskning på andre kriminalitetsområder kræver arbejdet med denne type sager ofte en eksplicit præcisering af, at formålet ikke er at frifinde de involverede, men at forstå de sociale og kontekstuelle faktorer bag handlingerne (Ilea, 2018:358).

Dette perspektiv er centralt for specialet, der søger at tegne et nuanceret billede af kriminalitetsmønstrene uden at tilsidesætte alvoren af de begåede forbrydelser eller de konsekvenser, som forbrydelsen måtte have for de forurettede. Det har derfor været væsentligt at belyse de identificerbare kontekster omkring sagerne for at vise, at denne type forbrydelse varierer i både motiv og karakter. Formålet er ikke at relativere forbrydelsernes alvor, men at skabe et vidensgrundlag, der kan bidrage til oplysning. Netop hensynet til ofrene nødvendiggør en forståelse af de forhold og mønstre, der kendetegner sagerne, idet manglende nuancering risikerer at føre til forsimplede forståelser og dermed mindre målrettede forebyggelsesindsatser. Det er ud fra denne overbevisning, at specialet er blevet udarbejdet.

6.3 Analysestrategi

Analysen af domsmaterialet er gennemført som en flerstrenget proces, der er struktureret i tre niveauer: (1) deskriptiv kodning og statistik, (2) tematisk indholdsanalyse og (3) udledning af en analytisk typologi. De tre niveauer skal ikke forstås som adskilte, men som sammenhængende dele, hvor kodning, kategorisering og fortolkning gensidigt har informeret den analytiske bearbejdning af materialet (Bowen, 2009:32; Lynggard, 2025:173).

I første led blev samtlige domme gennemlæst med henblik på at udlede deskriptive koder knyttet til dommenes eksplicitte og identificerbare indhold. For at etablere en fælles referenceramme kodede vi indledningsvist den samme dom uafhængigt af hinanden, hvilket resulterede i åbne koder. Den indledende kodning tog udgangspunkt i en induktiv tilgang. Herefter diskuterede vi kodernes logik og sammenhæng med henblik på at forbinde og kondensere dem. På den baggrund blev der etableret et ensartet og sammenligneligt analysegrundlag, hvor samtlige domme systematisk blev kodet ud fra fastlagte og lukkede koder. Dommene varierer i længde og udgør samlet 265 sider. I kodningen har vi blandt andet foretaget en optælling af besiddet og/eller udbredt materiale, ligesom vi har optalt, hvor stor en andel af materialet der består af billeder og/eller videoer i sager om henholdsvis besiddelse og/eller udbredelse, fordelt på politiets kategorisering af materialets grovhed.

Oplysninger, der ikke fremgik af dommen, blev konsekvent kodet som uoplyste frem for som fraværende. Denne koderegel blev anvendt for at undgå, at dommenes selektive karakter førte til fejlagtige konklusioner om forhold, der ikke var belyst i materialet. Det endelige kodeskema er illustreret i tabel 2:

Tabel 2

Kodeskema

Tiltalte køn	Dreng
	Pige
Tiltalte alder	15 år
	16 år
	17 år
Tiltalte beskæftigelse	Under uddannelse
	I beskæftigelse
	Ubeskæftiget
Tiltalte tidligere straffet	Ja
	Nej
Tiltalte personlige forhold	Sociale forhold; tidl. kontakt med sociale myndigheder, vanskelige familiære forhold, tidl. henvis til UKN el.lign.
	Kliniske forhold; Psykiatrisk diagnose, alkohol- eller stofbrug
	Gode personlige forhold
Tiltalte forklaring	Beskrivelse heraf
Forurettede køn	Dreng
	Pige
Forurettede alder	Præpubertær (≤12 år)
	Ung teenager (13-14 år)
	Ung (15-17 år)
Relation	Ja; Kærestelignende forhold, tidligere kæresteforhold, venneforhold eller bekendte.
	Nej
Omfang	Udbredelse; antal billeder, antal videoer (kategori 1, 2, 3)
	Besiddelse; antal billeder, antal videoer (kategori 1, 2, 3)
Materialetype	Selvproduceret
	Peerproduceret
	Markedsbaseret overgrebsmateriale
Materialet afbilder	Beskrivelse heraf
Medie for udbredelse	Discord, Instagram, Kik, Messenger eller Snapchat.
Gerningstidspunkt(er)	Nat (00:00-05:59)
	Formiddag (06:00-11:59)
	Eftermiddag (12:00-17:59)
	Aften (18:00-23:59)
Dom	Betinget fængsel; prøvetid, tilsyn, samfundstjeneste, behandling eller lignende.
	Ubetinget fængsel
	Bødeforlæg
	Advarsel

Operationaliseringen af dommenes indhold til strukturerede analytiske enheder muliggjorde deskriptive statistiske fremstillinger i den ellers kvalitative analyse. Kodningen fungerede således som et supplerende redskab til at skabe overblik og understøtte identificeringen af mønstre, der danner grundlag for den videre analyse.

På baggrund af den indledende kodning er der gennemført en tematisk indholdsanalyse af domsmaterialet. I kvalitativ indholdsanalyse identificeres meningsenheder, som efterfølgende kondenseres og kategoriseres med henblik på at afdække betydninger (Lyhne & Bjerrum, 2021:305-306). Analysen er særligt anvendelig til skriftligt empirisk materiale, herunder dokumenter, og sigter mod at bevæge sig fra en deskriptiv strukturering af indholdet til en fortolkende forståelse af sammenhænge i materialet (Lyhne & Bjerrum, 2021:305). Centralt er, at meningsenheders betydning ikke kan forstås uafhængigt af den kontekst, hvori de indgår (ibid.:310). Processen kan overordnet beskrives i fire trin: overblik over empirien, identificering af meningsenheder, kategorisering samt tværgående analyse med henblik på at identificere forklarende temaer (ibid.:310-311).

Temaerne er udviklet gennem en iterativ fortolkningsproces i samspil mellem empiri, teori og eksisterende forskning. Situational Action Theory har bidraget til at strukturere analysen af de konkrete handlingssituationer og motivationer samt de sociale og digitale kontekster, hvori handlingerne kan fremstå mulige, acceptable eller socialt belønnende. Den eksisterende litteratur anvendes endvidere som sensitiverende begrebsapparat til at nuancere de identificerede temaer, særligt i relation til motivationer som seksuel interesse, social anerkendelse, gruppepres. Moffitts livsforløbsteori har bidraget til at rette opmærksomheden mod adfærdens udviklingsmæssige karakter, herunder om handlingerne fremstår ungdomsbetingede eller som udtryk for vedvarende adfærd.

Det afsluttende analytiske led består i udledningen af en typologi, der sammenfatter de identificerede mønstre fra både den deskriptive analyse og den tematiske indholdsanalyse. Typologien som fremstillingsform er både abstrakt, fordi den peger på træk som er fælles for en kategori af sager, og konkret, fordi den beskriver handlinger og kontekster, der er typiske for de sager, hver enkelt type repræsenterer (Thagaard, 2017:203-204). Gennem gentagende iterationer fra domsmaterialet til teori har vi ved hjælp af typologien udformet konkrete typer, der dækker de fremhævede tendenser i sagerne (Thagaard, 2017:203-204). Typologien

anvendes således som et analytisk redskab til at kategorisere variationer i materialet og skabe overblik over gennemgående typer af sager. Inddelingen er foretaget på baggrund af en samlet vurdering af den enkelte sags dominerende karakteristika, herunder navnlig motivation, relationelle forhold, handlingsforløb og kontekst. Typerne skal ikke forstås som udtømmende kategoriseringer, men som analytiske idealtyper, der synliggør centrale variationer i sagerne. Formålet er at løfte analysen fra enkeltsager til et mere teoretiserende og generaliserende niveau, hvor forskelle i adfærd kan identificeres, sammenholdes og analyseres systematisk.

Typologien præsenteres som et kontinuum over adfærd fra ungdomsbegrænset til mere vedvarende normbrydende adfærd. I specialets diskuterende del anvendes typologien til at vurdere de strafferetlige reaktioner i lyset af de identificerede adfærdstyper. Det anerkendes, at det ville være relevant at inddrage de oplevede konsekvenser af de strafferetlige reaktioner for den enkelte unge. Da dette imidlertid ligger uden for specialets fokus, anbefales det, at fremtidig forskning undersøger disse konsekvenser nærmere.

7. Analyse

Analysen består af to hoveddele. Først gennemføres en deskriptiv analyse af de 51 domme med henblik på at identificere overordnede mønstre, herunder karakteren af det seksuelle materiale, karakteristika ved de dømte og forurettede, straffastsættelse og de dømtes personlige forhold. Dernæst gennemføres en kvalitativ indholdsanalyse af de sager, hvor domsmaterialet giver grundlag for en nærmere fortolkning af motivationer, handlingsforløb og miljøer. På baggrund af de to analysedele udvikles en typologi, der samler analysens centrale fund og placerer sagstyperne på et kontinuum mellem ungdomsbegrænset og mere vedvarende normbrydende adfærd.

7.1 Deskriptiv analyse

Dette afsnit udgør første del af analysen og præsenterer en deskriptiv analyse af sager efter straffelovens § 235 begået af unge (n=51). Formålet er at give et overblik over centrale karakteristika og samtidig tydeliggøre den variation, der findes på tværs af sagskomplekser. Afsnittet er struktureret omkring fire underafsnit: (1) omfang og karakteren af det seksuelle materiale (2) køns- og aldersfordeling blandt de unge dømte og forurettede, (3) straffastsættelse samt (4) dømtes personlige forhold.

Som illustreret i metodeafsnittets tabel 1 er informationsniveauet i domsmaterialet varierende. Opgørelserne er derfor alene baseret på de sager, hvor den pågældende oplysning kan udledes af domsmaterialet. Det betyder, at n varierer på tværs af tabeller og figurer. Fravær af oplysninger fortolkes ikke som fravær af et forhold, men som udtryk for domsmaterialets begrænsninger.

7.1.1 Omfang og karakteren af det seksuelle materiale

I dette afsnit belyses omfanget og karakteren af det seksuelle materiale, der udbredes og besiddes af de unge dømte. Analysen skelner mellem to forskellige måder at beskrive materialet på. For det første anvendes politiets kategorisering af materialets grovhed, jf. afsnit 3.1.1. For det andet sondres der i analysen mellem tre materialetyper: selvproduceret materiale, peerproduceret materiale og markedsbaseret overgrebsmateriale. Materialetyperne er inspireret af eksisterende forskning, herunder Finkelhor et al.s sondring mellem ulovlig billeddeling og overgrebsmateriale som beskrevet i specialets afsnit 4.1. Vurderingen af materialets type tager

udgangspunkt i hvordan materialet er produceret, uden forbehold for hvilke sammenhænge det efterfølgende måtte indgå i.

Selvproduceret materiale omfatter materiale, som er produceret af den forurettede i sagen, eksempelvis nøgenbilleder eller -videoer. Peerproduceret materiale omfatter materiale produceret mellem jævnaldrende unge, herunder tilfælde hvor den dømte filmer sig selv eller andre jævnaldrende i seksuelle situationer eller får andre til at filme sig i seksuelle situationer med jævnaldrende. Markedsbaseret overgrebsmateriale dækker over materiale som formodes at være produceret med henblik på distribution og salg, eksempelvis yngre børn i seksuel aktivitet med voksne. Herudover kategoriseres alt materiale, der involverer præpubertære børn (≤12 år), som markedsbaseret overgrebsmateriale, idet denne aldersgruppe ikke anses for at kunne indgå i ligeværdige seksuelle relationer. I det empiriske materiale ser vi ikke tilfælde hvor markedsbaseret overgrebsmateriale er produceret af den dømte. Tabel 3 viser fordelingen af sager på tværs af de tre materialetyper.

Tabel 3

Fordeling af materialetype

Materialetype	n (%)
Selvproduceret materiale	7 (25%)
Peerproduceret materiale	7 (25%)
Markedsbaseret overgrebsmateriale	14 (50%)

Note: Procenterne er beregnet ud fra de sager, hvor materialetype kunne udledes (27). I én sag indgik to materialetyper, hvorfor n = 28. I 24 sager forelå der ikke tilstrækkelige oplysninger til at fastslå materialetypen.

Tabel 3 viser på tværs af materialetyperne en klar overvægt af markedsbaseret overgrebsmateriale (14). I de sager om markedsbaseret overgrebsmateriale, hvor den forurettedes alder er oplyst, afbilder materialet præpubertære børn (7). Dette mønster genfindes i Erdim og Bas' (2025:1) studie af børn og unges involvering i overgrebsmateriale, hvor 94,3% af det identificerede materiale afbildede præpubertære børn.

Selv- og peerproduceret materiale udgør samlet halvdelen af de sager, hvor materialetypen kan udledes, og vedrører udelukkende aldersgrupperne 13-14 år og 15-17 år. Fordelingen indikerer, at en betydelig del af sagerne vedrører materiale, der er opstået i jævnaldrende eller relationelle

kontekster, mens sagerne om markedsbaseret overgrebsmateriale i højere grad omfatter materiale med børn i de yngre aldersgrupper. Dette mønster afspejles ligeledes i aldersspændet mellem den dømte og forurettede, som behandles nærmere i afsnit 7.1.2 om køns- og aldersfordeling.

Ud over materialets karakter er det relevant at se på omfanget af materialet i de enkelte sager. Figur 4 viser fordelingen af, hvor meget seksuelt materiale der indgår i de enkelte sager fordelt på udbredelse og besiddelse. Selvom den unge i hovedparten af sager med udbredelse, samtidigt dømmes for besiddelse, kan der forekomme sager hvor der udelukkende udbredes materiale. Dette ses eksempelvis i sager hvor materialet ikke downloades eller gemmes på den dømtes elektroniske enheder, og derfor ikke kan henføres til gerningsindholdet i stk. 2, jf. afsnit 3. Det betyder, at antallet af udbredte materialer ikke nødvendigvis svarer til antallet af besiddede materialer i figur 4.

Figur 4

Fordeling af antal materiale(r) (billeder/videoer) pr. sag ved udbredelse og besiddelse.

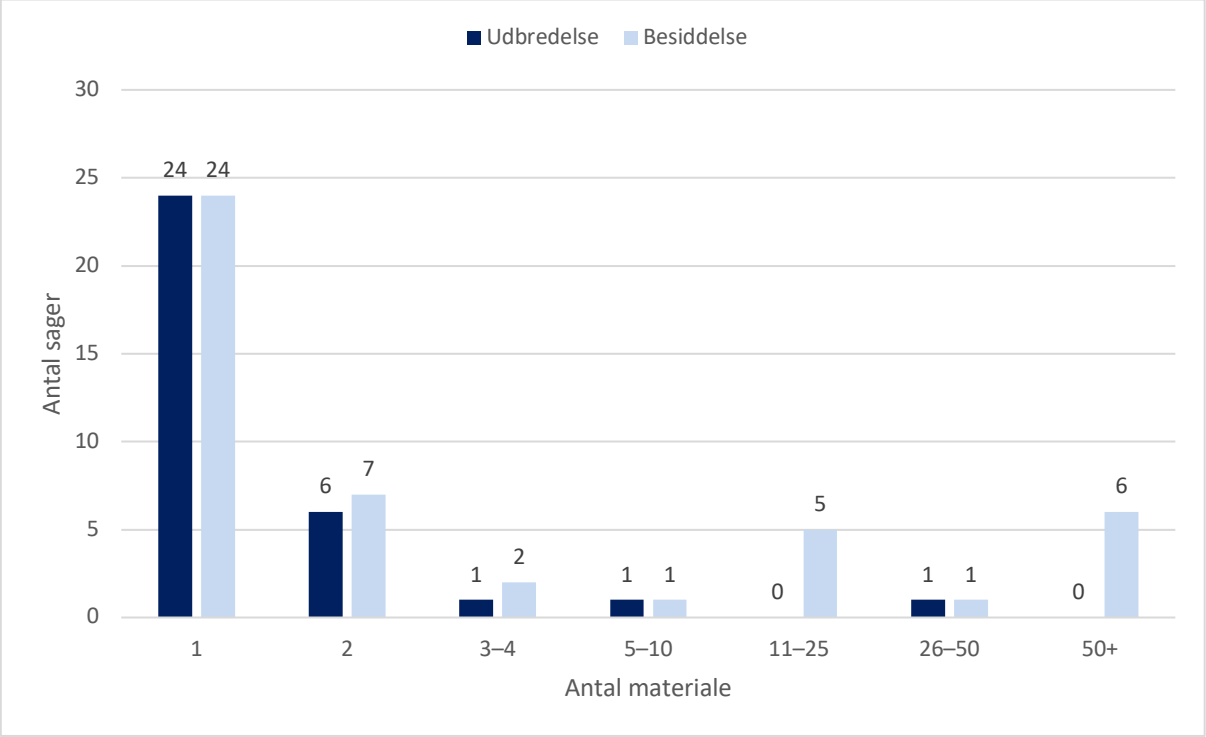

Note: Figuren viser antal materiale(r) (billeder/videoer) pr. sag opdelt på udbredelse og besiddelse. Den samme sag kan indgå i begge kategorier, hvorfor n = 79.

Figuren viser, at udbredelse i overvejende grad omfatter ét materiale pr. sag (24). Øvrige sager vedrører i begrænset omfang udbredelse af større mængder materiale. I sager, hvor der alene udbredes ét materiale, afbilder ni tilfælde et samtykkebaseret samleje eller selvproduceret materiale. I to tilfælde omfatter materialet optagelser af samtykkebaseret samleje, foretaget af den dømte selv uden særskilt samtykke hertil. Derudover er der i syv ud af 14 sager med markedsbaseret overgrebsmateriale alene tale om udbredelse og/eller besiddelse af ét materiale.

For besiddelse ses derimod en bredere spredning på tværs af omfangskategorier. Selvom ét materiale også her er den mest forekommende kategori (24), er der samtidig flere sager i de højere intervaller. Kategorien 50+ dækker seks sager med et gennemsnitligt omfang på ca. 483 billeder og/eller videoer, hvoraf en af sagerne overstiger 1300 billeder og videoer. I de seks sager spænder materialet over flere kategorier, herunder kategori 1, 2 og 3. I den ene af disse sager udbredes samtidig 46 materialer, hvor en ukendt andel vurderes at være markedsbaseret overgrebsmateriale. I de resterende fem sager vedrører forholdet alene besiddelse.

Samlet indgår udbredelse i hovedparten af sagerne (65%), mens besiddelse i mange tilfælde idømmes, fordi det udbredte materiale samtidig er gemt eller downloadet. Det forklarer, hvorfor den efterfølgende indholdsanalyse i høj grad retter sig mod udbredelsessituationer, selvom mange unge dømmes for både besiddelse og udbredelse. I forlængelse heraf belyses i tabel 4 hvilke digitale platforme, der anvendes til at udbrede det seksuelle materiale.

Tabel 4

Platforme anvendt til udbredelse

Platform for udbredelse	n (%)
Snapchat	20 (58,8%)
Instagram	4 (11,8%)
Messenger	4 (11,8%)
Discord[51]	5 (14,7%)
Kik[52]	1 (2,9%)

Note: Oplysning om platform anvendt til udbredelse foreligger ikke i 3 ud af 33 sager, hvor der er sket udbredelse. Flere platforme kan være anvendt i samme sag, hvorfor n = 34.

På tværs af sagerne er Snapchat den mest anvendte platform ved udbredelse af selv- og peerproduceret materiale samt markedsbaseret overgrebsmateriale. Selvom Snapchat primært er en platform til optagelse og deling af billeder, anvendes den også til deling af allerede eksisterende billeder og videoer. Samtidig ses det, at mere anonyme platforme som Discord og Kik kun forekommer i sager om markedsbaseret overgrebsmateriale. I disse to sager er kommunikationen sket med personer uden forudgående relation til den dømte og i aften- og nattetimerne. I et mindre antal sager om markedsbaseret overgrebsmateriale fremgår det endvidere, at materialet er besiddet via Dropbox.[53]

Sammenholdt med tidligere studier, hvor platformen i en betydelig andel af tilfældene er ukendt, og hvor analyser af markedsbaseret overgrebsmateriale primært peger på Instagram, Discord, Facebook og Whatsapp (Erdim & Bas, 2025:1), finder vi, at platforme som Messenger og Snapchat også spiller en væsentlig rolle i udbredelse og besiddelse af denne type materiale.

[51] Discord er en kommunikationsplatform med private beskeder og serverbaserede fællesskaber, som kan bruges pseudonymt. Platformen er blevet problematiseret for risici for unge, herunder seksuel udnyttelse og uønsket voksenkontakt (Kelly, 2022; Ellis, 2017).

[52] Kik er en beskedapp, hvor brugere kan oprette sig anonymt uden telefonnummer eller gyldig e-mail. Appen logger dog IP-adresser og sikrer derfor ikke fuld anonymitet over for myndigheder.

[53] Dropbox er en lagringstjeneste til at gemme, synkronisere og dele filer på tværs af computere, telefoner og tablets.

I 17 tilfælde, hvor anmeldelsesgrundlaget fremgår af domsmaterialet, er materialet rapporteret af henholdsvis CyberTipline (NCMEC)[54] (14), Messenger (1), Facebook (1), Snapchat (1).

Med henblik på at belyse materialets karakter nærmere undersøges dets kategorisering. I tabel 5 vises det samlede omfang af udbredt og besiddet materiale fordelt på format og materialets kategori. I hovedparten af sagerne er der alene udbredt eller besiddet ét seksuelt materiale, men det samlede omfang af besiddelse trækkes derimod op af enkeltsager med omfattende mængder materiale, jf. figur 4.

Tabel 5

Fordeling af seksuelt materiale efter omfang, format og materialets kategori ved henholdsvis udbredelse og besiddelse

Omfang		n (%)	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3
Udbredelse		91			
	Billeder	39 (43%)	12 (31%)	4 (10%)	0 (0%)
	Videoer	52 (57%)	10 (19%)	42 (81%)	0 (0%)
Besiddelse		3079			
	Billeder	1918 (62%)	598 (31%)	1084 (57%)	236 (12%)
	Videoer	1161 (38%)	170 (15%)	935 (80%)	56 (5%)

Note: Tabellen opgør antal billeder og videoer fordelt på henholdsvis udbredelse og besiddelse. Kategori er opgjort særskilt for udbredt og besiddet materiale og kun for de materialer, hvor kategorien fremgår af domsmaterialet. Da kategori ikke er oplyst for alle materialer, summerer antallet i kategori 1-3 ikke nødvendigvis til det samlede antal billeder og videoer. Vurderingen af materialets karakter fremgår af dommene og er foretaget af politiet, jf. CIR1H nr. 9378 af 15. februar 2026, pkt. 2.2.

Tabel 5 viser, at der ikke forekommer udbredelse af seksuelt materiale i kategori 3, mens besiddelse af kategori 3-materiale alene forekommer i begrænset omfang sammenlignet med de øvrige kategorier. Kategori 2 udgør den største andel af materialet (65%), efterfulgt af kategori 1 (25%) og kategori 3 (9%).

[54] NCMEC's CyperTipline er et rapporteringssystem for online udnyttelse af børn.

Politiets kategorisering synes dog i visse tilfælde at være behæftet med usikkerhed, idet materialets karakter ikke altid stemmer overens med den tildelte kategori. Eksempelvis er et enkelt tilfælde med optagelse af et samtykkebaseret samleje mellem jævnaldrende unge henført til kategori 1, selvom materiale, der afbilder seksuel aktivitet mellem flere personer, som udgangspunkt henføres til kategori 2.[55] Endvidere er der i en sag kategoriseret fire billeder som kategori 4, hvilket, henset til at systemet alene opererer med tre kategorier, må antages at bero på en fejlregistrering.

Som nævnt i afsnit 3.1.1 spænder kategori 2 bredt. En del af det materiale, der i dommene henføres til kategori 2, omfatter samtykkebaseret samleje mellem jævnaldrende unge. I samme kategori indgår imidlertid også markedsbaseret overgrebsmateriale, herunder en video, der i dommen beskrives som afbildende et samleje mellem en dreng under seks år og en voksen kvinde. Den manglende differentiering mellem disse materialetyper indebærer en risiko for, at væsentlige forskelle i alvor og skadespotentiale udviskes. Dette har ligeledes betydning for analysens mulighed for at sammenligne forekomsten af kategori 2 med de øvrige kategorier.

7.1.2 Køns- og aldersfordeling

Dette afsnit belyser, hvem der indgår i sagerne, med fokus på køn, alder og relation mellem den dømte og forurettede. Disse forhold er centrale, fordi de ikke alene beskriver de involverede børn og unge, men også bidrager til at nuancere karakteren af det strafbare forhold. Køn, alder og relation anvendes derfor som deskriptive indikatorer på forskelle mellem relationelle, jævnaldrende sager og sager om markedsbaseret overgrebsmateriale. I tabel 6 fremgår kønsfordelingen blandt unge dømt for og forurettede afbildet i § 235-sager.

Tabel 6

Kønsfordeling blandt unge dømt for og forurettede afbildet i § 235-sager

Køn	Dømte	Forurettede
Dreng	49 (96,1%)	13 (38,2%)
Pige	2 (3,9%)	21 (61,8%)

Note: For alle sager er køn på den dømte oplyst, hvorfor n = 51. For 23 sager er køn på forurettede uoplyst. I fire sager er der oplyst køn på mere end én forurettet, hvorfor n = 37.

[55] For uddybning af de tre kategorier, se afsnit 3.1.1.

Tabellen viser en skæv kønsfordeling blandt de dømte, idet drenge udgør langt hovedparten (96,1%), mens piger kun udgør en mindre andel (3,9%). Blandt de forurettede er fordelingen omvendt, idet piger udgør størstedelen (61,8%), mens drenge udgør en mindre, men fortsat væsentlig andel (38,2%). Et tilsvarende kønsmønster genfindes i den gennemgåede litteratur (Erdim & Bas, 2025:1; Rasmussen, 2024:97).

Fordelingen peger samtidig på, at kønnet på forurettede optræder forskelligt på tværs af materialetyper. Drenge optræder hyppigst som forurettede i sager om markedsbaseret overgrebsmateriale, hvor de udgør seks ud af otte identificerede forurettede. Piger udgør derimod hovedparten af de forurettede i sager om selv- og peerproduceret materiale, hvilket også er beskrevet i den eksisterende forskning om ulovlig billeddeling (Rasmussen, 2024:97). I denne type materiale optræder drenge kun i tilfælde, hvor de indgår i samtykkebaseret seksuel aktivitet med en jævnaldrende. Kønsmønstret understøtter sondringen mellem to forskellige sagskontekster. Når piger optræder som forurettede, er der ofte tale om selv- eller peerproduceret materiale i jævnaldrende situationer. Når drenge optræder som forurettede, knytter sagerne sig oftere til markedsbaseret overgrebsmateriale.

Ud over forskelle i køn viser materialet også variationer i aldersfordelingen blandt de dømte og de forurettede, hvilket fremgår af figur 5. Forurettedes alder er inddelt i tre aldersgrupper: præpubertære børn på 12 år eller yngre, unge teenagere på 13-14 år og unge på 15-17 år. Inddelingen er inspireret af Erdim og Bas' (2025:5) kategorisering af afbildede børn og unge i overgrebsmateriale og anvendes her for at tydeliggøre udviklingsmæssige forskelle mellem børn og unge samt variationer i materialets karakter afhængigt af forurettedes alder.

Figur 5

Aldersfordeling for unge dømt for og forurettede afbildet i § 235-sager

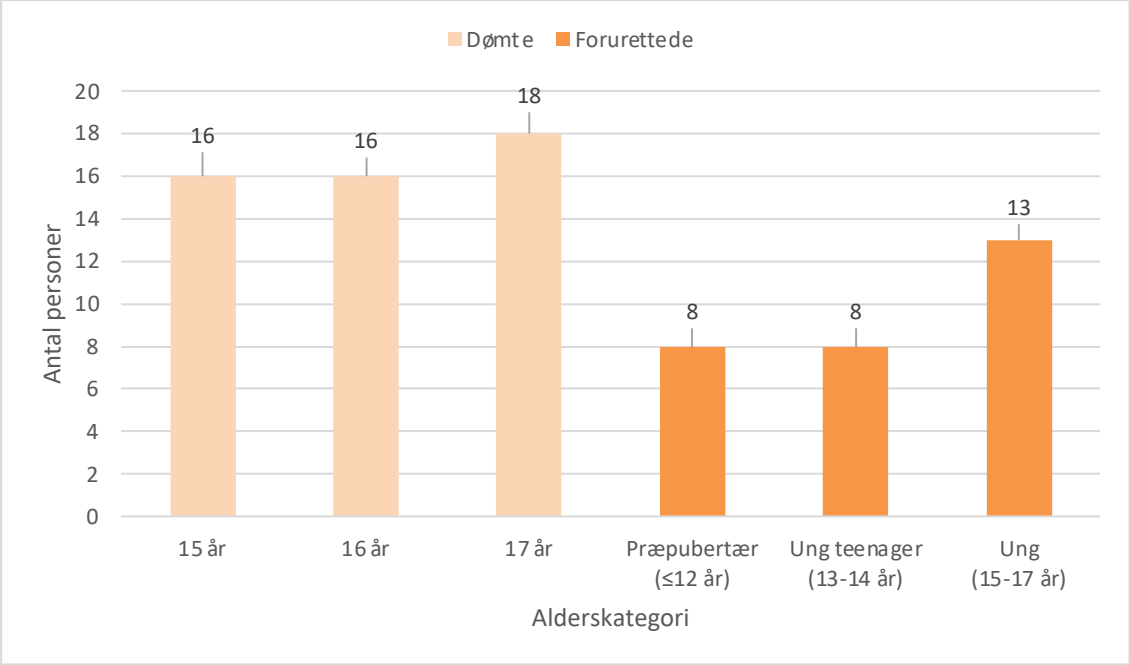

Note: For 1 sag er alder på den dømte uoplyst, hvorfor n her er 50. For 26 sager er alder på forurettede uoplyst. I 3 sager er der oplyst alder på mere end én forurettet, hvorfor n her er 29.

Aldersfordelingen blandt de dømte viser ikke en entydig koncentration omkring én bestemt alder, men der ses en mindre overvægt af 17-årige. Den største gruppe af forurettede er unge mellem 15 og 17 år. Fordelingen viser dermed, at materialet både omfatter jævnaldrende unge og yngre børn. Sondringen mellem præpubertære børn og unge er væsentlig, fordi alder hænger tæt sammen med materialets karakter og kontekst. I dele af litteraturen beskrives materiale med præpubertære børn i højere grad som forbundet med markedsbaseret overgrebsmateriale og relationer med større aldersmæssig asymmetri (Westfal, 2025; Erdim & Bas, 2025), mens materiale med ældre unge oftere er forbundet med ulovlig billeddeling i relationelle og jævnaldrende kontekster (Finkelhor et al., 2026; Finkelhor et al., 2023; Rasmussen, 2024). Denne sondring genfindes i flere af sagerne i nærværende speciale, hvor der i varierende grad findes en aldersmæssig asymmetri. I figur 6 illustreres aldersspændet mellem den dømte og de(n) forurettede.

Figur 6

Aldersspænd mellem den dømte og forurettede

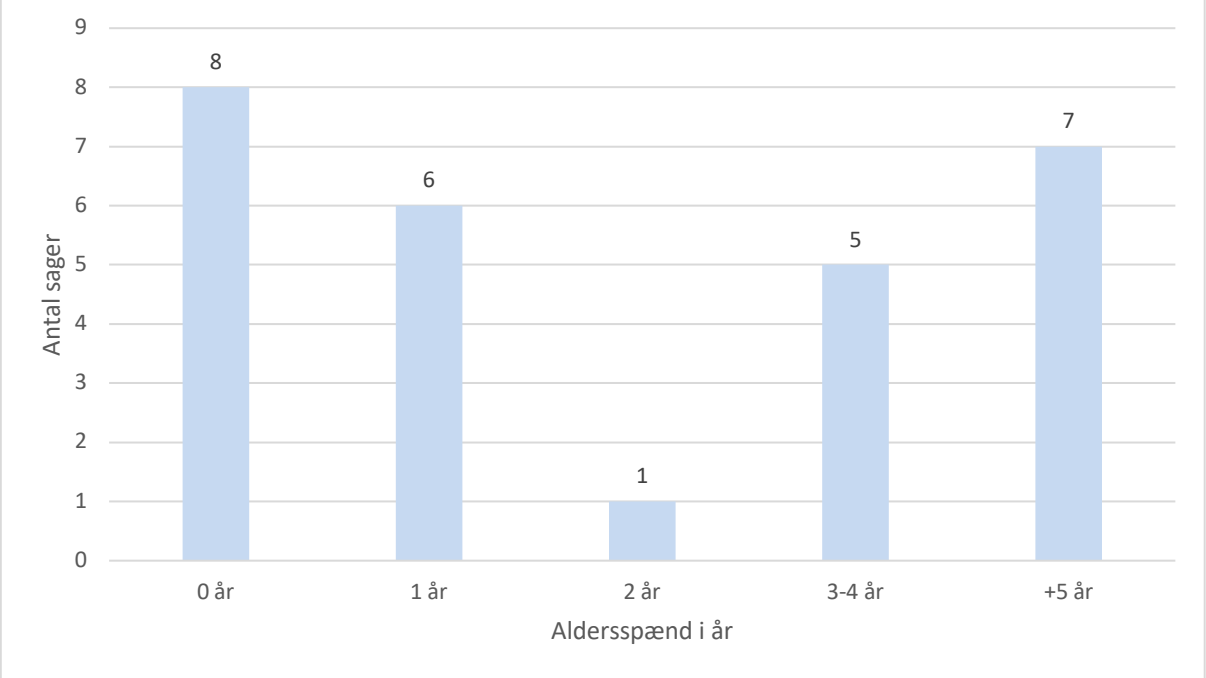

Note: I to sager, hvor forurettedes alder er oplyst, fremgår den i et aldersinterval. Oplysning om præcis alder oplyses for 27 forurettede, hvorfor n her er 27.

Figur 6 viser, at en væsentlig del af sagerne vedrører unge, der er jævnaldrende. I otte sager er der således ikke noget aldersspænd, mens aldersspændet i seks sager er ét år. Ud af de sager hvor aldersspændet enten er to år eller under, og hvor materialetype er oplyst, er materialet enten selv- eller peerproduceret. Figuren viser samtidig, at der i en betydelig andel af sagerne forekommer et større aldersspænd mellem den dømte og den forurettede. I fem sager er aldersspændet 3-4 år, mens det i syv sager er 5 år eller mere. Sager med et aldersspænd på mindst 5 år vedrører udelukkende markedsbaseret overgrebsmateriale med præpubertære børn.

Aldersspændet mellem forurettede og dømte hænger tæt sammen med relationen mellem parterne. Relationstyper fremgår ikke altid eksplicit af dommene, og de udledte relationstyper beror derfor i nogle tilfælde på vores egen fortolkning af relevante oplysninger. Kategoriseringen af relationer er inspireret af Finkelhor et al.s (2026:10) sondring mellem datingpartnere, venner, bekendte og ukendte relationer i sager om ulovlig billeddeling.

Kærestelignende forhold omfatter sager, hvor dommen beskriver en romantisk eller intim relation, herunder tilfælde hvor der oplyses om samtykkebaseret samleje mellem den dømte og forurettede. Tidligere kæresteforhold omfatter kærestelignende forhold, der var ophørt på

gerningstidspunktet. Venneforhold omfatter relationer, hvor parterne beskrives som venner, klassekammerater eller har haft en anden social relation. Bekendtskab dækker mere perifere relationer, eksempelvis hvor den dømte og forurettede har mødt hinanden til en fest, går på nærliggende uddannelsesinstitutioner eller på anden måde har kendskab til hinanden uden en egentlig nær relation. Kategorien ”ingen relation” omfatter sager, hvor der ikke fremgår nogen relation mellem den dømte og forurettede. Uoplyste relationer er ikke medtaget i kategoriseringen. Fordelingen af relationer fremgår af tabel 7.

Tabel 7

Den dømtes relation til forurettede i § 235-sager

Relation	n (%)
Kærestelignende forhold	5 (28%)
Tidligere kæresteforhold	1 (6%)
Venneforhold	4 (22%)
Bekendt	3 (17%)
Ingen relation	5 (28%)

Note: For 33 sager er relationen mellem den dømte og forurettede uoplyst. Procenterne er beregnet ud fra de sager, hvor relationen kunne udledes, hvorfor n = 18.

I en betydelig del af de sager, hvor relationen kan udledes, kan der identificeres en forudgående relation mellem den dømte og forurettede. I 13 sager har den dømte en relation til forurettede, hvilket også afspejles i eksisterende forskning (Finkelhor et al., 2023:6-7). Kærestelignende forhold og venneforhold er de mest fremtrædende relationstyper, mens fem af sagerne er karakteriseret ved, at der ikke har været en forudgående relation mellem den dømte og forurettede. Dette genfindes i tidligere forskning, hvor Finkelhor et al. (2023:6-7) finder, at en betydelig andel af gerningspersoner har en forudgående relation til den forurettede, herunder intime partnere (35%) samt venner og bekendte (60%).

Relationen mellem parterne synes samtidig at hænge sammen med både alder og materialetype. Oplysninger om relation fremgår hyppigere i sager, hvor aldersspændet mellem den dømte og forurettede er mindre, mens relationen oftere er uoplyst i sager, hvor den forurettede er markant yngre eller ikke identificeret. Dette kan hænge sammen med, at relationelle oplysninger i højere

grad beskrives i sager om selv- og peerproduceret materiale, mens sådanne oplysninger sjældnere fremgår i sager om markedsbaseret overgrebsmateriale, hvor man ganske enkelt ikke ved, hvem forurettede er, idet materialet ofte er fremskaffet online og forurettede også er ukendt for den dømte selv. På den baggrund må det formodes, at fraværet af en relation mellem den dømte og den forurettede reelt forekommer i flere sager end de fem, der fremgår af tabel 7.

7.1.3 Straffastsættelse

Det følgende afsnit belyser de sanktioner, som de unge idømmes ved overtrædelse af straffelovens § 235. Opgørelsen skelner mellem sager, hvor straffen alene eller overvejende kan henføres til § 235-forholdet, og sager hvor den unge samtidig er dømt for øvrig kriminalitet, som ikke kan udskilles fra den samlede strafudmåling. I tabel 8 opgøres afgørelsesform i sager om unges overtrædelse af straffelovens § 235.

Tabel 8

Fordeling af afgørelsesform blandt unge dømt efter § 235

Straf	n (%)
Betinget fængsel	32 (62,7%)
Ubetinget fængsel	0 (0%)
Bødeforlæg	7 (13,7%)
Advarsel	1 (2,9%)
Dømt for andre forhold udover § 235	11 (21,6%)

Note: Kategorien ”dømt for andre forhold udover § 235” omfatter sager, hvor straffen ikke kan isoleres til § 235-forholdet. Sager med accessoriske forhold med direkte tilknytning til § 235-forholdet indgår i de øvrige strafkategorier. (n=51).

Kategorien ”dømt for andre forhold udover § 235” dækker sager, hvor den unge samtidig er dømt for yderligere kriminalitet uden direkte tilknytning til gerningsindholdet i § 235-forholdet. Der er i disse tilfælde tale om omfattende sagskomplekser, der i flere tilfælde omfatter 10-20 yderligere forhold, herunder blandt andet narkokriminalitet og identitetsmisbrug. I disse tilfælde er det ikke muligt at isolere straffen for § 235 forholdet, hvorfor straffen ikke indgår i de øvrige strafkategorier.

For de resterende sager gælder, at den unge i nogle tilfælde samtidig er dømt for andre forhold med nær tilknytning til § 235-forholdet (12). I seks tilfælde er den unge samtidig dømt for blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232, mens fem tilfælde omfatter samtidig dom for både § 232 og § 264 a om uberettiget fotografering i tilknytning til deres dom for § 235. I et tilfælde er den unge dømt for § 281 om afpresning, og i et andet tilfælde er en ung desuden dømt for forsøg på afpresning efter straffelovens § 281 samt forsøg på ulovlig tvang efter § 260 i forbindelse med gerningsindholdet i § 235-forholdet.

Sagerne med samtidig dom efter § 232 og § 264 a vedrører typisk tilfælde, hvor den unge selv har filmet den forurettede under samtykkebaseret samleje eller anden seksuel aktivitet uden særskilt samtykke hertil. I ét af de fem tilfælde har den unge fået en tredjepart til at filme den seksuelle aktivitet. Disse forhold udspringer således af samme hændelsesforløb som § 235-forholdet. I disse tilfælde vurderes straffen i det væsentlige at afspejle § 235-forholdet, hvorfor sagerne indgår i opgørelsen. Denne sondring indebærer, at straffastsættelsen i tabel 8 primært afspejler § 235-overtrædelser, men at der i nogle tilfælde tillige er dømt for tilknyttede forhold til hovedforholdet. Resultaterne skal derfor fortolkes med dette forbehold.

Tabel 8 viser, at betinget fængsel er den mest anvendte sanktion. Ingen af de unge idømmes ubetinget fængsel i sager, hvor straffen kan henføres til § 235-forholdet. Den betingede fængselsstraf ligger oftest mellem syv og 30 dage, men der forekommer også fem tilfælde, hvor den unge idømmes 40 dages betinget fængsel, samt ét tilfælde med 60 dages betinget fængsel. Alle de betingede fængselsstraffe har en prøvetid på ét år, med undtagelse af én sag, hvor prøvetiden er fastsat til to år. I ni sager kombineres den betingede fængselsstraf med vilkår om samfundstjeneste og tilsyn ved Danmarks Fængsler[56] (4), henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet (4) samt advarsel om udvisning (1). Straffastsættelsen har dermed i flere tilfælde ikke alene karakter af en betinget frihedsstraf, men omfatter også betinget vilkår rettet mod den unges videre forløb.

Samtidig viser opgørelsen, at en mindre del af sagerne afgøres med bødeforlæg eller advarsel. I fem ud af otte af disse tilfælde vedrører forholdet alene besiddelse, mens ét tilfælde vedrører udbredelse og to tilfælde vedrører både udbredelse og besiddelse. I to af tilfældene vurderes

[56] Tidligere Kriminalforsorgen.

den afbildede at være et præpubertært barn, som i nærværende analyse kategoriseres som markedsbaseret overgrebsmateriale.

Straffastsættelsen har dog også retlige virkninger ud over den umiddelbare sanktion. Såfremt overtrædelsen af § 235 er den unges første strafferetlige afgørelse, medtages den ikke på den private og offentlige straffeattest, medmindre afgørelsen omfatter en sanktion efter straffelovens § 74 a (ungdomssanktion), en retsfølge efter straffelovens §§ 68-70 (behandlingsdomme m.v.) eller en ubetinget frihedsstraf, hvis den unge var under 18 år på gerningstidspunktet.[57] I en del af sagerne vil afgørelsen derfor alene medføre en betinget strafnotering, som kun fremgår af straffeattesten, hvis den unge inden for tre år fra afgørelsen begår et nyt strafbart forhold, der opfylder betingelserne for notering på straffeattesten (Pedersen, 2016:3). Uanset straffastsættelsen og eventuelle tidligere strafferetlige afgørelser vil samtlige unge dømt i sagerne få en notering på deres børneattest.[58][59]

Retspraksis viser således, at retten i hovedparten af sagerne anvender betingede sanktioner og i enkelte tilfælde betingede domme med vilkår over for de unge. De unge sanktioneres for en strafbar handling, men sanktionerne indebærer samtidig retlige virkninger ud over den umiddelbare straf, hvilket også aktualiserer betydningen af de forhold, der indgår i rettens vurdering af de unge.

7.1.4 Dømtes personlige forhold

Dette afsnit undersøger de personlige forhold, som fremgår af dommene, og som derfor kan have haft betydning for rettens vurdering ved straffastsættelsen. For de dømtes personlige forhold skelner vi mellem gode personlige forhold, sociale forhold, kliniske forhold og tidligere straffe. Gode personlige forhold er en betegnelse, som retten ofte anvender i samspil med oplysninger om den dømtes stabile livssituation. Sociale forhold, kliniske forhold og tidligere straffe er vores egne analytiske kategorier, der dækker over forhold, som kan indikere

[57] jf. LBK nr. 1860 af 23. september 2021, § 12.

[58] jf. LFF nr. 72 af 27. oktober 2024, pkt. 3.1.

[59] For gennemgang af følgerne ved notering på børneattest, se afsnit 4.3.

ustabilitet i den unges livssituation. De analytiske kategorier skal derfor læses som indikatorer i domsmaterialet, frem for fuldstændige sociale profiler.

Efter straffelovens § 80 skal retten ved vurdering af straffens fastsættelse tage hensyn til gerningspersonens almindelige personlige og sociale forhold, forhold før og efter gerningen samt dennes bevæggrunde for gerningen.[60] I tilknytning hertil kan der foreligge både formildende og skærpende omstændigheder, jf. straffelovens § 81 og § 82. Det kan imidlertid ikke fastlægges, hvorvidt de personlige forhold i sig selv udgør formildende eller skærpende omstændigheder. De anvendes snarere til at opsummere de personlige forhold, som kendetegner denne type sager. Oplysningerne i dommene kan derfor ikke læses som en fuldstændig beskrivelse af de unges livssituation.

Tabel 9 viser fordelingen af forhold, der falder inden for de tre analytiske kategorier, vi har udviklet. Kategorierne omfatter alene de forhold, der eksplicit er anført i dommene.

Tabel 9

Personlige forhold blandt dømte grupperet i analytiske kategorier

Analytisk kategori	Illustrative indikatorer (eksempler)	n (%)
Sociale forhold	Tidl. kontakt med sociale myndigheder, vanskelige familiære forhold, tidl. henvist til UKN.	11 (22%)
Kliniske forhold	Psykiatrisk diagnose, alkohol- eller stofbrug	10 (20%)
Tidligere straffet		7 (14%)

Note: 19 unge udviste indikatorer på en eller flere kategorier, hvorfor 19 unge er repræsenteret i tabel 9. Tabellen omfatter alene forhold, der eksplicit fremgår af domsmaterialet. Procenterne er udregnet ud fra alle sager, n=51.

Tabel 9 viser, at 11 unge beskrives med sociale forhold, mens ti unge beskrives med kliniske forhold. Derudover er syv unge tidligere straffet. Det vides dog ikke, om dette omfatter ligeartet eller anden kriminalitet. Det fremgår i flere tilfælde, at unge beskrives med flere typer forhold, idet tre af de syv tidligere straffede også er beskrevet med sociale forhold, og seks unge både fremstår med sociale og kliniske forhold. I tabellen er 19 ud af 51 unge repræsenteret. Det

[60] Jf. LBK nr. 1294 af 7. november 2015, kapitel 10 om straffens fastsættelse.

betyder, at der for 63% af de unge ikke fremgår oplysninger om sociale og kliniske forhold eller tidligere straffe i domsmaterialet. Dette fremgår eksempelvis ikke af bødeforlæg.

Dømtes personlige forhold får især betydning i den videre analyse, fordi de kan fungere som indikatorer på, om en sag fremstår ungdomsbegrænset, eller om den indikerer mere vedvarende normbrydende adfærd. Oplysningerne kan dog ikke i sig selv bruges til at vurdere den unges fremtidige risiko.

Ud over de ovenstående forhold fremgår det i 19 sager (37%), at der lægges vægt på gode personlige forhold. Blandt de 19 unge, der er repræsenteret i tabel 9, vurderer retten i syv tilfælde samtidig, at den unge har gode personlige forhold. Forholdet omfatter eksempelvis oplysninger om stabile forhold, støtte omkring den unge, uddannelse eller en positiv udvikling under sagens forløb. En ung kan samtidig være beskrevet med sociale eller kliniske forhold og være beskrevet med gode personlige forhold, idet forholdene ikke er gensidigt udelukkende. I disse tilfælde angives gode personlige forhold i forbindelse med en beskrivelse af den unges gode udvikling.

Som det fremgår af tabel 10, fremhæves uddannelse og beskæftigelse i flere sager som en del af rettens samlede vurdering af de unges personlige forhold.

Tabel 10

Uddannelse og beskæftigelse blandt unge dømt efter § 235

Beskæftigelse	n (%)
Under uddannelse	14 (27%)
I beskæftigelse	5 (10%)
Ubeskæftiget	5 (10%)

Note: Retten har lagt vægt på den unges uddannelses- eller beskæftigelsessituation i 21 sager. Da 3 unge både er under uddannelse og i beskæftigelse, summerer kategorierne op til 24. Procenterne er udregnet ud fra alle sager, n=51.

Ud af alle dømte unge er 14 under uddannelse, fem i beskæftigelse og fem ubeskæftiget. Retten har således i næsten halvdelen af sagerne lagt vægt på den unges uddannelses- eller beskæftigelsessituation. Uddannelse og beskæftigelse fremgår ikke alene i sager, hvor den unge i øvrigt er beskrevet med gode personlige forhold. Ud af de 19 unge, som er repræsenteret i

tabel 9, er otte i beskæftigelse eller under uddannelse, mens fire er ubeskæftigede. Dette afspejler, at uddannelses- og beskæftigelsesforhold forekommer på tværs af forhold i materialet.

7.1.5 Opsummering

Samlet viser den deskriptive analyse, at § 235-sager med unge ikke kan forstås som én homogen sagstype. Sagerne varierer betydeligt med hensyn til de involveredes køn og alder, relationen mellem den dømte og forurettede, materialets karakter, omfanget af besiddet og udbredt materiale, de unges personlige forhold og de sanktioner, de idømmes.

Særligt sondringen mellem selv- og peerproduceret materiale og markedsbaseret overgrebsmateriale viser sig central. Hvor selv- og peerproduceret materiale ofte knytter sig til jævnaldrende eller relationelle kontekster, er sager om markedsbaseret overgrebsmateriale i højere grad karakteriseret ved yngre eller uidentificerede forurettede, fravær af relation samt materiale som de unge ikke selv har produceret. Samtidig viser analysen, at omfanget i hovedparten af sagerne er lavt, men at enkelte sager om besiddelse og udbredelse adskiller sig ved en væsentlig større mængde materiale.

Analysen af personlige forhold viser, at sociale og kliniske forhold forekommer i omkring en femtedel af sagerne, mens tidligere strafferetlige afgørelser ses i omkring hver syvende sag. Derudover fremhæver retten i godt en tredjedel af sagerne, at de unge er i beskæftigelse, herunder uddannelse eller arbejde. Endelig fremgår det i over en tredjedel af sagerne, at retten beskriver de unges personlige forhold som gode. Disse mønstre forklarer imidlertid ikke, hvordan udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale bliver meningsfulde for de unge i de konkrete situationer. Derfor rettes fokus nu mod de motivationer, fremgangsmåder og miljøer, der kan udledes af domsmaterialet.

7.2 Indholdsanalyse

Indholdsanalysen undersøger, hvordan handlingerne fremstår meningsfulde og mulige i de konkrete sager. Formålet er at identificere de mønstre i motivationer, fremgangsmåder og miljøer, som senere samles i specialets typologi. Først analyseres de motivationer og fremgangsmåder, der kan udledes af domsmaterialet. Dernæst undersøges de miljøer, hvori handlingerne henholdsvis forstærkes eller faciliteres. Analysen sondrer her mellem fysiske ungdomsmiljøer og digitale miljøer. De fysiske miljøer forstærker især handlinger, der retter

sig mod jævnaldrendes reaktioner, mens de digitale miljøer faciliterer adgang, kontakt og gentagen eksponering for seksuelt materiale.

Indholdsanalysen omfatter 25 af de 51 domme. Afgrænsningen skyldes dels det varierende informationsniveau i dommene, jf. tabel 1, dels et metodisk hensyn til ikke at placere sager i mønstre, som de ikke i tilstrækkelig grad kan tilskrives. I 12 sager var oplysninger om motivation eller hændelsesforløb for begrænsede til at danne grundlag for en kvalitativ fortolkning. I 14 sager fremstod handlingsforløbet ikke tilstrækkeligt entydigt til, at sagen kunne placeres i et gennemgående mønster. Afgrænsningen er foretaget for at undgå at overfortolke domme, hvor grundlaget for at udlede motivation, fremgangsmåde eller miljø er for utilstrækkelig.

7.2.1 Motivationer

De unges motivationer fortolkes ud fra det analytiske begreb motivation (Wikström, 2019:271). Med afsæt i Situational Action Theory forstås motivation som den målrettede opmærksomhed, der igangsætter handlingsprocessen og gør bestemte handlingsalternativer relevante for den unge i situationen (Wikström, 2019:271). Analysen søger derfor ikke at afdække de unges indre intentioner i psykologisk forstand, men at undersøge, hvordan handlingerne fremstår motiveret i konkrete situationer. Motivation udledes ud fra en analytisk fortolkning af, hvad handlingen i den konkrete situation synes at rette sig imod. Analysen inddrager derfor også fremgangsmåder, fordi de kan belyse, hvordan den unge søger at opnå det, handlingen er orienteret imod.

Moffitts sondring mellem ungdomsbegrænset og mere vedvarende normbrydende adfærd anvendes som en udviklingsmæssig fortolkningsramme (Moffitt, 1993). Teorien bruges ikke til at klassificere de enkelte unge som enten ungdomsbegrænsede eller livsvarigt normbrydere. Den anvendes derimod til at vurdere, hvilke udviklingsmæssige indikatorer, de forskellige handlingsmønstre rummer.

Analysen skelner mellem fire motivationsformer: social status, seksuel positionering, social underholdning og seksuel tilfredsstillelse.

7.2.1.1 Social status

Den første motivation kan fortolkes som social status. I denne gruppe sager ses et mønster, hvor seksuelt materiale har betydning på grund af den sociale værdi, materialet tillægges og den sociale status, den unge opnår, når det vises frem og udbredes til jævnaldrende.

Fremgangsmåden i disse sager er kendetegnet ved, at materialet typisk udspringer af en forudgående relation mellem den dømte og forurettede. Forurettede er ofte en ven eller bekendt fra samme ungdomsmiljø som den dømte. Materialet består af selvproducerede nøgenbilleder af unge piger i alderen 15-17 år eller peerproducerede videoer af et samleje mellem en ung pige og dreng. I det første tilfælde er materialet sendt frivilligt og i fortrolighed til én person, hvorefter det vises eller udbredes til andre (D24, D25, D26). I sager, hvor dømte modtager materialet fra forurettede, dømmes han ikke for besiddelse, jf. § 235, stk. 3. I det andet tilfælde optages en seksuel aktivitet mellem en ung pige og dreng af den dømte, hvorefter videoen deles videres blandt personer, der kender de involverede (D8, D23). I disse tilfælde får den ene part i den seksuelle aktivitet, drengen, altid tilsendt materialet efterfølgende. Begge parter betegnes som forurettede i retten, men det er alene pigen, der tilkendes tortgodtgørelse.

Motivationen kan analytisk forstås som socialt forankret, da den unge ikke nødvendigvis handler ud fra en seksuel interesse i materialet, men ud fra den sociale betydning, materialet får i den konkrete situation. Sagerne peger på en praksis, hvor materialet får betydning i kraft af sin cirkulation. Når udbredelsen i enkelte sager forklares som ”sjov”, peger det på, at den dømte ikke nødvendigvis forstår handlingen som en alvorlig krænkelse, men som en del af en social interaktion, hvor materialet bruges til at skabe opmærksomhed og reaktioner. Denne fortolkning understøttes af Rasmussen (2024:96), der viser, hvordan seksualiserede digitale billeder blandt unge kan fungere som en værdifuld valuta i sociale og kønnede fællesskaber. Rasmussen forklarer, hvordan materialet bruges særligt af unge drenge som en social valuta, der bruges til at opnå status blandt venner og bekendte (2024:98). Dette styrker forståelsen af motivationen som socialt forankret og statusorienteret. Udbredelsens ungdomsbetingede karakter placerer sig op ad Moffitts (1993:674) forståelse af ungdomsbegrænset normbrydende adfærd, fordi handlingen netop er socialt betinget og orienteret mod jævnaldrende.

Flere af sagerne viser samtidig, at netop udbredelse i et kendt socialt miljø kan forstærke krænkelsen af forurettede. Når materialet udbredes til personer, der kender forurettede, får materialet ikke alene en digital rækkevidde, men også en konkret betydning i forurettedes sociale hverdagsliv. Her ses eksempler på, at forurettede i lang tid efter udbredelsen bliver konfronteret med at venner og bekendte har set eller hørt om det seksuelle materiale.

7.2.1.2 Seksuel positionering

Den anden motivation kan fortolkes som seksuel positionering. I disse sager fungerer det seksuelle materiale som dokumentation for seksuel erfaring. Handlingen knytter sig til den anerkendelse, der blandt jævnaldrende unge forbindes med at fremstå seksuelt aktiv.

Fremgangsmåden i disse sager er kendetegnet ved, at materialet er peerproduceret og afbilder samtykkebaseret seksuel aktivitet mellem den dømte og forurettede. Der er oftest tale om ét videomateriale, som enten er optaget af den dømte selv (D1, D13, D22, D31) eller efter dennes tilskyndelse (D7). Materialet produceres med henblik på efterfølgende fremvisning eller udbredelse. Sagerne kan i denne sammenhæng forstås i forlængelse af Hackets (2025:9) begreb om ”peer-on-peer abuse”, der anvendes til at beskrive seksuelt krænkende adfærd mellem unge i jævnaldrende relationer. I disse relationer har den dømte unge og forurettede typisk en forudgående intim relation, hvilket genfindes af Finkelhor et al. (2023:6).

For de unge dømte bliver optagelsen en måde at vise seksuel erfaring på. Den unge bruger materialet til at fremstå seksuelt aktiv og moden over for jævnaldrende. Denne positionering sker dog gennem optagelse og udbredelse, som forurettede ikke har samtykket til. I en sag begrunder den dømte handlingen med et ønske om at ”vise sig frem” i omgangskredsen, hvor det beskrives som ”sejt” at have samleje (D7). En anden ung forklarer handlingen ved, at materialet blev sendt for ”at vise at de havde sex” (D22). I en tredje sag fremgår det, at den dømte tilskynder en tredjepart til at optage et samleje mellem den dømte og forurettede. Den dømte instruerer vidnet til at filme gennem et vindue, hvilket peger på, at handlingen er motiveret af et ønske om at fremvise sin seksuelle aktivitet (D31). Motivationen kan analytisk forstås som seksuelt positionerende, fordi den unge ikke alene søger respons på materialet, men på det, materialet viser om hans seksualitet. Denne fortolkning kan forstås i sammenhæng med Moffitts (1993:685) begreb om modenhedsgabet. Begrebet beskriver unges forsøg på at imitere

de rettigheder og roller, der forbindes med voksenlivet, herunder (seksuel) modenhed (ibid.:685). Her bliver grænsen mellem de unges ønske om anerkendelse i omgangskredsen og kriminaliserede handlinger flydende (Rasmussen, 2024:96).

I disse sager dømmes de unge endvidere for blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232 og uretmæssig fotografering efter § 264 a. Det centrale er her, at forurettede har befundet sig i en situation, hvor vedkommende med rimelighed kunne forvente privathed, ligesom optagelsen er foretaget uden samtykke og efterfølgende udbredt. Materialet, der primært består af videosekvenser udbredt på Snapchat, deles i sociale kontekster, som i overensstemmelse med litteraturen gør handlingerne skadelige af årsager, der rækker ud over den seksuelle fremstilling (Finkelhor et al., 2026:338). Dette gælder især ved hemmelige optagelser (ibid.). Skaden kan således ikke alene forstås ud fra materialets indhold, men må ses i lyset af den sociale kontekst, hvori det produceres og deles, herunder hvordan materialets fortsatte cirkulation i jævnaldrende fællesskaber kan være forbundet med oplevelser af ydmygelse og tillidsbrud (D7, D13).

7.2.1.3 Social underholdning

Den tredje motivation kan fortolkes som social underholdning. Motivationen knytter sig til situationer, hvor markedsbaseret overgrebsmateriale udbredes til jævnaldrende med henblik på en umiddelbar respons. Materialet tillægges en underholdningsværdi, hvor det deles som 'sjov' uden nærmere refleksion over dets karakter.

Fremgangsmåden i disse sager er kendetegnet ved, at der typisk er tale om udbredelse af ét materiale, i et enkelt tilfælde to materialer. Materialet afbilder ofte præpubertære drengebørn (D3, D4, D5, D16, D20), hvor af nogle indgår i seksuel aktivitet med voksne (D5, D16) eller et andet barn (D3). Materialet falder inden for både kategori 1 og 2 og udbredes primært via Snapchat og Messenger. Både besiddelse og udbredelse fremstår i disse tilfælde som enkeltstående hændelser, og i én sag finder retten det bevist, at udbredelsen og fundet af materialet bar præg af tilfældighed (D50). Dette er samstemmende med Erdim og Bas' studie af unge henvist til en retspsykiatrisk instans efter indberetninger om overgrebsmateriale, der viser, at de unges involvering i nogle tilfælde var knyttet til blandt andet tilfældig eksponering (2024:7).

Motivationen adskiller sig således fra det, der i dele af litteraturen forbindes med overgrebsmateriale, hvor der peges på seksuel interesse, problematiske brugsmønstre eller behandlingsbehov Westfal (2025:206). De unge, hvor social underholdning fremstår som motivation, udviser ikke sådanne konsistente brugsmønstre. Materialet anvendes ikke med henblik på seksuel stimulering eller tilfredsstillelse, men fungerer snarere som et middel til social underholdning i jævnaldrende fællesskaber. Flere af de dømte unge forklarer, at de var bekendt med materialets karakter som overgrebsmateriale, men begrunder alligevel handlingen med, at materialet var ”sjovt” (D16) eller at de ”slet ikke tænkte over det” (D3, D5). Kendskabet til materialets karakter synes således ikke i tilstrækkelig grad at blive omsat til en styrende vurdering af handlingens alvor i situationen.

Den fjerne relation til den afbildede kan have betydning for, at handlingens skadevirkning træder i baggrunden. Det betyder ikke, at skaden er mindre, men at den unge i situationen ikke konfronteres med offerets reaktion på samme måde som i relationelle sager. Den dårlige dømmekraft kan i denne sammenhæng forstås som udtryk for, at de handlingsalternativer, der fremstår relevante i situationen, i høj grad forbindes med relativt få oplevede negative konsekvenser. Dette understøttes af teorien, der peger på, at kvaliteten af unges overvejelser har betydning for deres evne til at forstå, ræsonnere og forudse konsekvenserne af egne handlinger (Wikström, 2019:274). Handlingen fremstår derfor ikke som et bevidst fravalgt alternativ, men snarere som noget, hvis skadevirkninger og alvor ikke tillægges egentlig betydning i den konkrete kontekst.

7.2.1.4 Seksuel tilfredsstillelse

Den sidste motivation kan fortolkes som seksuel tilfredsstillelse, hvor den dømte har en seksuel interesse i det materiale, som de unge besidder. Denne motivation adskiller sig fra de foregående motivationer ved, at materialet i højere grad synes at indgå i den unges egen seksuelle praksis, hvor det anvendes til seksuel stimulering eller tilfredsstillelse. Det er dog væsentligt at understrege, at den seksuelle interesse ikke fremtræder ensartet på tværs af sagerne. Der kan identificeres to forskellige mønstre, som både adskiller sig med hensyn til, hvem interessen retter sig mod, hvordan materialet fremskaffes, og hvilke øvrige forhold der kendetegner den unge.

Isoleret seksuel tilfredsstillelse

I det første mønster består handlingen i vedvarende besiddelse af større mængder materiale. Dette mønster kalder vi isoleret seksuel tilfredsstillelse (D21, D41, D45, D47, D51). Da der også indgår markedsbaseret overgrebsmateriale, må det formodes, at materialet med sandsynlighed omfatter præpubertære børn, jf. afsnit 7.1.2. Besiddelsen strækker sig over mindst otte måneder, og der er derfor ikke tale om enkeltstående tilfælde. I disse sager er der ikke oplysninger om en konkret forurettet, ligesom der heller ikke er oplysninger om en relation mellem den dømte og forurettede. Samlet peger materialets karakter og omfang, samt besiddelsens varighed på, at der ikke er tale om tilfældig eksponering eller enkeltstående nysgerrighed. I forlængelse af Westfal (2025:190) kan konsumering af seksuelt eksplicit materiale med børn, der er væsentligt yngre end den dømte selv, ikke anses som udtryk for normativ eller alderssvarende seksuel nysgerrighed. Besiddelsen indikerer derimod et problematisk brugsmønster. Denne gruppe unge, der alene besidder materiale, viser indikationer på en mere seksuelt bekymrende adfærd, idet deres seksuelle orientering knytter sig til tilfredsstillelse præget af både alders- og modenhedsmæssig asymmetri (Strange, 2002:27-28; Westfal, 2025:4). Samtidig er adfærden karakteriseret ved tilbagevendende og intens aktivitet over en længere periode rettet mod materiale, der i væsentligt omfang må formodes at afbilde præpubertære børn. Der fremgår dog ikke oplysninger om tidligere kriminalitet hos denne gruppe. Det gælder både ikke-seksuel og ligeartet seksuel kriminalitet, hvilket er sammenstemmende med tidligere studier, der finder, at unge, der involverer sig i overgrebsmateriale, ikke tidligere er dømt for en lovovertrædelse og ydermere har en lav recidivrate (Westfal, 2025; Biedermann et al., 2023; Aebi et al., 2014).

Tvangsbaseret seksuel tilfredsstillelse

I det andet mønster fremskaffes materialet gennem ulovlig tvang. Her er det ikke kun materialets seksuelle indhold, men også fremgangsmåden, der adskiller sagerne fra isoleret seksuel tilfredsstillelse. Dette mønster kalder vi tvangsbaseret seksuel tilfredsstillelse. I disse sager opnås adgang til materialet gennem ulovlig tvang efter straffelovens § 260 ved at true piger ned til 13 år til at producere og sende seksuelt materiale (D35, D36, Da). I en af disse sager er forholdet begået, da den unge var under den kriminelle lavalder, hvorfor han ikke dømmes for dette forhold (D36). Fremskaffelsen foregår ved, at den unge opsøger piger online, i nogle tilfælde under dække (Da). Herefter modtager den dømte selvproduceret materiale fra

forurettede, eksempelvis nøgenbilleder eller videoer med seksuel berøring. Den ulovlige tvang kan også finde sted efter pigen frivilligt har delt selvproduceret materiale, hvor truslen herefter skal sikre mere materiale. I et tilfælde er den ulovlige tvang foregået mod en voksen kvinde, hvor den dømte i sagen samtidigt har besiddet ikke under 10 materialer med en ung teenager (D10).

Fælles for dette mønster er, at den seksuelle tilfredsstillelse er forbundet med en krænkelse af den forurettedes selvbestemmelse. En af de unge beskriver motivationen som en lyst til nøgne piger, hvor materialet anvendes på samme måde som professionel voksenpornografi, men hvor professionel pornografi ikke opleves som tilstrækkeligt (D35). I to sager beskrives den unge i retten som driftstyret i relation til seksuelle behov og præget af seksuelle frustrationer (D35, D10). Dette understøtter, at motivationen ikke alene består i seksuel interesse, men også i en oplevet utilfredsstillet seksualitet, som den unge søger at handle på. Dette beskrives blandt andet ved en vis oplevet berettigelse til sex. Her læner motivationen sig op ad det, Wikström betegner provokation (2019:271), hvor seksuel utilfredshed skaber et pres mod handling. Det er således ikke den seksuelle interesse i sig selv, der udgør en fristelse, men den oplevede modstand mod eller begrænsning af den unges seksuelle tilfredsstillelse, der skaber en provokation. En af de unge dømte forklarer herudover sine seksuelle præferencer som normale og ser tvang som et middel til at opnå sine mål, snarere end som en præference (Da).

Disse unge dømmes ikke alene for forhold efter straffelovens § 235 og § 260 om ulovlig tvang, men også for anden ligeartet seksuel kriminalitet. I ét tilfælde er den unge også dømt skyldig i en fysisk blufærdighedskrænkelse mod et præpubertært barn (D10). To dømmes desuden også for flere tilfælde af ikke-seksuel kriminalitet (D10, D35). Dette adskiller gruppen fra de sager, hvor den seksuelle interesse primært kommer til udtryk gennem besiddelse og brug af eksisterende materiale. I et livsforløbsperspektiv kan dette pege på en mere stabiliseret adfærd. Det forhold, at flere af de unge både er dømt for seksuelle lovovertrædelser og anden kriminalitet, kan indikere en bredere og mere vedvarende adfærd, hvilket harmonerer med Moffitts (1993:677-679) forståelse af vedvarende normbrydende adfærd, hvor kriminaliteten ofte fremstår mere alvorlig, varieret og stabil over tid. De unge er blandt andet dømt for vold mod tjenestemand, narkotikakriminalitet, identitetsmisbrug og banderelateret kriminalitet.

På tværs af de to mønstre ses der to tilfælde, hvor den unge enten allerede har været i sexologisk behandling eller er blevet pålagt betinget vilkår om behandling, som dog blev omstødt i landsretten, da dømte ikke fandtes egnet hertil (D41, Da). I sidstnævnte tilfælde giver den unge udtryk for, at fristelser kan udgøre en risiko, hvis vedkommende ikke påbegynder behandling (Da). Det peger på, at nogle af de unge selv oplever deres seksualitet eller adfærd som problematisk eller risikofyldt. I en sag vurderer retten herudover, at der findes en vis risiko for ligeartet kriminalitet (D10).

Samlet viser analysen af motivationer, at der ikke findes én bestemt motivation, som i sig selv kan forklare, hvorfor unge udbreder eller besidder seksuelt materiale. I nogle sager fremstår handlingerne som socialt forankrede fristelser, hvor materialet får værdi som underholdende, statusgivende eller seksuel positionerende i jævnaldrende fællesskaber. I andre sager er motivationen i højere grad knyttet til seksuel tilfredsstillelse, hvor materialet anvendes til at dække et seksuelt behov, og i nogle tilfælde fremskaffes gennem ulovlig tvang. Det følger heraf, at motivation ikke er en konstant tilstand, men aktiveres af relevante muligheder, som opfattes i miljøet.

På tværs af unge og deres identificerede motivationer, ser vi mønstre i deres personlige forhold, herunder især kliniske- og sociale forhold samt tidligere straffe. De unges uddannelses- og beskæftigelsessituation er undersøgt som en mulig dimension i indholdsanalysen, idet sådanne oplysninger indgår i rettens beskrivelse af flere af de unges personlige forhold, jf. afsnit 7.1.4. Analysen viser imidlertid ikke et tydeligt mønster på tværs af de identificerede motivationer. På den baggrund behandles uddannelse og beskæftigelse ikke som en selvstændig typologisk dimension.

7.2.2 Fysiske ungdomsmiljøer

Hvor analysen af motivationer viste, hvad der gør handlingerne meningsfulde for de unge, undersøger dette afsnit, hvordan miljøerne bidrager til at omsætte motivationerne til handling. Dermed flyttes analysens fokus fra handlingens retning til handlingens betingelser.

Analysen sondrer mellem fysiske ungdomsmiljøer og digitale miljøer. De fysiske ungdomsmiljøer forstærker især handlinger, der er rettet mod status, positionering og underholdning blandt jævnaldrende. De digitale miljøer faciliterer især adgang, kontakt og gentagen eksponering. De følgende analyseafsnit vil hver berøre den henholdsvis forstærkende

og faciliterende funktion, miljøet kan have. Afsnittene vil samtidig belyse, hvordan miljøet kan skabe ydre pres, der udfordrer den unges selvkontrol, og udøve ekstern kontrol, der burde virke afskrækkende.

Med fysiske ungdomsmiljøer forstås sociale sammenhænge, hvor unge indgår i relationer med et forudgående kendskab til hinanden, eksempelvis fra skole, vennegrupper eller festmiljøer. I det fysiske ungdomsmiljø optræder sager hvor motivationen knytter sig til social status, seksuel positionering og social underholdning. Fælles for disse sager er, at det seksuelle materiale får betydning gennem jævnaldrendes reaktioner, og at disse relationer kan aktivere eller forstærke motivationen.

7.2.2.1 Miljøets forstærkende funktion

Ungdomsmiljøets moralske kontekst synes at have væsentlig betydning for den unge, samt forståelsen af, hvordan miljøet ikke blot aktiverer, men også forstærker motivationer. Med moralsk kontekst forstås de normer, der angiver, hvilke handlinger der i en given situation opfattes som acceptable eller uacceptable (Wikström, 2019:269).

I de fysiske ungdomsmiljøer får jævnaldrende unge status som betydningsfulde andre, hvilket betyder, at deres opbakning til handlingen gør den betydningsfuld i situationen (Wikström, 2019:270). Dette udledes ved at det seksuelle materiale i flere situationer efterspørges, vises frem eller videresendes af eller til jævnaldrende unge. Udbredelsen kan derfor ikke alene forstås som et udtryk for individuel dårlig dømmekraft, men må også ses som indlejret i en ungdomskultur, hvor betydningsfulde andre aktivt er med til at definere, hvad der fremstår socialt meningsfuldt, acceptabelt eller belønnende. Når jævnaldrende efterspørger materialet, kan det bidrage til at svække handlingens krænkende betydning og i stedet gøre den meningsfuld i overensstemmelse med ungdomsmiljøets moralske kontekst. Herudover viser de sager, hvor dømte får det seksuelle materiale fremsendt af venner (D3, D5, D24, D26), at dømte ikke altid selv initierer handlingen, men kan indgå i en kontekst, hvor materialet allerede cirkulerer i ungdomsmiljøet. Der ses også tilfælde, hvor den dømte har været fysisk sammen med den person, de enten selv har modtaget det seksuelle materiale af eller udbredt til (D1, D3, D13, D25, D26). Ungdomsmiljøet kan dermed bidrage til, at handlingen fremstår som socialt meningsfuld eller legitim i miljøet.

Her kan Moffitts teori om ungdomsbegrænset normbrydende adfærd bidrage til at forklare, hvorfor sådanne handlinger kan blive attraktive for unge. Ifølge Moffitt kan lovbrud anvendes instrumentelt, når de giver status, spænding eller en oplevelse af selvstændighed. Ungdomsbegrænsede normbrydere er derfor mere tilbøjelige til at udvise normbrydende adfærd i situationer, hvor sådanne reaktioner forekommer dem fordelagtige. På den anden side er de også i stand til at opgive antisocial adfærd, når prosociale handlinger fremstår mere belønnede (Moffitt, 1993:686). Mange unge med ungdomsbegrænset normbrydende adfærd udviser således en situationsbestemt antisocial adfærd, eksempelvis i relation til jævnaldrende, men ikke nødvendigvis på tværs af kontekster som hjemmet (Moffitt, 1993:686). Samtidig ses det, at de unge i fysiske ungdomsmiljøer deler seksuelt materiale i kontekster, hvor social anerkendelse i højere grad knytter sig til deres person og position i den konkrete omgangskreds, hvilket kan forstærke de belønnende aspekter ved handlingen. Selvom disse episoder i flere tilfælde kan minde om ungdomsbegrænset normbrydende adfærd, bør det ikke overskygge, at de forekommer hyppigt i domsmaterialet, og at handlingerne kan være forbundet med et betydeligt skadespotentiale.

7.2.2.2 Kontrol

Fælles for de sager, der foregår i fysiske ungdomsmiljøer, synes det karakteristisk, at betydningsfulde andre kan skabe et ydre pres på den unge (Wikström, 2019:268). Dette pres forstås her som de forventninger, reaktioner og sociale belønninger, der gør sig gældende i det konkrete fysiske ungdomsmiljø, og som kan påvirke den unge til at handle i uoverensstemmelse med sin personlige moral. Den personlige moral henviser til den unges internaliserede opfattelse af rigtigt og forkert (Wikström, 2019:268). På samme måde som efterspørgsel og reaktioner fra betydningsfulde andre kan være med til at motivere handlingen, kan de også forskyde grænsen for, hvad der i situationen fremstår acceptabelt eller tilstrækkeligt risikofrit. I denne sammenhæng bliver intern kontrol, forstået som selvkontrol (Wikström, 2019:668-669), central i de tilfælde, hvor den unge må antages at have en vis forståelse af handlingens problematiske karakter, men hvor et ydre pres fra jævnaldrende og muligheder for sociale belønninger i situationen svækker evnen til at afstå fra den.

I sager hvor motivationen knytter sig til seksuel positionering, fremstår udbredelsen i flere tilfælde som en overvejet handling, idet materialet produceres af dømte med henblik på efterfølgende udbredelse, som i flere tilfælde sker relativt kort tid efter optagelsen (D1, D7,

D13, D22, D31). I en af sagerne fremgår det tilmed, at den dømte over en længere periode gentagne gange havde bedt forurettede om lov til at filme hende under seksuel aktivitet, hvilket hun afviste. På trods heraf optag han hende uden hendes samtykke, og under den seksuelle aktivitet blev forurettede opmærksom på optagelsen, hvorefter hun begyndte at græde (D13). Denne reaktion kunne umiddelbart forventes at tydeliggøre handlingens alvor og dermed have en afskrækkende effekt. På trods heraf udbreder den unge efterfølgende materialet. I et SAT-perspektiv kan dette forstås som en situation, hvor den eksterne kontrol, i den konkrete situation får begrænset gennemslagskraft under påvirkning af betydningsfulde andre. Disse kan således påvirke valget indirekte, idet anerkendelse af den dømtes seksuelle aktivitet kan fremstå mere nærværende end forurettedes skade eller risikoen for sanktioner.

Det kan dog ikke vurderes sikkert, om handlinger, der motiveres af seksuel positionering, reelt er i uoverensstemmelse med den dømte personlige moral som følge af et ydre pres fra miljøet. I modsætning til handlinger præget af motivationerne social status og social underholdning, er der her ikke samme klare tegn på, at betydningsfulde andre direkte efterspørger materialet eller selv involverer sig i det.

Samlet set fremstår de fysiske ungdomsmiljøer som en social ramme, hvor udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale i høj grad får betydning gennem relationer til jævnaldrende og de reaktioner, materialet kan afstedkomme. På tværs af sagerne ses et gennemgående mønster, hvor motivationer aktiveres og forstærkes i det sociale samspil, og hvor materialets værdi i væsentlig grad afhænger af andres anerkendelse, reaktioner og efterspørgsel. De betydningsfulde andre fremstår dermed som centrale i både at skabe, legitimere og forstærke opfattelsen af udbredelse som et attraktivt handlingsalternativ.

7.2.3 Digitale miljøer

Med digitale miljøer forstås her sociale sammenhænge, hvor unge, modsat det foregående miljø, ikke nødvendigvis indgår i relationer med et forudgående kendskab til hinanden. Der er således tale om miljøer, hvor relationerne mellem modtager og afsender i forbindelse med den dømtes udbredelse eller tilegnelse af seksuelt materiale er forankret online. I de digitale miljøer kan den unges tilstedeværelse i sig selv facilitere handlingen, idet miljøet både skaber adgang til materialet, etablerer kontakt mellem brugere og sikrer en vedvarende eksponering for materialet. Betegnelsen digitale miljøer dækker over forskellige indbyrdes miljøer, der har det

til fælles, at de alene eksisterer online. Der ses både større grupper eller fællesskaber på platforme, og enkeltstående relationer mellem brugere. Det digitale miljø varierer således afhængigt af den konkrete motivation og den sociale kontekst, som handlingerne indgår i.

I de digitale miljøer optræder flere af de motivationer, der blev identificeret i afsnit 7.2.1, herunder både isoleret og tvangsbaseret seksuel tilfredsstillelse.

7.2.3.1 Miljøets faciliterende funktion

I sager hvor de unge fremstår motiveret af isoleret seksuel tilfredsstillelse, fungerer det digitale miljø primært som adgang til det seksuelle materiale (D21, D41, D45, D51). Den unge indgår ikke nødvendigvis i et egentligt fællesskab, men får adgang til større mængder materiale gennem andre brugere eller lagringstjenester. Relationerne til andre brugere i disse sager har dermed ikke karakter af egentlige sociale relationer, men fremstår snarere instrumentelle.

De unge, der alene besidder større mængder markedsbaseret overgrebsmateriale, modtager filer fra brugere online, hvorved miljøet udgør en nødvendig betingelse for besiddelsen. I en sag forklarer den unge eksempelvis, at når materiale skulle tilegnes, blev det modtaget ”hulter til bulter”, hvilket indikerer en systematisk og omfattende fremskaffelse af materiale (D41). Platforme som Dropbox og Google Fotos anvendes til at lagre materialet, hvilket peger på, at adfærden er individuelt forankret i private digitale rum og alene indebærer social interaktion i forbindelse med tilegnelsen af materialet. For denne gruppe unge fremgår det endvidere, at der ikke foreligger kliniske, sociale eller øvrige strafferetlige forhold, hvilket kan understøtte en analytisk forståelse af adfærden som en mere afgrænset seksuel interesse i materialet.

I forskningen anvendes begrebet ’technology-assisted harmful sexual behaviour’ i tilfælde, hvor unge anvender teknologi til at involvere sig i skadelig seksuel adfærd (Hackett, 2025:22). I sager, hvor handlinger motiveres af isoleret seksuel tilfredsstillelse, har teknologien i højere en aktiv rolle end blot at assistere adfærden. Teknologien skaber særlige betingelser for adfærden, idet der gives adgang til større mængder materiale, mulighed for anonymitet og gentagen eksponering. Teknologien kan dermed forstås som en del af det miljø, som gør besiddelsen og tilegnelsen mulig. Nyere forskning peger ligeledes på teknologiens faciliterende rolle frem for blot assisterende (Sampedro-Ferreirós et al., 2026).

Fælles for de sager, der foregår i digitale miljøer er, at teknologien kan facilitere og forstærke et indre pres, forstået som en subjektivt oplevet trang (Wikström, 2019:268-269), fordi materialet er let tilgængeligt, kan lagres og genbesøges. Handlingerne fremstår i flere tilfælde habitualiseret, hvor der kan være tale om en form for "crime habit" jf. figur 3. Fristelsen kan tolkes som en nærmest tvangspræget handling, hvor lovbruddet fremstår som et relativt stabilt handlingsalternativ, der i mindre grad kræver aktiv overvejelse i den konkrete situation.

For de unge, hvor motivationen knytter sig til tvangsbaseret seksuel tilfredsstillelse, og hvor materialet opnås gennem trusler, etableres kontakten online (D10, D35, D36, Da). Trusler anvendes her som middel til at frembringe selvproduceret materiale, primært via platforme som Discord og Snapchat. Miljøet muliggør etableringen af relationer, i nogle tilfælde under dække (D35), og udgør dermed en central ramme for realiseringen af motivationen. Det digitale miljø forstås i denne sammenhæng som de online relationer, platformene strukturelt muliggør, hvor kontakt relativt let kan etableres uden forudgående kendskab. To af de unge beskrives med henholdsvis antisocial adfærd (D10) og som sårbar over for radikalisering (Da). Det kan således indikere, at nogle unge finder det vanskeligt at begå sig i fysiske ungdomsmiljøer, og som derved anvender det digitale miljø instrumentelt til etablering af relationer. Tidligere forskning i unge, der begår fysiske seksuelle overgreb, peger tilsvarende på, at overgrebene udspringer af vanskeligheder i kontakten til jævnaldrende piger og etableringen af kæresteforhold (Strange, 2002:17).

7.2.3.2 Kontrol

Ekstern kontrol gør sig gældende som et tilstedeværende, men ikke nødvendigvis handlingsbegrænsende, element. Dette ses ved at sagerne ofte rapporteres via Cyber Tipline Reports (D6, D14, D36, D43, D45), herunder tilfælde med op til fem rapporteringer i samme sag (D45). Der ses flere eksempler på, at de unge er opmærksomme på eksterne kontroller i det digitale miljø. I en sag, hvor besiddelsen fremstod isoleret, blev den unges konto på Dropbox anmeldt af platformen selv (D41). Den unge fortsatte dog efterfølgende med at besidde materiale. Dette kan indikere, at den eksterne kontrols afskrækkende effekt er begrænset, særligt i de tilfælde hvor den unges forståelse af materialets alvor i situationen ikke er tilstrækkelig til at modstå det indre pres til at involvere sig i materialet. Hos de unge, der primært besidder materiale, synes der desuden at være en vis bevidsthed om materialets

ulovlighed og en samtidig opmærksomhed på potentiel ekstern kontrol, idet materialet i flere tilfælde skjules gennem lagringstjenester eller ved anvendelse af flere elektroniske enheder. En af de unge forklarer blandt andet, at han "havde lagret materiale i mapper, der var svære at søge frem på computeren" (D41). I sagen blev to computere konfiskeret. Generelt har de unge i disse sager fået konfiskeret flere elektroniske enheder, hvorpå der er lagret materiale. Brugen af flere elektroniske enheder kan tolkes som udtryk for, at der fortsat foreligger en bevidsthed om handlingens normbrud og den mulige kontrol, idet håndteringen af materialet indikerer en opmærksomhed på den eksterne kontrol og den forbundne opdagelsesrisiko, som de unge forsøger at undgå. I forlængelse heraf kan opdagelsesrisikoen forstås som knyttet til emotionelle reaktioner såsom skam, der i højere grad relaterer sig til det af at blive identificeret som overtræder af en bestemt moralsk norm, end til en umiddelbar skyldfølelse over handlingens karakter (Wikström, 2019:267). Afskrækkelse bliver her relevant, idet den dømte oplever et indre pres (Wikström, 2019:268-269), til at handle i strid med en lovregel, samtidig med at oplevede trusler om sanktioner i miljøet ikke får den unge til at modstå presset mod tilfredsstillelse, fordi den personlige moral, ikke i tilstrækkelig grad omsættes til handlingsstyrende kontrol i situationen.

Samlet set fremstår digitale miljøer således som et rum, hvor høj tilgængelighed, lav oplevet risiko og gentagen eksponering skaber betingelser for, at udbredelse og besiddelse kan udvikle sig til handlingsalternativer. Handlingen må derfor forstås som situeret i et digitalt rum, hvor den moralske regulering i høj grad afhænger af den unges interne kontrol, og hvor grænsen mellem fristelse, social interaktion og habitualiseret praksis i flere tilfælde fremstår gradvist udvisket.

7.2.4 Opsummering

Samlet set viser indholdsanalysen, at de identificerede motivationer, social status, seksuel positionering, social underholdning og seksuel tilfredsstillelse, ikke kan forstås isoleret fra de miljøer, hvori de udspiller sig. Analysen peger på, at motivationerne fremmes forskelligt afhængigt af konteksten, og at miljøerne dermed aktivt bidrager til, hvordan handlingerne bliver mulige og meningsfulde. Størstedelen af sagerne knytter sig til motivationer som social status, seksuel positionering og social underholdning, der primært udspiller sig i fysiske ungdomsmiljøer. Her forstærker ungdomsmiljøet handlingerne gennem jævnaldrendes

reaktioner, sociale belønninger og efterspørgsel, hvorved materialet får social værdi i den konkrete omgangskreds. De betydningsfulde andre bidrager dermed aktivt til at forme, hvad der i situationen fremstår attraktivt, legitimt eller socialt værdifuldt. I de digitale miljøer faciliteres handlingerne derimod ved at skabe adgang til materiale, kontakt mellem brugere og gentagen eksponering. Denne kontekst understøtter især motivationer knyttet til seksuel tilfredsstillelse, idet de digitale miljøer reducerer barrierer for tilegnelse, opbevaring og fremskaffelse af materiale. Indholdsanalysen viser dermed en tydelig forskel i, hvordan miljøerne påvirker handlingerne. Hvor de fysiske ungdomsmiljøer primært forstærker socialt orienterede motivationer, faciliterer de digitale miljøer i højere grad motivationer knyttet til egentlig seksuel interesse.

7.3 Typologi

På baggrund af analysen er der udledt fem overordnede typer af sager om unges udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale med personer under 18 år. Typologien samler de mønstre, der er identificeret i den deskriptive analyse og efterfølgende fortolket i den kvalitative indholdsanalyse med fokus på motivationer, fremgangsmåder og miljøer. Typerne skal forstås som analytiske kategorier, snarere end som faste eller udtømmende. Derfor kan motivationer, miljøer, karakteristika ved den dømte og forurettede optræde på tværs. Typologien har først og fremmest til formål at tydeliggøre variationen i det empiriske materiale og reducere kompleksiteten ved at samle sagerne efter deres mest fremtrædende karakteristika.

Typerne præsenteres som et kontinuum fra ungdomsbegrænset til mere vedvarende normbrydende adfærd og er inspireret af kontinuumforståelser i forskningen om unges seksuelle adfærd (Hackett, 2025; Moffitt, 1993). I den ene ende placeres sager, hvor handlingen fremstår ungdomsbetinget og som enkeltstående upassende seksuel adfærd. I den anden ende placeres sager, hvor handlingen i højere grad indikerer mere vedvarende skadelig seksuel adfærd.

7.3.1 Statusorienteret udbredelse

Den statusorienterede udbredelse

- Dømte og forurettede har en forudgående relation til hinanden (venneforhold, bekendte).
- Forurettede er pige og ung (15-17 år).
- Udbredelse og besiddelse af ét selvproduceret nøgenbillede af forurettede (kategori 1) *eller* én video af samtykkebaseret samleje filmet uden samtykke af dømte (kategori 2).
- Det seksuelle materiale udbredes til få venner via Snapchat.
- Motivationen knytter sig til social status.
- Gerningen udspringer af et fysisk ungdomsmiljø.

Typen placerer sig i den ungdomsbegrænsede ende af kontinuummet. Handlingen er enkeltstående, socialt forankret og udspringer af et ungdomsmiljø hvor materialet får værdi som statusmarkør blandt jævnaldrende. Handlingen fremstår normativ inden for peer gruppen, idet materialet ofte sendes rundt mellem flere unge. Dette indikerer en bevidsthed om materialets seksuelle karakter, uden at udbredelsen nødvendigvis opfattes som ulovlig. Der idømmes typisk bøde eller betinget fængsel op til 20 dage.

7.3.2 Krænkende seksuel positionering

Den krænkende seksuelle positionering

- Dømte og forurettede har en forudgående relation til hinanden (kærestelignende forhold).
- Forurettede er pige og ung (15-17 år).
- Dømte filmer sig selv og forurettede under seksuel aktivitet uden samtykke (kategori 2).
- Det seksuelle materiale udbredes til få venner via Snapchat *eller* Messenger.
- Motivationen knytter sig til seksuel positionering.
- Gerningen udspringer af et fysisk ungdomsmiljø.

Typen placerer sig fortsat i den ungdomsbegrænsede del af kontinuummet, men med et tydeligere krænkelseselement, idet materialet produceres uden forurettedes samtykke. Handlingen er fortsat socialt forankret i et ungdomsmiljø, men adskiller sig fra den forudgående type ved, at en gensidig og samtykkebaseret seksuel kontekst anvendes i forbindelse med skjult optagelse og udbredelse. Dette gør konteksten for adfærden upassende og giver handlingen en mere overvejet karakter med henblik på at fremstå seksuelt erfaren blandt jævnaldrende. Der idømmes betinget fængsel op til 30 dage. Der dømmes samtidigt for § 232 og § 264 a.

7.3.3 Underholdningsorienteret udbredelse

Den underholdningsorienterede udbredelse

- Dømte og forurettede har ikke en forudgående relation til hinanden.
- Udbredelse og besiddelse af én video af præpubertært drengebarn i seksuel aktivitet med voksen *eller* andet barn (kategori 2).
- Det seksuelle materiale udbredes til få venner via Snapchat *eller* Messenger.
- Motivationen knytter sig til social underholdning.
- Gerningen udspringer af et fysisk ungdomsmiljø.
- Høj forekomst af sociale eller kliniske forhold.

Typen placerer sig også i den ungdomsbegrænsede del af kontinuummet. Handlingen er fortsat socialt forankret i et ungdomsmiljø, men adskiller sig fra de forudgående typer ved fraværet af en forudgående relation til forurettede og ved at være drevet af umiddelbar social respons. Handlingen er forbundet med større distance til det afbildede materiale og forbindes derfor ikke med åbenlyse elementer af viktimisering. Selve handlingen fremstår i sin spontanitet som ungdomsbegrænset normbrydende adfærd. Der ses dog i flere af sagerne mere vedvarende elementer, såsom tidligere straffe eller få øvrige begåede forhold, hvilket trækker typen længere mod midten af kontinuummet. Der idømmes bøde eller betinget fængsel op til 14 dage, hvis der ikke foreligger øvrige forhold.

7.3.4 Isoleret besiddelse

Den isolerede besiddelse

- Dømte og forurettede har ikke en forudgående relation til hinanden.
- Besiddelse af gennemsnitligt 491 billeder og videoer fordelt på alle tre kategorier, herunder også markedsbaseret overgrebsmateriale, via Dropbox.
- Besiddelsen strækker sig over en periode på mindst otte måneder.
- Motivationen knytter sig til seksuel tilfredsstillelse.
- Digitale miljøer anvendes instrumentelt til at tilegne sig seksuelt materiale.
- Der ses tilfælde af frivillig sexologisk behandling.

Typen placerer sig i den mere vedvarende ende af kontinuummet. Handlingen er forankret i et digitalt miljø, hvilket adskiller typen fra de øvrige typer. Ligesom den foregående type er der tale om samme materialetype. Typen adskiller sig imidlertid ved, at der knytter sig seksuel tilfredsstillelse til besiddelsen. Det seksuelle materiale konsumeres af dømte og indikerer ikke alene et problematisk brugsmønster, men også at handlingen er udviklingsmæssigt usædvanlig. Derudover synes der at være bevidsthed om materialets indhold og konsekvenser heraf, hvorfor det digitale miljø anvendes instrumentelt til at skjule og opbevare materialet. Der idømmes betinget fængsel i 20-40 dage, samfundstjeneste i 40-60t samt tilsyn i prøveperioden.

7.3.5 Tvangsbaseret fremskaffelse

Den tvangsbaserede fremskaffelse

- Dømte indleder online relation til forurettede
- Forurettede er pige og ung teenager (13-14 år) *eller* ung (15-17 år).
- Besiddelse af seksuelt materiale af flere piger (kategori 1, kategori 2).
- Samtidige trusler om offentliggørelse af seksuelt materiale, for at tilegne sig yderligere materiale.
- Motivationen knytter sig til seksuel tilfredsstillelse.
- Gerningen udspiller sig i et digitalt miljø.
- Dømte dømmes for flere tilfælde af ikke-seksuel kriminalitet og ligeartet seksuel kriminalitet.

Typen placerer sig i den mere vedvarende ende af kontinuummet. Handlingen er også her forankret i et digitalt miljø, men adskiller sig fra den forudgående type ved en relationel forbindelse til forurettede. Handlingen fremstår mere habitualiseret og mindre afhængig af konkret overvejelse i den enkelte situation og er forbundet med både tvang og magtanvendelse, en udtalt viktimiserende hensigt samt øvrig ligeartet kriminalitet. Der dømmes skyldig i ikke under fire øvrige forhold.

Samlet bidrager typologien til en differentieret forståelse af sager om unges udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale efter straffelovens § 235. Typerne viser, at forskellene kan forstås i et udviklingsperspektiv, hvor nogle typer er forankret i fysiske ungdomsmiljøer og er mere socialt betingede, fremstår andre i højere grad knyttet til digitale miljøer og mere omfattende brugsmønstre. Dermed synliggøres, at bestemmelsen omfatter sager der varierer i både miljøer og motivationer. Typologien danner grundlag for den følgende diskussion af, hvorvidt de strafferetlige reaktioner, som de unge møder, fremstår hensigtsmæssige i lyset af de variationer, som de udledte typer synliggør.

8. Diskussion

Analysen har vist, at sager med unge efter straffeloven § 235 ikke udgør én ensartet sagstype. På baggrund af analysen kan sagerne forstås gennem en typologi, hvor de unges adfærd placerer sig på et kontinuum fra ungdomsbegrænset til mere vedvarende normbrydende adfærd. Typologien tydeliggør, at sagerne adskiller sig både med hensyn til motivation, fremgangsmåde, relationen mellem de involverede og materialets karakter.

Denne variation afspejles imidlertid kun i begrænset omfang i de strafferetlige reaktioner og følger. I de tilfælde, hvor straffen kan isoleres til overtrædelsen af § 235, spænder den fra advarsel til betinget fængsel, i enkelte tilfælde op til 40 dages betinget fængsel. Strafudmålingen i de analyserede domme fremstår overordnet i tråd med retspraksis på området.[61] Selvom strafudmålingen udmåles af retten på baggrund af en individuel vurdering af sagens konkrete omstændigheder og den unges personlige forhold, medfører en dom for overtrædelse af § 235 *automatisk* en notering på børneattesten i mindst 10 år. Noteringen bygger imidlertid ikke på en tilsvarende individuel vurdering som strafudmålingen. Dette giver anledning til en retspolitisk diskussion af børneattestordningen og dens anvendelse over for unge under 18 år. Retspolitik beskæftiger sig med retten, som den bør være, frem for retten, som den er, og forudsætter et indgående kendskab til gældende ret og en forestilling om, hvordan retten virker i praksis (Ross, 1982:421). I den forstand kan retspolitik forstås som en form for anvendt retssociologi, hvor den faktiske verden inddrages med henblik på at udlede retspolitiske anbefalinger, der kan forbedre og kvalificere retten (Ross, 1982:418,429).

Efter gældende ret følger det af børneattestordningen, at offentlige myndigheder og private foreninger m.v. *skal* indhente en børneattest, inden der sker ansættelse eller beskæftigelse af personer, der som led i udførelsen af deres opgaver skal have direkte kontakt med børn under 15 år.[62] Børneattestordningen tjener et legitimt formål: at beskytte børn mod overgreb ved at sikre, at personer, der udgør en risiko herfor, ikke opnår beskæftigelse med børn. Som det fremgår af specialets afsnit 4.3, er der imidlertid et spænd mellem straffelovens § 235 og børneattestordningen, idet aldersgrænsen i bestemmelsen omfatter personer under 18 år, mens

[61] jf. KBET nr. 1581 af 2023, pkt. 6.6.8.

[62] LFF nr. 157 af 13. april 2005, pkt. 4.3.

børneattestordningen alene retter sig mod børn under 15 år. Bestemmelsen er dermed bredere end det beskyttelseshensyn, som ordningen tager udgangspunkt i.

Af regeringens tværministerielle arbejdsgruppes redegørelse om reglerne for børneattester fra 2011 fremgår det, at "det bærende hovedhensyn bag ordningen […] er at hindre, at personer, der er seksuelt tiltrukket af mindreårige (pædofile m.v.), opnår ansættelse eller beskæftigelse under forhold, hvor de pågældende vil skulle have mindreårige børn i deres varetægt, og ansættelsen eller beskæftigelsen således vil kunne misbruges til at begå nye seksuelle overgreb på børn" (Regeringens tværministerielle arbejdsgruppe, 2011:49). Det fremhæves endvidere, at "børneattester er et vigtigt redskab i kampen mod de seksuelle krænkelser, som foretages af voksne uden familiær relation til det krænkede barn" (ibid.:4). Redegørelsen afspejler et individualpræventivt hensyn (Hauge, 1996:19), hvor reaktionen begrundes i uskadeliggørelse af voksne "pædofile", der antages at udgøre en særlig risiko for seksuelle overgreb mod børn. Tilsvarende fremgår det af den daværende regerings program fra 2003, fremsat forud for indførslen af den obligatoriske indhentelse af børneattest, at "seksuelt misbrug af børn hører til de mest afskyelige overgreb, der kan tænkes", og at muligheden for at få oplysninger om "dømte pædofile" skal anvendes for at undgå, at disse får beskæftigelse med børn (Regeringens tværministerielle arbejdsgruppe, 2011:7). Argumentationen afspejler samtidig en klassisk straffeteoretisk forståelse (Hauge, 1996:107, Beccaria, 2021:27-28), hvor reaktionen legitimeres gennem lovbruddets opfattede alvor. Betoningen af kriminaliteten som særligt alvorlig og børneattesten som et centralt redskab i "kampen mod" denne type lovbrud indebærer endvidere en normativ markering, der i et almenpræventivt perspektiv kan forstås som en understregning af handlingernes moralske forkastelighed (Hauge, 1996:19). Reaktionen får dermed også en moraldannende funktion (Hauge, 1996:19), idet den bidrager til en samfundsmæssig forståelse af disse lovbrud som udtryk for seksuel afvigelse rettet mod børn. Det centrale i denne konstruktion er imidlertid, at gældende ret overvejende synes at være indrettet efter voksne gerningspersoner og forestillingen om pædofili som forståelsesramme.

Udgangspunktet for børneattestordningen synes i mindre grad at være rettet mod de tilfælde, hvor gerningspersonen er en ung, og hvor handlingen ikke nødvendigvis kan forstås som udtryk for en egentlig seksuel afvigelse. I sådanne sager risikerer ordningen at anvende en forståelse af risiko, der ikke svarer til den unges konkrete handling eller til de sociale og udviklingsbetingede forhold, som præger sagen. Dette understøttes af forskning om seksuelt

bekymrende adfærd blandt unge, hvor der netop peges på behovet for udviklingssensitiv forståelse og indsatser, der tager højde for unges særlige udviklingsmæssige behov (Hackett, 2025:5, 7).

Børneattestens anvendelsesområde aktualiserer spørgsmålet om, hvorvidt specialets fund tilsiger en mere differentieret ordning for unge. Behovet for en differentieret ordning er tidligere blevet påpeget jf. afsnit 4.3. I den forbindelse er det nærliggende at perspektivere til reglerne om betinget notering på unges straffeattester, hvor lovgiver netop har anerkendt behovet for at begrænse de langsigtede konsekvenser af unges første lovovertrædelse.

I 2011 blev der gennemført regler om betinget notering på unges straffeattester, således at den første strafferetlige afgørelse ikke medtages på den private og offentlige straffeattest for unge, der var under 18 år på gerningstidspunktet, hvis vedkommende inden for en periode på tre år ikke begår et nyt strafbart forhold.[63] Dette gælder medmindre den unge ved afgørelsen er idømt en ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a, retsfølger efter straffelovens §§ 68-70 eller en ubetinget fængselsstraf.[64] Ordningen bygger på Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitets anbefaling om en mere målrettet anvendelse af straffeattesten over for unge. Kommissionen fremhævede, at deres anbefaling om betinget notering skulle "målrette brugen af straffeattesten og undgå, at ét enkelt fejltrin holder unge ude af arbejdsmarkedet, og fastholder dem i en kriminel løbebane."[65] Hensynet bag ordningen var således dels at undgå at en notering fik utilsigtede kriminalpræventive skadevirkninger. Dette kommer særligt til udtryk i kommissionens overvejelser om stempling. Kommissionen anførte, at ordningen skulle tage hensyn til, at "unge ikke stemples som kriminelle i videre omfang end nødvendigt."[66] Hensynet knytter sig navnlig til sondringen mellem unge, der har et egentligt kriminalitetsproblem, og unge, der har begået et enkeltstående forhold.[67] En plettet straffeattest skulle alene signalere, at den unge har et kriminalitetsproblem, og dermed fungere som et bedre

[63] LBK nr. 1860 af 23. september 2021, § 12.

[64] LBK nr. 1860 af 23. september 2021, § 12.

[65] KBET nr. 1508 af 2009, s. 5.

[66] ibid., s. 153.

[67] ibid., s. 155.

oplysningsværktøj til arbejdsgivere.[68] Derved søgte kommissionen at undgå, at én strafferetlig afgørelse kom til at kategorisere den unge som kriminel.

I forlængelse heraf fandt Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet imidlertid ikke anledning til at foreslå ændringer af reglerne om børneattester.[69] Dette er bemærkelsesværdigt, fordi de hensyn, der begrundede den betingede notering på straffeattesten, også kan gøre sig gældende i relation til børneattesten. Selvom børneattesten har et andet formål end straffeattesten, kan den ligeledes få betydelige konsekvenser for unges fremtidige muligheder og sociale position. Som belyst i specialets litteraturreview kan en notering på børneattesten begrænse unges arbejds- og rejsemuligheder, herunder funktioner som pædagog, idrætstræner eller børnelæge samt indrejseforbud (Holst, 2018; Sørensen et al., 2021). Derudover kan en notering på børneattesten også aktivere en bestemt forståelse, hvor den unge forbindes med kategorien seksualforbryder, som kan indebære en antagelse om vedvarende risiko (Ilea, 2018:358). Ilea fremhæver netop, at "sex offender"-kategorien ikke alene beskriver en strafbar handling, men konstruerer personen som en særlig type, hvis handlinger forstås som udtryk for en mangelfuld karakter, iboende tilbøjeligheder og risiko, der er vanskelig at korrigere (Ilea, 2018:358).

Ud fra et stemplingsperspektiv kan ordningen således vurderes i forhold til, om den risikerer at fastholde unge i en kategori som seksualforbrydere, især hvor den konkrete sagstype i højere grad peger på ungdomsbegrænset normbrydende adfærd end på vedvarende risiko.

For de typer, der hovedsageligt indikerer en ungdomsbegrænset adfærd, er risikoen for stempling særlig uhensigtsmæssig. Dette gælder især for den statusorienterede udbredelse, den krænkende seksuelle positionering og den underholdningsorienterede udbredelse, hvor handlingen er enkeltstående og forankret i et ungdomsmiljø. Moffitts *age-crime curve* understøtter i den forbindelse, at sådanne handlinger må vurderes i lyset af ungdomskriminalitetens ofte midlertidige og udviklingsbetingede karakter, hvor kriminalitet kulminerer i ungdomsårene og aftager markant i den tidlige voksenalder (Moffitt, 1993:675). Dette indebærer imidlertid, at retsfølger som en notering på børneattesten kan få langsigtede konsekvenser, der rækker ind i voksenlivet, hvor den kriminalitet, som dannede grundlag for

[68] KBET nr. 1508 af 2009, s. 155.

[69] KBET nr. 1508 af 2009, s. 154.

noteringen, ikke længere afspejler den unges adfærd. Handlingerne i disse typer afspejler en normbrydende adfærd, der typisk er båret af de i ungdomsårene forventelige dynamikker om anerkendelse og positionering blandt jævnaldrende. For disse typer kan stemplingen således være betydelig, idet en notering på børneattesten indebærer en kategorisering som seksualforbryder, selv hvor handlingen ikke er udtryk for seksuel interesse i børn, som er ordningens primære sigte. En notering på børneattesten risikerer dermed at kommunikere en risiko, som typerne ikke nødvendigvis indeholder. Derudover kan noteringen indskrænke den unges adgang til prosociale arenaer, som i et livsforløbsperspektiv netop kan være afgørende for en positiv videreudvikling (Moffitt, 1993:684). Dette indebærer dog ikke, at typerne uden videre kan forstås som entydige udtryk for ungdomsbegrænset adfærd. Vurderingen er mere sammensat, idet flere sager der placeres i typerne statusorienteret udbredelse, krænkende seksuel positionering og underholdningsorienteret udbredelse, tillige rummer forhold, som kan svække forståelsen af handlingen som rent ungdomsbegrænset. Det gælder navnlig sager, hvor den unge har begået øvrige forseelser, eller hvor handlingen fremstår mere overvejet, eksempelvis tilfælde hvor den unge selv har optaget det seksuelle materiale. De tre typer bør derfor ikke uden videre undtages fra notering på børneattesten, men bør bero på en konkret vurdering af, om sagen samlet set afspejler ungdomsbegrænset adfærd. Hvor sagen fremstår forankret i midlertidige og ungdomskontekstuelle dynamikker, taler dette imod en strafferetlig reaktion, der tilskriver at den unge udgør en vedvarende risiko.

En notering på børneattesten synes imidlertid at have sin berettigelse overfor unge, hvor sagen faktisk indikerer en vedvarende risiko eller seksuel interesse i børn. For den isolerede besiddelse og den tvangsbaserede fremskaffelse, hvor motivationen i højere grad knytter sig til en seksuel tilfredsstillelse og dermed en egentlig seksuel interesse, ser vi flere indikatorer på en mere vedvarende normbrydende adfærd. Her er handlingerne i højere grad forankret i et digitalt miljø, som faciliterer systematisk besiddelse, gentagen involvering samt kontakt til forurettede. For den isolerede besiddelse er det væsentligt, at handlingerne rummer et stort skadespotentiale. Alvoren består her ikke alene i den unges besiddelse, men også i materialets fortsatte cirkulation, der kan indebære en vedvarende krænkelse af de afbildede børn. For den tvangsbaserede fremskaffelse er det ligeledes relevant, at de unge repræsenteret heri har flere øvrige forseelser, hvoraf flere er af ligeartet seksuel karakter. Dette kan indikere en mere stabil adfærd, som gør vurderingen af en eventuel vedvarende risiko mere nærliggende. I disse typer er stemplingen fortsat reel, men kan i højere grad accepteres, idet noteringen har en tydeligere

præventiv begrundelse. Her vejer beskyttelseshensynet tungere, idet der er en mere direkte sammenhæng mellem handlingen og den risiko, børneattesten skal forebygge. Typologien styrker grundlaget for at vurdere, om der foreligger en mere stabil risiko.

Specialets fund problematiserer børneattestordningen i sin nuværende form, idet ordningen ikke tager højde for, at ikke alle unge, der overtræder straffelovens § 235, udgør en risiko overfor børn. Det peger derfor på behovet for en mere differentieret tilgang til anvendelsen af børneattestordningen overfor unge under 18 år, således at den ikke indtræder automatisk alene som følge af en fældende afgørelse efter straffelovens § 235. Anbefalingen hviler på to hensyn: dels hensynet til at undgå, at unge unødigt fastholdes i en kategori som seksualforbrydere, dels hensynet til fortsat at beskytte børn i de tilfælde, hvor sagen indikerer seksuel interesse i børn eller en mere stabil risiko. Den foreslåede model kan beskrives som en differentieret registreringsmodel, hvor notering på børneattesten for unge under 18 år gøres betinget ved en konkret vurdering af den enkelte sag. Modellen er inspireret af ordningen om betinget notering på straffeattesten, men adskiller sig ved ikke at afhænge af strafudmålingen af den unges første forseelse. I stedet bør vurderingen, ud fra et forsigtighedsprincip, bero på, om sagen konkret indikerer en relevant risiko i forhold til børneattestens beskyttelseshensyn. Ved denne vurdering bør der navnlig lægges vægt på, om sagen indeholder indikatorer på ungdomsbegrænset adfærd eller på en mere vedvarende normbrydende adfærd. Noteringen vil dermed kun optræde på børneattesten, hvis den unge inden for en fastsat periode fra afgørelsen begår lignende seksuel kriminalitet, der opfylder betingelserne for at komme på børneattesten. En sådan model vil efter vores vurdering være bedre forenelig med børns særlige menneskeretlige beskyttelse[70], fordi den muliggør en alders- og udviklingstilpasset behandling af unge i konflikt med loven og samtidig fastholder børneattestens beskyttelse af børn mod seksuelle krænkelser. En notering bør således forbeholdes de tilfælde, hvor den konkrete vurdering giver grundlag for at antage en relevant risiko i forhold til det beskyttelseshensyn, børneattesten skal varetage. Vi anbefaler, at retten foretager en konkret vurdering af sagens omstændigheder og den unges personlige forhold med henblik på at tage stilling til, om der skal ske betinget notering på børneattesten for unge under 18 år, der dømmes efter straffelovens § 235.

[70] jf. FN's Børnekonvention artikel 40, stk. 1.

9. Konklusion

Dette speciale belyser, *hvad der kendetegner sager om unges udbredelse og besiddelse af seksuelt materiale efter straffelovens § 235, hvilke typer af adfærd der kan identificeres blandt unge og hvor hensigtsmæssige de strafferetlige reaktioner er set i lyset af disse forskellige typer af adfærd.* Ved at anlægge et udviklings- og kontekstsensitivt perspektiv har specialets formål været at kvalificere forståelsen af sager, hvor unge dømmes efter § 235, og derved bidrage med viden om hvordan unge retspolitisk kan håndteres.

Specialet finder overordnet, at de unges adfærd adskiller sig betydeligt med hensyn til karakter, omfang, motivation og varighed. I nogle sager fremstår adfærden i højere grad socialt betinget og indikerer en ungdomsbegrænset normbrydende adfærd, mens der i andre foreligger indikatorer på mere vedvarende normbrydende adfærd. Denne variation har betydning for vurderingen af, om de strafferetlige reaktioner fremstår hensigtsmæssige.

Straffelovens § 235 hviler på et tungtvejende beskyttelseshensyn. Bestemmelsen skal beskytte børn og unge mod seksuel udnyttelse og mod den selvstændige krænkelse, der opstår, når materialet fremstilles, besiddes eller udbredes. Med § 235, stk. 3, har lovgiver forsøgt at balancere dette beskyttelseshensyn med hensynet til ikke at kriminalisere unges private seksuelle udforskning. Bestemmelsens udvikling har dog historisk været orienteret mod at styrke beskyttelsen af børn mod seksuelle overgreb begået af voksne. Derimod synes lovgiver i mindre grad at have taget højde for de situationer, hvor gerningspersonen selv er et barn eller en ung.

Forskningen på området behandler typisk overgrebsmateriale og ulovlig billeddeling mod børn adskilt fra ulovlig billeddeling mod unge. Denne sondring er analytisk relevant, fordi de to begreber typisk forbindes med forskellige materialetyper, relationer, skadevirkninger og forklaringsrammer. Forskningen peger samtidig på, at forestillinger om voksne seksualforbrydere ikke uden videre kan overføres til børn og unge, og at unge med seksuelt krænkende adfærd ikke udgør en homogen gruppe. Specialets analyse understøtter denne pointe, men viser samtidig, at sondringen mellem overgrebsmateriale og ulovlig billeddeling blandt unge i praksis kan være overlappende.

Analysen viser, at unges overtrædelser af straffelovens § 235 varierer betydeligt med hensyn til materialets karakter, omfanget af materiale, relationen mellem den unge dømte og forurettede samt den kontekst, hvori handlingerne finder sted. Den deskriptive analyse bidrager til at synliggøre de overordnede mønstre i domsmaterialet, som danner grundlag for den efterfølgende fortolkning af de unges motivationer og de miljøer, der henholdsvis forstærker eller faciliterer handling. Indholdsanalysen viser, hvordan handlingerne bliver meningsfulde og mulige i de konkrete situationer. For nogle unge fungerer materialet som social valuta, hvor udbredelse eller fremvisning kan give status blandt jævnaldrende. I andre sager anvendes materialet til at positionere sig som seksuelt erfaren, mens det i nogle sammenhænge anvendes som social underholdning i de unges søgen efter en umiddelbar respons. I kontrast hertil ses der også sager, hvor materialet anvendes til seksuel tilfredsstillelse og udtryk for egentlig seksuel interesse. Analysen finder samtidig, at miljøerne har forskellig betydning for handlingernes karakter. De fysiske ungdomsmiljøer forstærker især socialt orienterede motivationer. Her får jævnaldrende betydning som betydningsfulde andre, der gennem efterspørgsel, respons og sociale belønninger kan bidrage til, at materialet får værdi i den konkrete omgangskreds. I disse sager kan handlingen ikke alene forstås som udtryk for dårlig dømmekraft, men må også ses som indlejret i en ungdomskulturel kontekst, hvor normbrydende handlinger kan fremstå attraktive, legitime eller socialt belønnende. De digitale miljøer fungerer derimod i højere grad faciliterende. De skaber adgang til materiale, kontakt mellem brugere, mulighed for anonymitet og gentagen eksponering. Denne kontekst understøtter især sager, hvor materialet indgår i mere omfattende brugsmønstre eller i seksuelt motiveret tilegnelse og fremskaffelse over en længere periode.

På baggrund af disse fund er der udledt en typologi over de unges adfærd. Typologien består af fem typer: 1) den statusorienterede udbredelse, 2) den krænkende seksuelle positionering, 3) den underholdningsorienterede udbredelse, 4) den isolerede besiddelse og 5) den tvangsbaserede fremskaffelse. I den ene ende af kontinuummet findes sager, hvor adfærden er tæt knyttet til jævnaldrende relationer og social anerkendelse. Disse handlinger kan være alvorlige og krænkende, men de fremstår samtidig som udtryk for en ungdomsbegrænset normbrydende adfærd. I den anden ende findes sager, hvor materialets karakter, omfang, fremgangsmåde eller øvrige kriminalitet viser indikationer på en mere vedvarende normbrydende adfærd.

Typologien understøtter dermed, at unge, der dømmes efter § 235, hverken bør forstås som en ensartet gruppe eller uden videre sidestilles med voksne gerningspersoner. Typerne viser, at forskellene kan forstås i et udviklingsperspektiv: nogle typer er forankret i fysiske ungdomsmiljøer og er mere socialt betingede, mens andre i højere grad er knyttet til digitale miljøer og mere omfattende brugsmønstre.

Specialets fund problematiserer børneattestordningen i sin anvendelse over for unge under 18 år. Sager efter straffelovens § 235 viser betydelig variation, og ordningen tager i sin nuværende form ikke højde for, at ikke alle unge, der dømmes efter bestemmelsen, udgør samme risiko. En notering på børneattesten kan få langsigtede konsekvenser, der rækker ind i voksenlivet, selv om den kriminalitet, som dannede grundlag for noteringen, ikke længere afspejler den unges adfærd. En hensigtsmæssig håndtering af unge dømt efter § 235 forudsætter derfor både en udviklings- og kontekstsensitiv vurdering af den unges adfærd. På den baggrund anbefaler vi, at en notering på børneattesten ikke bør følge automatisk af en dom efter § 235, når gerningspersonen er under 18 år, men i stedet gøres betinget ved en konkret vurdering af den enkelte sag.

10. Litteraturliste

Aebi, M., Plattner, B., Ernest, M., Kaszynski, K., & Bessler, C. (2014). Criminal History and Future Offending of Juveniles Convicted of the Possession of Child Pornography. *Sexual Abuse*, *26*(4), 375–390. https://doi.org/10.1177/1079063213492344

Beccaria, C. (2021). An Essay On Crimes and Punishments. I F. T. Cullen, R. Agnew, & P. Wilcox (Red.), *Criminological theory: Past to present: Essential readings* (Seventh edition, s. 26–29). Oxford University Press.

Biedermann, J., Rüdiger, T.-G., & Ehlert, C. (2023). Die Relevanz von Alterskontexten bei der Prävention und Repression des sexuellen Missbrauchs von Kindern und der kinderpornografischen Delikte unter Nutzung des Tatmittels Internet. *Forensische Psychiatrie, Psychologie, Kriminologie*, *17*(1), 83–94. https://doi.org/10.1007/s11757-022-00757-1

Blume, P. (2014). *Retssystemet og juridisk metode* (2. udg., 1. opl). Jurist- og Økonomforbundets Forl.

Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, *9*(2), 27–40. https://doi.org/10.3316/QRJ0902027

Dalberg-Larsen, J., & Kristiansen, B. L. (2014). *Lovene og livet: En retssociologisk grundbog* (6. udg.). Djøf Forlag.

Degenshein, A., & Leslie, C. A. (2025). Using court documents as data: Opportunities and challenges for sociolegal scholarship. *Law & Society Review*, *59*(3), 619–647. https://doi.org/10.1017/lsr.2025.30

Domstolsstyrelsen. (2026). *Sagernes dokumenter og oplysninger—Domsdatabasen*. https://domsdatabasen.dk/spoergsmaal-og-svar/sagernes-dokumenter-og-oplysninger/

Duedahl, P., & Jacobsen, M. H. (2010). *Introduktion til dokumentanalyse*. Syddansk Universitetsforlag.

Ellis, A. (2017, februar 6). How a Video Game Chat Client Became the Web's New Cesspool of Abuse. *Gizmodo*. https://gizmodo.com/how-a-video-game-chat-client-became-the-web-s-new-cessp-1792039566

Erdim, N. K., & Bas, G. (2025). Adolescent online child sexual abuse material offending in Turkey: Psychosocial and forensic profiles from NCMEC reports and child protection implications. *Child Abuse & Neglect*, 1–11. https://doi.org/DOI:10.1016/j.chiabu.2025.107851

Finkelhor, D., Colburn, D., Gewirtz-Meydan, A., O'Brien, J. E., Jones, L. M., Turner, H. A., & Mitchell, K. J. (2026). Youth-Produced Images Are the Majority of Child Sexual Abuse Materials: Categories of Youth and Adult Perpetrators From a Victim Based Study. *Sexual Abuse*, *38*(3), 337–353. https://doi.org/10.1177/10790632261415819

Finkelhor, D., Turner, H., Colburn, D., Mitchell, K., & Mathews, B. (2023). Child sexual abuse images and youth produced images: The varieties of Image-based Sexual Exploitation and Abuse of Children. *Child Abuse & Neglect*, *143*, 1–9. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2023.106269

Hackett, S. (2025). *Study on sexual violence and harmful sexual behaviour displayed by children: Nature, causes, consequences and responses*. Council of Europe. https://durham-repository.worktribe.com/output/3958417/study-on-sexual-violence-and-harmful-sexual-behaviour-displayed-by-children-nature-causes-consequences-and-responses

Hackett, S., Branigan, P., & Holmes, D. (2019). *Operational framework for children and young people with harmful sexual behaviours*. NSPCC. https://www.icmec.org/wp-content/uploads/2019/04/harmful-sexual-behaviour-framework.pdf

Harris, A. J., & Socia, K. M. (2016). What's in a Name? Evaluating the Effects of the "Sex Offender" Label on Public Opinions and Beliefs. *Sexual Abuse*, *28*(7), 660–678. https://doi.org/10.1177/1079063214564391

Hauge, R. (1996). *Straffens begrunnelser*. Universitetsforlag.

Henry, N., & Beard, G. (2024). Image-Based Sexual Abuse Perpetration: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, *25*(5), 3981–3998. https://doi.org/10.1177/15248380241266137

Henry, N., Vowles, C., & Beard, G. (2026). "Doing gender": A digital ethnography of image-based abuse perpetration. *New Media & Society*, *28*(4), 1571–1591. https://doi.org/10.1177/14614448251356604

Holst, N. S. (2018). Børn og unges deling af digitale billeder og film. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, *105*(2), 154–169. https://doi.org/10.7146/ntfk.v105i2.120554

Ilea, A. (2018). What About 'the Sex Offenders'? Addressing Sexual Harm from an Abolitionist Perspective. *Critical Criminology*, *26*(3), 357–372. https://doi.org/10.1007/s10612-018-9406-y

JanusCentret. (2019). *Center for børn og unge mellem 4 og 18 år med seksuelt bekymrende eller seksuelt krænkende adfærd – Statusrapport – XVI 2003-2018* (s. 1–73). JanusCentret. https://www.januscentret.dk/wp-content/uploads/2020/05/Statusrapport2003-2018.pdf

Justitsministeriet. (2012). *Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser* (Bd. 2). Kapitel 23.

Jørgensen, K. (2025, december 28). *Notat om udviklingen i seksualforbrydelser begået af børn og unge mod andre børn*. https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/809220422/Notat_om_udviklingen_i_b_rn_og_unge_d_mt_for_seksualforbrydelser_mod_andre_b_rn.pdf

Jørgensen, K., Olesen, A., Wacher Lenz, L., & Feldtmann, B. (2023). Børns møde med det danske straffesystem: – På vej mod mere 'voksen-straf'? *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, *110*(3), 275–294. https://doi.org/10.7146/ntfk.v110i3.141463

Kelly, S. M. (2022, marts 22). *The dark side of Discord for teens | CNN Business*. CNN. https://www.cnn.com/2022/03/22/tech/discord-teens

Kongstad, A. (2007). *Unge der begår seksuelle overgreb: Litteraturgennemgang og diskussion* (s. 1–42). Justitsministeriet. https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningspuljen/2011/2007/ungeovergreb.pdf

Lyhne, C. N., & Bjerrum, M. (2021). Kvalitativ indholdsanalyse – En hands-on introduktion. *Klinisk Sygepleje*, *35*(4), 304–322. https://doi.org/10.18261/issn.1903-2285-2021-04-04

Lynggard, K. (2025). Dokumentanalyse. I S. Brinkmann & L. Tanggaard, *Kvalitative metoder: En grundbog* (4. udg.). Hans Reitzel.

Moffitt, T. E. (1993). Adolescence-limited and life-course-persistent antisocial behavior: A developmental taxonomy. *Psychological Review*, *100*(4), 674–701.

Moultrie, D. (2006). Adolescents convicted of possession of abuse images of children: A new type of adolescent sex offender? *Journal of Sexual Aggression*, *12*(2), 165–174. https://doi.org/10.1080/13552600600823670

Normann, K., & Rosado, I. (2021). Advokaten. *Børn skal ikke straffes for livet*, 44–45.

Pedersen, M. R., Larsen, J. S., & Frederiksen, P. (2020). *Hverdagsbilleder af børn i seksualiserende kontekster* (s. 1–23). Red Barnet. https://res.cloudinary.com/dsbfgl5xo/images/v1694435242/hverdagsbilleder_red_barnet/hverdagsbilleder_red_barnet.pdf?_i=AA

Rasmussen, P. K. B. (2024). Nøgenbilleder, kønsforhandlinger og fællesskab: En kvalitativ undersøgelse af unges seksualiserede digitale billeddelingspraksisser. *Nordiske Udkast*, *51*(2), 88–103. https://doi.org/10.7146/nu.v51i2.143074

Red Barnet. (2026). *Et år med TalMedOs*. https://rbwprbdkstorage.blob.core.windows.net/rbdk/wp-content/uploads/2026/01/Et-aar-med-TalMedOs-2026.pdf

Regeringens tværministerielle arbejdsgruppe. (2011). *Redegørelse om reglerne for børneattester* (REU alm. del, Bilag 144). Retsudvalget 2011-12.

Ringrose, J., Regehr, K., & Whitehead, S. (2022). 'Wanna trade?': Cisheteronormative homosocial masculinity and the normalization of abuse in youth digital sexual image exchange. *Journal of Gender Studies*, *31*(2), 243–261. https://doi.org/10.1080/09589236.2021.1947206

Ross, A. (1982). *Om ret og retfærdighed: En indførelse i den analytiske retsfilosofi* (4. oplag). Nyt Nordisk Forlag.

Sampedro-Ferreirós, L., Rodríguez-Castro, Y., Martínez-Román, R., & Lameiras-Fernández, M. (2026). Technology-Facilitated Sexual Violence among Adolescents and Young People: A Systematic Review of Reviews. *Adolescent Research Review*. https://doi.org/10.1007/s40894-026-00281-x

Sandberg, D.-M., & Jung, E. (2025, december 28). Berlingske. *Børn og unge dømt for seksualforbrydelser og overgrebsmateriale mod andre børn er mere end fordoblet på*

ti år. https://www.berlingske.dk/indland/boern-og-unge-doemt-for-seksualforbrydelser-og-overgrebsmateriale-mod-andre-boern-er-mere-end-fordoblet-paa-ti-aar?gaa_at=eafs&gaa_n=AWEtsqf8J7OF2kvMV1TxdDvzyaBaxmJULyzJwRzYuVlpGn9GBBUEko0JRxLXagkWDb0%3D&gaa_ts=69aee1a9&gaa_sig=pswHHQ9tXWAbXZCm2bZKl2Z6bKmO94jc0UEzQTnoF4tmFrnrev11y8P5wICtKasxl9rVElvioo_B2R-utG7_3Q%3D%3D

Socialstyrelsen. (2023). *Børn og unge med seksuelt bekymrende eller grænseoverskridende adfærd: Handleveje ved bekymring for et barns seksuelle adfærd*. Socialstyrelsen. https://www.sbst.dk/Media/638073005640407018/B%c3%b8rn%20og%20unge%20med%20seksuelt%20bekymrende%20eller%20gr%c3%a6nseoverskridende%20adf%c3%a6rd.pdf

Steen, S. (2001). Contested Portrayals: Medical and Legal Social Control of Juvenile Sex Offenders. *The Sociological Quarterly*, *42*(3), 325–350. https://doi.org/10.1111/j.1533-8525.2001.tb02404.x

Strange, M. (2002). *Unge krænkere*. Socialforskningsinstituttet.

Sørensen, K., Hansen, M., Strange, M., Egede, S. J., & Græsholt-Knudsen, T. (2021). *Seksuelle overgreb mod børn og unge—En antologi om forebyggelse og behandling*. 17–22. https://doi.org/10.21996/R57N-8337

Thagaard, T. (2017). *Systematik og indlevelse—En indføring i kvalitativ metode* (C. Wulff, Red.; 1. udg., Bd. 2017). Akademisk Forlag.

Westfal, V. (2025). Adolescents in the Dunkelfeld: A Study of Help Seeking Minors Who Use Child Sexual Abuse Materials. *Sexual Abuse*, *38*(2), 187–211. https://doi.org/10.1177/10790632251351254

Wickert, C. (2019). *Moffitt Two-Path Theory: Adolescence-Limited vs Persistent Offenders | SozTheo*. https://soztheo.com/theories-of-crime/biological-theories-of-crime/two-path-theory-moffitt/

Wikström, P. H. (2019). Situational Action Theory: A General, Dynamic and Mechanism-Based Theory of Crime and Its Causes. I M. D. Krohn, N. Hendrix, G. Penly Hall, & A. J. Lizotte (Red.), *Handbook on Crime and Deviance* (s. 259–281). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-20779-3_14

Wikström, P. H., & Treiber, K. (2015). Situational Theory: The Importance of Interactions and Action Mechanisms in the Explanation of Crime. I A. R. Piquero, *The handbook of criminological theory* (1. ed). Wiley-Blackwell.

Love, lovforslag, bekendtgørelse, cirkulærer, vejledninger m.v.:

Lov nr. 263 af 11. februar 2026 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og forskellige andre love.

Lov nr. 633 af 12. juni 2013 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v.

Lov nr. 741 af 13. juni 2023 om ændring af straffeloven og retsplejeloven.

Lovforslag nr. 38 af 2. november 1994 om ændring af straffeloven.

Lovforslag nr. 50 af 22. februar 2023 om ændring af straffeloven og retsplejeloven.

Lovforslag nr. 72 af 27. oktober 2004 om indhentelse af børneattest i forbindelse med ansættelse af personale m.v.

Lovforslag nr. 83 af 27. november 2025 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om fuldbyrdelse af straf mv. og forskellige andre love.

Lovforslag nr. 86 af 10. december 2008 om ændring af straffeloven og retsplejeloven.

Lovforslag nr. 89 af 20. december 1979 om ændring af borgerlig straffelov.

Lovforslag nr. 117 af 10. december 2002 om ændring af straffeloven, adoptionsloven og retsplejeloven.

Lovforslag nr. 157 af 13. april 2005 om lov om indhentelse af børneattest i forbindelse med ansættelse af personale m.v.

Lovforslag nr. 184 af 28. marts 2025 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og lov om Offerfonden.

Lovforslag nr. 281 af 27. april 2000 om ændring af straffeloven og retsplejeloven.

Bekendtgørelse nr. 1294 af 7. november 2015 om straffeloven, §§ 80-82.

Bekendtgørelse nr. 1298 af 7. november 2025 om lov om rettens pleje, §§ 41 h, 218 a

Bekendtgørelse nr. 1860 af 23. september 2021 om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister (Kriminalregisteret), § 12.

CIR1H nr. 9378 af 15. februar 2026, Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Seksualforbrydelser, pkt. 2.2.

CIR1H nr. 10474 af 20 december 2022, Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Aktindsigt, pkt. 4.1.4.

Betænkning nr. 1508 af 2009 om Indsatsen mod ungdomskriminalitet afgivet af Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet.

Betænkning nr. 1581 af 2023 om strafudmåling afgivet af Udvalget til afdækning af forholdet mellem strafniveauer og strafferammer.

Domme:

Højesterets Kendelse (Tfk2019.430). Afsagt fredag den 11. januar 2019.